

BISTRIŠKI ODMEVI

GLASILO OBČINE ILIRSKA BISTRICA

ILIRSKA BISTRICA II OKTOBER 2011 II ŠT. 41 II 5200 IZVODOV II BREZPLAČNO

**VEČJE NALOŽBE
V LETOŠNJEM LETU**

**OBNOVLJIVI
VIRI ENERGIJE:
SONČNE
ELEKTRARNE**

**UVELJAVLJANJE
SOCIALNIH PRAVIC
PO NOVEM**

**PRILOGA
ZDRAVJE ZA VSE**

KMETIJSKA TRŽNICA 2011

Osrednja tema letošnje, že 11. kmetijske tržnice, ki se je odvijala 24. in 25. oktobra v Ilirski Bistrici, je bila pridelava in predelava zelja. Na ogled je bila razstava različnih vrst zelja in prikaz predelave zelja, obiskovalci pa so lahko tudi pokušali okusne domače jedi iz zelja. Na bogato založenih stojnicah se je z domačimi pridelki in proizvodi predstavilo kar 67 ponudnikov z Bistriškega in okoliških občin. V okviru sejemske prireditve je

Občina Ilirska Bistrica v sodelovanju z KGZS KGZ Nova Gorica in LAS Društvom za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom pripravila tudi strokovni posvet na temo »Ilirska Bistrica med Trstom in Reko«, ki se ga je poleg gostov iz Trsta in sosednje Hrvaške udeležil tudi minister za kmetijstvo Dejan Židan. Cilj organizatorjev je, da bi prireditve postale regijsko prepoznavne.

Več na str. 3 in 4

UVODNIK

Poletje se je poslovilo in narava se že ovija v tople jesenske barve. To je tudi čas, ko nas narava obdara s pridelki, ki so jih kmetje pridno govali. In tudi letos nas je bogato obdabila, bi lahko sklepali po bogato založenih stojnicah, na katerih so domači in drugi pridelovalci ponujali svoje proizvode na tradicionalni kmetijski tržnici v Ilirski Bistrici. Letos že 11. po vrsti. Da darove narave premalo cenimo in se ne zavedamo dovolj pomena lokalno pridelane hrane, je opozoril tudi kmetijski minister Dejan Židan, ki se je udeležil strokovnega posveta na gradu Prem na predvečer kmetijske tržnice. »Hrana ne bo več globalno dosegljiva. Že danes je milijarda ljudi lačnih, tri milijarde pa pojedjo manj, kot bi želele. V Evropi se bojimo posledic klimatskih sprememb, saj bo ob krizah vsaka država poskrbela le zase. Zato si moramo glavna živila priskrbeti sami,« je poudaril minister in ob tem izpostavil problem nizke samooskrbe v Sloveniji. Rešitev vidi v tem, da bi se z domačimi kmetijskimi proizvodi oskrbovali vsi javni zavodi, ki sodijo med največje porabnike hrane v državi, in pa v povezovanju kmetijskih proizvajalcev. In prav povezovanje kmetov tudi izven občinskih in državnih meja je bila osrednja tema posveta, ki je na gradu Prem privabil številne kmete in predstavnike kmetijskih organizacij iz Slovenije, sosednjih hrvaških občin in Trsta. Volja in želja po povezovanju torej je, treba jo je le še uresničiti.

Katja Kirn,
odgovorna urednica

IZ VSEBINE

AKTUALNO	Ilirska Bistrica med Trstom in Reko Kmetijska tržnica 2011	3 4
INVESTICIJE	Gradnja širokopasovnega omrežja Večje naložbe v letošnjem letu	5 6
OBČINSKI ODMEVI	Javna obravnava dopolnjenega osnutka OPN Javni razpis – občinski mesec kulture 2012	8 9
OKOLJE IN PROSTOR	Predstavitev bioplinarne v Ilirski Bistrici Sončne elektrarne	11 12
GOSPODARSTVO, KMETIJSTVO IN TURIZEM	Domači gozdarji na sekaškem tekmovanju Ukrepi proti škodam zaradi divjadi Nižja OMD izplačila za bistriške kmete	13 14 15
ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV	Regijsko preverjanje ekip prve pomoči 20-letnica bistriških skavtov Ansambel Biseri na Graški gori	17 21 23
ŠOLSTVO IN ŠPORT	Prvič v šolske klopi Projekt Simbioza v Knjižnici Makse Samsa Univerza za 3. življenjsko obdobje odprla vrata	26 29 31
KULTURA	Razstava likovnih del Danila Gašperšiča Dr. Jože Pirjevec o Titu in tovariših Grad Prem v znamenju martinovega	34 35 37
SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE	Uveljavljanje socialnih pravic po novem Dom starejših občanov se predstavlja ... Zdravje za vse Pomoč pri zdravljenju alkoholizma: Društvo človeška toplina	39 41 42 44
NAŠI MLADI IN NAJMLAJŠI	Podelili priznanja Bralni črv in Knjigoljub Jesenske delavnice za otroke	45 46
RAZVEDRILLO	Nagradna križanka	47
NAPOVEDNIK	Prireditve v oktobru 2011	48

KOLOFON

Bistriški odmevi - Glasilo Občine Ilirska Bistrica III Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica
Odgovorna urednica: Katja Kirn
Uredniški odbor: Špela Brožič, Vladimir Čeligoj, Dimitrij Grlj, Vojko Mihelj, Mateja Rolih, Marija Štrancar in Tatjana Urbančič
Sedež uredništva: Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica III E-naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si III Telefon: 05/71 12 308, 051/341 133
Lektoriranje: Nataša Ujčič (razen posameznik prispevkov) III Grafična zasnova: Nina Urh
Grafično oblikovanje in tisk: Dravska tiskarna d.o.o., Valvasorjeva 38, 2000 Maribor III Naklada: 5.200 izvodov
Glasilo brezplačno prejemajo vsa gospodinjstva v Občini Ilirska Bistrica III Uredništvo si pridružuje pravico krajšanja prispevkov in spremembe naslovov. Prispevkov ne honoriramo. Avtor nepodpisanih prispevkov je odgovorna urednica.
Fotografije: Katja Kirn, Erik Keš, Brigita Urbančič, Valerijo Jurca, Edi Morvai, Silvo Frankovič, Olga Knez, Marko Vidmar, Petar Nikolić, Rok Smrdelj in foto arhivi društev, Knjižnice Makse Samsa, vrtcev in šol III Fotografija na naslovnici: Katja Kirn

POZIV K POVEZOVANJU KMETIJSKIH PRIDELOVALCEV

V okviru sejemske prireditve Kmetijska tržnica 2011 je Občina Ilirska Bistrica v sodelovanju z KGZS KGZ Nova Gorica in LAS Društvom za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom 23. septembra na gradu Prem pripravila posvet na temo »Ilirska Bistrica med Trstom in Reko«, ki se ga je poleg gostov iz Trsta in sosednje Hrvaške udeležil tudi minister za kmetijstvo Dejan Židan.

Namen posveta je bila osvetlitev dosežanj izkušenj in možnosti sodelovanja na področju trženja kmetijskih proizvodov na območju Kvarnerja in Istre ter Trsta. »Želja ilirskobistriške občine je, da se tesneje povežemo s sosednjimi obmejnimi kraji na Hrvaškem in zamejskimi občinami v Italiji, s katerimi smo tudi zgodovinsko povezani. Povezovanje je nujno, saj ugotavljamo, da vsak zase ne predstavljamo nekega pomembnega potenciala, ampak moramo skupaj ponuditi vsak svoje najboljše proizvode. Skorajšnji vstop Hrvaške v Evropsko unijo pomeni za nas nove priložnosti in na to moramo biti pripravljeni,« je uvodoma povedal župan **Emil Rojc**.

Minister za kmetijstvo **Dejan Židan** je poudaril pomen lokalne pridelave hrane. V Sloveniji je malih kmetov kar 42 odstotkov, mladih kmetov pa manj kot 4 odstotke. Da bi spodbudili mlade h kmetovanju, nova evropska politika zanje predvideva višje subvencije, obenem pa je potrebno sprostiti zapletene birokratske postopke in dvigniti vrednost kmetijskih proizvodov, je pojasnil minister in dodal, da velik problem v Sloveniji predstavlja zelo nizka samooskrba. »Največja sramota se nam je zgodila pri krompirju. Slovenija je bila znana kot krompirjeva dežela, v 20 letih bistroumne kmetijske politike pa je samooskrba s krompirjem padla iz 130 odstotkov na 66 odstotkov. Podobno se nam je zgodilo pri vrtninah, ki jih pridelamo le še 30 odstotkov. Tega pa si ne moremo privoščiti, zato vse sile usmerjamo v ta problem. Lokalno samooskrbo je nujno treba pospešiti, tudi na ta način, da se lokalni pridelovalci povežejo med sabo in sodelujejo. Tu meja ne igra vloge. Samo osnovne šole kupijo na leto za 62 milijonov evro hrane, zato moramo povečati oskrbo javnih zavodov z domačo hrano iz lokalnega okolja. Zaradi globalnih podnebnih sprememb bomo vedno bolj odvisni od pridelave domačih kmetov,« je poudaril Židan.

Posveta v okviru Kmetijske tržnice 2011 se je udeležil tudi minister za kmetijstvo Dejan Židan

Svoje izkušnje in probleme v kmetijstvu so predstavili tudi **Milan Antolović**, načelnik upravnog odjela za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo i vodoprivredu Istarske županije, **Dalibor Šoštarčič**, direktor Centra za brdsko planinsko poljoprivredu Primorsko goranske županije iz Reke in **Graciano Prekalj**, direktor Agencije za ruralni razvoj Istre. Ugotovili so, da se obmejne občine z obeh strani meje spopadajo s podobnimi problemi v kmetijstvu (izseljevanje mladih, nizka samooskrba ...), zato so pozvali k sodelovanju. Pripravljenost za sodelovanje pri trženju kmetijskih proizvodov sta izrazila tudi direktorja veletržnic na Matuljah in v Trstu, **Thierry Randisi** in **Maurizio Sodani**. **Franco Fabec**, predsednik Slovenske kmečke zveze iz Trsta, pa je poudaril, da bi morali bolje izkoristiti ta prostor, ki ponuja kakovostne proizvode. Ker zavest o dobri domači hrani vedno bolj narašča, bi morali kmetijstvo bolj povezati s turizmom in domačim pridelkom dati večjo vrednost.

Predstavniki KGZS KGZ Nova Gorica so predstavili dosedanje čezmejno sodelovanje z Italijo in Hrvaško pri skupnih projektih. Kot je pojasnila **Darja Zadnik** iz KGZ Nova Gorica, so tovrstna sodelovanja pomembna predvsem zaradi učenja na dobrih in slabih praksah, odpiranja poti za nove aktivnosti in partnerstva ter nabiranja znanj in izkušenj za večje projekte. **Aleš Zidar**, strokovni vodja LAS Društva za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom, pa je predstavil sodelovanje s sosednjimi občinami pri povezovanju ponudnikov in skupnem trženju kmetijskih proizvodov v okviru projekta kmečih tržnic.

Pred posvetom so se z ministrom Židanom srečali tudi predstavniki Civilne iniciative za razvoj kmetijstva Ilirska Bistrica, ki so ministra seznanili z nekaterimi problemi bistriških kmetov, kot so izpad subvencij iz naslova OMD, velike škode zaradi divjadi, zlasti divjega prašiča in volka, opuščanje kmetovanja, razdrobljenost kmetij in problem organiziranja odkupa pridelkov. III

OBČINA
ILIRSKA
BISTRICA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

LETOŠNJA KMETIJSKA TRŽNICA V ZNAMENJU ZELJA

Osrednja tema letošnje, že 11. kmetijske tržnice, ki se je odvijala 24. in 25. oktobra v Ilirski Bistrici, je bila pridelava in predelava zelja. Na ogled je bila razstava različnih vrst zelja in prikaz predelave zelja (ribanje in kisanje), obiskovalci pa so lahko tudi poskusili okusne jedi iz zelja. Na bogato založenih stojnicah se je z domačimi pridelki in proizvodi, kot so jabolka, slive, krompir, zelje, med, zelišča in drugi pridelki, predstavilo kar 67 ponudnikov z Bistriškega in okoliških občin. Na ogled je bila razstava stare kmetijske mehanizacije in motornih žag kot tudi sodobnejša mehanizacija. V nedeljo je potekalo tekmovanje v pripravi tradicionalne jedi iz zelja »krompirja v zevnici«, na katerem se je pomerilo

Na kmetijski tržnici je sodelovalo kar 67 ponudnikov kmetijskih pridelkov in različnih domačih proizvodov ter drugih izdelkov

Kdo zna pripraviti najboljši krompir v zevnici?
Na fotografiji ekipa društva podeželskih žena iz Ilirske Bistrice

Poleg sodobne je bila na ogled tudi starejša kmetijska mehanizacija

šest ekip, in sicer ekipe občin Matulji, Hrpelje-Kozina, Pivka in Ilirska Bistrica ter ekipa Društva podeželskih žena Il. Bistrica in ekipa iz Jasena, ki je tudi zmagala. Občinske ekipe so zastopali podžupani občin, pivsko ekipo pa je v Il. Bistrici spodbujal tudi Martin Krpan.

»Prireditve nima namena biti zgolj lokalnega značaja, pač pa želimo, da bi tržnica privabila tudi ponudnike s Kvarnerja, Istre in Tržaškega zaliva. Želja nas vseh je, da bi se kmetijstvo v občini razvijalo drugače, zato pa potrebujemo nova tržišča. To je velika priložnost za domače kmete, da se predstavijo tudi na tujih trgih izven občine. Želimo, da bi ta tržnica postala regijsko središče, ki bi privabilo tudi kupce in razstavljalce iz sosednjih pokrajin,« je ob otvoritvi tržnice dejal župan **Emil Rojc**.

Organizatorji, Občina Il. Bistrica, LAS Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom so v okviru tržnice pripravili tudi bogat strokovni program, in sicer predavanje na temo pridelovanja zelja in okroglo mizo o trženju kmetijskih pridelkov. Potekali pa sta tudi delavnica za otroke pod vodstvom Tamare Urbančič in delavnica kuhanja štrukljev pod vodstvom Društva podeželskih žena. V okviru prireditve so podelili priznanja regijskega ocenjevanja medu in žganju, dogajanje pa je popestril tudi kulturni program, ki so ga oblikovali Brstulin banda iz Harij, društvo kmečkih žena iz Ilirske Bistrice, tamburaška skupina Vremščica in folklorna skupina Žejane. III

GRADNJA ŠIROKOPASOVNEGA OMREŽJA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ

Spoštovani občani!

Kot ste bili že v prejšnjem glasilu seznanjeni, smo v naši občini, kot del širšega projekta, pričeli z gradnjo odprtega širokopasovnega omrežja, ki bo vsem občanom, ki tega nimajo že danes, omogočil dostop do širokopasovnih storitev.

Trenutno dogajanje na projektu

Na področju Ilirske Bistrice se trenutno dela odvijajo s pospešenim ritmom, zaradi bojzani slabih vremenskih razmer v zimskih mesecih. Trenutno je aktivnih pet ekip, ki trase kopljejo v okolici Podgrada, Jelšan in v okolici Knežaka, in bodo v oktobru delo predvidoma nadaljevale:

- Iz Podgrada preko Obrova v smeri Pregarij, in nato proti Ilirski Bistrici;
- Iz Fabcev preko Novokračin v smeri Jelšan in Trpčan, nato proti Ilirski Bistrici;
- Iz Knežaka proti Ilirski Bistrici.

V naslednjem mesecu se bodo začeli intenzivno izvajati tudi razvodi znotraj naselij, ki bodo večinoma izvedeni s samonosnimi optičnimi zračnimi kablji.

O omrežju

Širokopasovno omrežje bo zgrajeno v optični izvedbi, v tehnologiji FTTH (Fibre To The Home) GPON, kar pomeni, da bo optični kabel potekal vse od izhodiščne točke, t.i. funkcijske lokacije (kjer se omrežje priklopi na glavno hrbtnično omrežje), do končnega uporabnika (gospodinjstva oz. poslovnega uporabnika). Do vsakega gospodinjstva in do poslovnih uporabnikov bodo na zadnjem delu trase potekala štiri optična vlakna. Omrežje bo odprto, kar pomeni, da bo na voljo vsem zainteresiranim ponudnikom, ki bodo želeli prek njega ponujati storitve, pod enakimi pogoji. Uporabniki/občani se bodo ob priklopu na omrežje lahko sami odločili, katerega ponudnika bodo izbrali, zato bodo imeli na voljo širok nabor storitev in ponudb različnih zainteresiranih operaterjev.

Tako zgrajeno omrežje bo omogočalo hitrosti prenosa podatkov do več Gbit/s, uporabniki pa bodo hitrosti prenosa podatkov izbirali sami. Za hitrost prenosa podatkov se bodo lahko odločali glede na ponudbe in cene ponudnikov storitev.

Omrežje bo poleg širokopasovnega dostopa do interneta zagotavljalo tudi možnost storitev IP telefonije, ki omogoča več telefonskih linij hkrati, ter IP televizije, ki omogoča prenos visokoresolucijskih HD programov, nabor več kot sto različnih televizijskih programov (kar bo odvisno od izbranega ponudnika storitev), video na zahtevo, kar pomeni, da bo uporabnik lahko kadarkoli sam izbral film ali oddajo, ki si jo želi ogledati, ne glede na aktualen televizijski program (v kolikor bo to zagotavljal ponudnik storitev), poslušanje številnih svetovnih radijskih programov in številne druge možnosti.

Kaj morate vi narediti, da si omogočite priklop na širokopasovno omrežje elektronskih komunikacij v občini Ilirska Bistrica?

V sklopu projekta je predvideno, da se gospodinjstvom na belih lisah pripelje kabel zračno ali po obstoječi cevi do fasade, in se ga zaključi v zvarni dozi (majhni omarici), ki se postavi na zunanjo ali notranjo stran zidu.

Od te omarice, do mesta v hiši ali stanovanju, kjer bo uporabnik imel nameščeno opremo, ki bo služila za povezavo na omrežje (optični modem oz. CPE), mora vsak uporabnik sam poskrbeti za izvedbo optične hišne inštalacije. Hišno inštalacijo uporabniki plačajo sami, in seveda ostane v njihovi lasti. Upravitelje večstanovanjskih stavb prosimo, da se obrnejo na nas glede pojasnil o izvedbi v takih stavbah.

Načeloma velja, da hišno inštalacijo lahko izvede vsak usposobljen in ustrezno opremljen inštalater, ki ima izkušnje z optičnimi vlakni, vendar občane opozarjamo na nepravilnosti, ki so se dogajale na drugih projektih, in ki utegnejo povzročiti občanom dodatne stroške.

Kar v nekaj primerih je namreč prišlo do izvedbe hišnih inštalacij s strani nepoučenih izvajalcev, ki so pri izvedbi uporabili neustrezen material, konektorje in podobno, zaradi česar so bila kasneje, pred priklopom, potrebna dodatna popravila in seveda dodatni stroški za občane.

Zato nas je bodoči upravitelj omrežja, FMC d.o.o. obvestil, da poziva vse inštalaterje, ki želijo izvajati hišne optične inštalacije, ki bodo priključene na odprto širokopasovno omrežje Ilirska Bistrica, da jih predhodno kontaktirajo, da se uskladijo tehnične zahteve. Takim inštalaterjem bo upravitelj brezplačno izdal tudi potrdilo, da je določeni izvajalec seznanjen s tehničnimi zahtevami, in da je poučen o potrebnem načinu izvedbe hišnih razvodov.

Nezavezujoč seznam možnih usposobljenih izvajalcev je občanom na voljo na občini in neposredno pri ekipah FMC d.o.o. na terenu.

Izgradnja sodobnega telekomunikacijskega omrežja je za vse sodelujoče občine velika pridobitev. Uspešno sodelovanje med izvajalcem del, Občino Ilirska Bistrica in občani naj bo vodilo za uspešno realizacijo tega dolgoročnega razvojnega projekta.

Dodatne informacije so na voljo pri vodji projekta na Občini Ilirska Bistrica: Boštjan Primc, višji svetovalec, e-naslov: bostjan.primc@ilirska-bistrica.si. III

OPTIKA DO DOMA
PRIKLOPI IN INŠTALACIJE OPTIČNIH OMREŽIJ
Blue Gem - Gardelin Primož s.p.
FTTH
FIBER TO THE HOME
ZASTOPAMO: **T2**
NA VOLJO TUDI PRI VAS!
Prek optičnega omrežja občine Ilirska Bistrica.
Tehnologije prihodnosti danes.
Najugodnejši paketi na optičnem omrežju. Pokličite in se prepričajte! Telefon: 064 120 222

LETOS ZA 10 MILIJONOV EVROV NALOŽB

Občina Ilirska Bistrica bo v letošnjem letu za investicije namenila približno 10,2 milijona evrov. Po najbolj optimističnem scenariju bi tako skupaj s tekočo porabo občine in zavodov (9,4 milijona evrov), sredstev za krajevne skupnosti (milijon evrov) in nakupom zemljišč (700.000 evrov) letos realizirali 21,3 milijona evrov odhodkov. Kot je pojasnil župan Emil Rojc, pa je možna tudi nekoliko nižja realizacija, in sicer neke med 18 in 21 milijoni evrov.

Večje naložbe v letošnjem letu

Od začetka letošnjega leta pa so danes je Občina za investicije že porabila 4,7 milijona evrov, trenutno pa izvajajo projekti v skupni vrednosti 6,2 milijona evrov. Med že končanimi investicijami sta **rekonstrukcija Rozmanove ulice** v višini nekaj čez 982.000 evrov in izgradnja **kanalizacije v Hrušici** v vrednosti 867.000 evrov. Občina pa je za vzdrževanje in izgradnjo občinskih cest porabila še 1,2 milijona evrov. Za vzdrževanje in investicije v šolstvu, kulturi, zdravstvu in otroškem varstvu je bilo vloženih 1,6 milijona evrov.

V teku je **priprava občinskega prostorskega načrta** (451.000 evrov), ki naj bi bil zaključen prihodnjo jesen, do konca leta pa naj bi pripravili tudi podrobne prostorske načrte za industrijsko cono TOK, Mašun, Sviščake in Gomance, ki so pomembni za nadaljnji razvoj občine

Do konca leta bo zaključena prva faza komunalnega opremljanja industrijske cone Ilirska Bistrica

in osnova za iskanje investitorjev. Približno 470.000 evrov bo občina namenila za **prvo fazo urejanja komunalne infrastrukture v industrijski coni II. Bistrica**, kjer se bo do konca leta z električno, vodovodno in kanalizacijsko napeljavo opremilo 45.000 m² veliko zemljišče, ki ga bo občina ponudila zainteresiranim podjetjem na dražbi. Občina je podpisala tudi približno 230.000 evrov vredno pogodbo za **urejanje komunalne infrastrukture v delu cone za individualno stanovanjsko gradnjo v Kosezah**, kjer bo prostor tudi za nadomestni stanovanjski hiši za lastnike hiš, ki jih bodo podrli ob gradnji mestne obvoznice. »S

tem bomo omogočili občanom pridobitev cenejših gradbenih parcel, saj se cene v privatnem sektorju gibljejo blizu sto evrov za kvadratni meter. Cene teh parcel bodo zagotovo nižje, saj naš namen ni dobiček od prodaje. Upam pa, da bomo na ta način rešili tudi kakšen stanovanjski problem,« je pojasnil župan Emil Rojc.

Konec avgusta se je pričela **izgradnja trase širokopasovnega telekomunikacijskega omrežja**, s katerim bo zagotovljen dostop do širokopasovnega interneta na območju celotne občine. Za projekt, ki je financiran iz evropskih sredstev in zasebnih sredstev podjetja FMC, bo v letošnjem letu namenjenih približno 3,4 milijona evrov.

Še pred koncem leta namerava Občina urediti **ново sejno sobo** za potrebe občinskega sveta in občinske uprave. To bodo uredili v občinski stavbi, kjer se že sedaj nahaja sejna soba, le da jo bodo razširili in opremili s sodobno tehnologijo. V okviru del, ki že potekajo in za katera bo občina odštela približno 150.000 evrov, pa bodo prenovili tudi pritličje stavbe, kjer bodo uredili tri dodatne pisarne za občinske delavce in preuredili sprejemno pisarno.

Trenutno Občina ureja tudi **Kindlerjev park**. V okviru prve faze del, za katera bodo odšteli 80.000 evrov, bodo očistili oba ribnika, uredili 400 metrov tlakovanih in 500 metrov peščenih poti, postavili bodo nove mostičke z leseno ograjo, ki ji bodo dodali jekleno konstrukcijo, obnovili bodo kamnite elemente, kot

V letošnjem letu se je zaključila izgradnja kanalizacije v Hrušici

so mize, klopi in cvetlična korita, pa tudi slavolok in vodnjak ob vhodu v park. Poleg tega bodo uredili tudi strugo potoka v parku in postavili platoje, na katerih bodo klopi. V drugi fazi urejanja parka pa naj bi označili tudi vse drevesne vrste, uredili razsvetljavo in portale ob vhodu v park, zasadili zelene ločnice in postavili nekaj otroških igral.

V kratkem se bodo pričela dela za **izgradnjo kanalizacije v Knežaku** v vrednosti nekaj manj kot 1,4 milijona evrov. V pripravi je projektna dokumentacija za izgradnjo nove osnovne šole v Podgradu (33.000 evrov), v teku pa je tudi **izgradnja vaškega doma Jasen**, za katerega je občina pridobila 107.000 evrov evropskih sredstev.

Če bo šlo vse po načrtih, naj bi še pred koncem letošnjega leta začeli z izgradnjo krožišča pri Spetiču, kjer je glavni investitor direkcija za ceste. Ob preplavitvi ceste v Podgradu, ki jo prav tako načrtuje direkcija za ceste, bi občina pričela tudi z **izgradnjo kanalizacije v Podgradu**. Letos naj bi pričeli z urejanjem zbiralnika za prevzem grezničnih odpadkov na čistilni napravi, za kar je namenjenih 190.000 evrov. Prav toliko sredstev je predvidenih za zunanjo ureditev Pošte, 200.000 evrov je občina namenila za nakup zemljišč za potrebe industrijske cone Plama, 500.000 evrov pa naj bi odšteli za nakup objekta na območju nekdanje tovarne TOK, kjer je prej delovalo podjetje SEC.

Rebalans proračuna za leto 2011

V začetku oktobra bodo svetniki odločali tudi o rebalansu proračuna, s katerim se načrtovani odhodki iz dobrih 31 milijonov evrov znižujejo na približno 28,8 milijona evrov. Do konca leta pa naj bi po sedanjih ocenah uresničili nekje med 63 in 74 odstotkov proračuna.

Rebalans proračuna pa je potreben zaradi dodatnih sredstev, ki jih je potrebno zagotoviti za posamezne projekte in nekaterih drugih stroškov. Tako je potrebno zagotoviti dodatnih 80.000 evrov za **ureditev krožišča pri Spetiču**, za katero je Občina že podpisala pogodbo z izvajalcem del, podjetjem CPK. Investicijo bo v večini financirala direkcija RS za ceste (813.000 evrov), približno 205.000 evrov pa bo prispevala občina. Ker pa je v letošnjem proračunu za ta namen zagotovljenih samo 120.000 evrov, je potrebno zagotoviti dodatna sredstva, ki jih je župan že prerazporedil v skladu z zakonom, ki mu omogoča povišanje naložbe v višini do 20 odstotkov vrednosti. Pogodbo z Občino Il. Bi-

Do konca novembra bo Kindlerjev park zasijal v novi podobi. Iz ribnikov so že izčrpali vodo in iz njih začasno umaknili lokvanje in ribe

strica in izvajalcema, CPK in podjetjem Godina, je podpisala tudi Direkcija RS za ceste, ki je prav tako že zagotovila potrebna sredstva za ureditev krožišča. Kot je pojasnil župan, se z direkcijo za ceste trenutno še dogovarjajo o tehničnih postopkih za začetek izvedbe del. Dodatna sredstva bi z rebalansom zagotovili tudi za obnovo Rozmanove ulice, kjer se je zaradi dodatnih del (ureditev pločnika proti OŠ Antona Žnidaršiča) investicija iz prvotno načrtovanih 700.000 evrov povišala na 982.000 evrov, kar pomeni, da je potrebno zagotoviti dodatnih 258.000 evrov. Prav tako bi morali zagotoviti še 32.000 evrov za kanalizacijo v Hrušici, vendar bodo ta sredstva, kot je pojasnil župan, namenjena izkopu kanalov, ne pa priklopu posameznih hiš na kanalizacijsko omrežje, saj si mora to urediti vsak lastnik sam. »Ker pa Občina nima urejenega pisnega stališča glede priklopov na kanalizacijo, bo občinski svet obravnaval tudi odlok, s katerim bi te priklope uredili,« je pojasnil župan. Dodatna sredstva bodo potrebna tudi za ureditev sejne sobe (80.000 evrov), subvencioniranje cen komunalnih storitev (44.000 evrov) in projekt oskrbe Obale s pitno vodo (85.000 evrov). Zaradi težkih gospodarskih razmer in vala odpuščanj, ki je ali pa še bo prizadel tudi bistriško občino, je župan predlagal, da se 50.000 evrov nameni tudi za pomoč brezposelnim v obliki paketov hrane ali organiziranja javnih del.

Občina pa bo morala dobrih 50.000 evrov odšteti tudi za poravnavo stroškov, ki so nastali zaradi zapletov pri razdeljevanju sredstev iz naslova vračil v

javno telekomunikacijsko omrežje. Gre za plačilo 29.400 evrov sodnih stroškov, ker je občina zgubila tožbo krajanov iz vasi Podgrad, Račice, Sabonje in Hrušica, in 20.789 evrov za krajane Račic in Sabonj, ki so se pritožili nad načinom razdelitve denarja, saj je bil denar dodeljen tudi krajevni skupnosti, ki pa je na seznamu upravičencev ni bilo. Tudi v tem primeru je Občina tožbo izgubila, župan pa je pojasnil, da bo Občina izdala nove odločbe, s katerimi bodo sredstva, ki so bila prej namenjena KS, razdelili med upravičence iz Sabonj in Račic. Medtem pa teče tudi postopek, v katerem država občino terja, da vrne preveč izplačana sredstva upravičencem iz Podgrada. Ti so zaradi napake države prejeli desetkrat več denarja, ko bi morali, občina pa je večino sredstev nakazala KS Podgrad, ki pa je denar tudi že porabila. »Občina nima pravne podlage, da bi ta sredstva od KS terjala nazaj. Če tožbo izgubimo, bomo morali ta denar vrniti iz proračuna,« je pojasnil župan, ki je naročil tudi revizijo poslovanja občine v lanskem letu.

Do sprememb pa je prišlo tudi pri prihodkih proračuna, in sicer je občina dobila dodatna sredstva v višini nekaj več kot milijon evrov, ki jih bo prav tako potrebno vnesti v rebalans. Poleg 761.000 evrov, ki jih je zagotovila direkcija za ceste za ureditev ceste v Podgradu, je država občini namenila še dodatnih 238.000 evrov, 125.000 evrov je občina dobila od koncesij za gozdove, preostanek pa je dodatni dobiček Kraških lekarn. III

POVEZOVALNO CESTO MIMO JASENA NA ŽELJO KRAJANOV UMAKNILI IZ OPN

Občani so lahko med 1. in 30. septembrom oddali svoje predloge in pripombe na razgrnjeni osnutek dopolnjenega osnutka občinskega prostorskega načrta.

Občina je pristopila k izdelavi OPN zaradi zakonskih obvez, pa tudi zato, ker trenutni veljavni prostorski ureditveni pogoji ne omogočajo izvedbe določenih projektov, ki so potrebni za razvoj samega mesta in občine.

Dopolnjen osnutek OPN predvideva širitve predvsem na območju stanovanjskih površin. Zazidalne površine bi najbolj povečali ob glavni cesti proti Šembijam in območju Globovnika, delno pa tudi v starem delu mestnega jedra, kajti drugod je občina precej omejena z okoljevarstvenimi smernicami (strmina, Natura 2000 in poplavno območje reke Reke).

Z OPN bo občina zagotovila tudi pogoje za razvoj gospodarstva, in sicer se razvoj gospodarskih con usmerja v območje sedanje industrijske cone Plama in v novo industrijsko cono v Jelšanah. Proizvodni obrati, ki so v starem mestnem jedru, bodo tu ostali, ni pa to območje primerno za širitev proizvodnje, je pojasnil župan **Emil Rojc**. Zagotavlja se tudi pogoje za razvoj turizma, in sicer predvideva vzpostavitev turističnih središč ob Moli in Klivniku ter na Mašunu, Sviščakih in Gomancih, poleg tega pa tudi ureditev ostalih kulturnih in naravnih znamenitosti, kot je dolina Posrtvice, Novokrajaska jama ipd.

Občina je v dopolnjenem osnutku OPN načrtovala tudi dve novi povezovalni cesti, ki bi razbremenili promet v mestu. Prva naj bi povezala Vilharjevo in Šercerjevo cesto od krožišča ob novem trgovskem centru, mimo Transporta, do navezave na cesto proti Šembijam, in bi razbremenila križišče pri Matetu. Drugo pa bi speljali od kamnoloma (cesta za Sviščake) proti Jasenu in tako razbremenili tovorni promet na Jurčičevi ulici. Tej cesti pa so nasprotovali krajani Jasena in prebivalci Rozmanove ulice, saj bi se s tem močno povečal promet ob stanovanjskih hišah in blokih v tem delu mesta, kjer je tudi osnovna šola. »Krajani Jasena tej cesti nasprotujemo, saj bomo v nekem regionalnem sendviču, ki za tako majhno vas ni sprejemljiv. Moteč je tudi hrup,« je pojasnil predsednik KS

V avli Doma na Vidmu je bila poleg osnutka OPN na ogled tudi vizija razvoja Ilirske Bistrice, kot so si jo zamislili študenti 3. letnika krajinske arhitekture Biotehniške fakultete v Ljubljani pod mentorstvom doc. dr. Tatjane Capuder in prof. dr. Ane Kučan

Jasen **Sebastjan Ferlež**. Povedal je še, da je nad Jasenom tudi zelo plazovito območje, v bližini je tudi šola, zato tovorni promet ni sprejemljiv. Poleg tega pa se tukaj nahaja tudi območje zveri in pomembna arheološka najdišča.

Župan je pojasnil, da bodo želje krajanov upoštevali in bodo predlog za to cesto iz OPN umaknili. »Problem pa ostaja, kje to cesto speljati, saj jo iz smeri Črnihih njiv proti Globovniku omejuje zelo strm teren, poleg tega bi bila tudi veliko daljša in dražja,« je pojasnil župan in dodal, da bodo še naprej iskali nove rešitve.

V mesecu oktobru bo Občina pripravila stališča do podanih pripomb in na podlagi tega bo pripravila predlog OPN. Občina bo izdelala tudi podrobne prostorske načrte za jezeri Molo in Klivnik, Gomance, Sviščake in industrijsko cono Plama, ki naj bi jih javno razgrnili januarja 2012. OPN, ki bo tudi podlaga za izdajo gradbenih dovoljenj, bo predvidoma sprejet do septembra 2012. III

IMATE PREDLOG ZA UREDITEV PROMETNE SIGNALIZACIJE?

Sestavni del cestne infrastrukture je prometna signalizacija, ki prometnim udeležencem narekuje način ravnanja in ureja promet. Ni namenjena samo voznikom, temveč vsem udeležencem v prometu, saj uporabnikom narekuje prometna pravila in daje informacije za varno uporabo prometnih površin. Prometno signalizacijo tvorijo prometni znaki, turistično obvestilna signalizacija, dopolnilne table, označbe na cesti ter vsa druga sredstva in naprave, s pomočjo katerih se vodi promet in zagotavlja varno odvijanje prometa.

Na celotnem območju državnih cest v upravljanju DRSC (Direkcija RS za ceste) je skupno postavljenih 1448 prometnih znakov in odstranjenih 1018 prometnih znakov. DRSC je že v letošnjem letu pričela s projektom "očiščenja" neustrezne prometne signalizacije ali zaradi uveljavitve novih določb Zakona o cestah.

Z namenom, da bi tudi na občinskih cestah izboljšali prometno signalizacijo in s tem zmanjšali število nesreč s smrtnim izidom, so na spletni strani Agencije za varnost prometa (www.avp-rs.si/) izdelali posebno stran »**Povej Naglas**«, ki omogoča, da občani v posameznih občinah posredujejo predloge, za katere menijo, da je v njihovi občini prometna signalizacija neustrezna oziroma pomanjkljiva.

»Občani bodo lahko sporočili nepravilnosti prometnih znakov in poslali ustrezne fotografije in tako bi z njihovo pomočjo popravili kritične točke. Predloge bomo nemudoma poslali županom, občinskim svetnikom ali državnim organom, da skupaj odpravimo morebitne nepravilnosti ali pomanjkljivosti,« so sporočili iz Agencije RS za varnost prometa. III

Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, Ilirska Bistrica na podlagi 34. člena Statuta Občine Ilirska Bistrica (Ur. objave Primorskih novic št. 18/95, 18/97, 30/98, 4/08, Uradni list RS, št. 31/99 in Uradne objave časopisa Snežnik št. 04/06, 30.6.2006), Odloka o proračunu Občine Ilirska Bistrica za leto 2011 (Uradni list RS št. 7/2011, z dne 04.02.2011), Pravilnika za sofinanciranje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Ilirska Bistrica (Uradni list RS, št. 13/2008, z dne 05.02.2008), objavlja

JAVNI RAZPIS

ZA ZBIRANJE PREDLOGOV ZA SOFINANCIRANJE IZVEDBE PRIREDITEV V OBČINI ILIRSKA BISTRICA V OKVIRU OBČINSKEGA MESECA KULTURE V LETU 2012

1. PREDMET RAZPISA JE:

Sofinanciranje izvedbe prireditev v občini Ilirska Bistrica v okviru občinskega meseca kulture, v katerem je zajeto tudi praznovanje slovenskega kulturnega praznika v letu 2012.

Občina Ilirska Bistrica bo sofinancirala izvedbo prireditev do višine 1.639 EUR.

2. POGOJI ZA PRIJAVO:

Na razpis se lahko prijavi:

- kulturna društva,
- ostala društva in zavodi, ki imajo v svoji dejavnosti registrirano kulturno dejavnost,
- zveze kulturnih društev, ki jih ustanovijo društva,
- javni skladi s področja kulturnih dejavnosti,
- samostojni kulturni ustvarjalci, katerih dosedanje delo potrjujejo javno priznani uspehi oziroma so na enem od opisanih področjih ustvarili zaključen projekt,
- pogoj je tudi korektno sodelovanje z Občino Ilirska Bistrica v obdobju zadnjih 3 let.

Prijavitelji morajo izpolnjevati tudi pogoje iz 5. člena Pravilnika za sofinanciranje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Ilirska Bistrica.

Izbrani izvajalci kulturnega programa po tem razpisu so dolžni pri izvedbi prireditve:

- na vabilih, plakatih, oglaševanju in drugem obveščanju ter informiranju javnosti uporabiti logotip Občine Ilirska Bistrica v skladu z Odlokom o grbu in zastavi Občine Ilirska Bistrica ter celostni podobi Občine Ilirska Bistrica oziroma navesti, da je prireditev sofinancirala Občina Ilirska Bistrica.
- Občini Ilirska Bistrica izročiti po tri (3) izvode izdanih publikacij v zvezi s prireditvijo (plakati, vabila, brošure, knjige ter ostale tiskovine) za potrebe domoznanskega oddelka Knjižnice Makse Samsa Ilirska Bistrica.

3. MERILA ZA OCENJEVANJE PREDLOGOV SO:

- program, kakovost in obseg prireditve,
- višina predvidenega sofinanciranja.

4. NAVODILA ZA IZDELAVO PRIJAV:

Prijavitelj mora izdelati prijavo v slovenskem jeziku, program mora biti ovrednoten v EUR.

Prijavitelje se naproša, da predložijo izpolnjeno dokumentacijo, zloženo po naslednjem vrstnem redu:

1 – *izpolnjeno in podpisano prijavo na javni razpis, iz katere so razvidni zahtevani podatki (osnovni podatki o*

prijavitelju, predstavitev prireditve, reference prijavitelja, finančna konstrukcija prireditve in viri financiranja),

2 – *podpisano izjavo o izpolnjevanju in sprejemanju pogojev javnega razpisa,*

3 – *izpolnjeno in podpisano pogodbo.*

Razpisna dokumentacija je prijaviteljem na voljo na spletni strani www.ilirska-bistrica.si ali v sprejemni pisarni Občine Ilirska Bistrica v času uradnih ur.

Izjavo o izpolnjevanju pogojev in vse dokumente, ki jih je v prijavi dokumentaciji potrebno podpisati, izpolni in podpiše oseba, zakoniti zastopnik, ali oseba, ki se v dokumentaciji izkaže s priloženim pooblastilom zakonitega zastopnika.

5. NAČIN IN ROK ZA ODDAJO PRIJAV:

Pisne prijave naj prijavitelji oddajo v sprejemni pisarni Občine Ilirska Bistrica ali pošljejo priporočeno na naslov: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica. Na ovojnicah naj prijavitelj navede pripis »JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE PRIREDITEV 2012 – MESEC KULTURE – NE ODPIRAJ«. Na ovojnicah (hrbna stran) mora biti označen naslov prijavitelja.

Upoštewane bodo vse prijave, ki bodo prispele do 04.11.2011 do 10.00 ure na naslov Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica ali bodo do tega roka oddane v sprejemni pisarni Občine Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, pritličje levo. Prijave, ki bodo prispele po roku za oddajo prijav, bodo zapečatenе vrnjene prijavitelju.

6. ODPIRANJE PRIJAV

Odpiranje prijav bo 07.11.2011. Odpiranje prijav ni javno. Predloge bo ovrednotila petčlanska komisija, ki jo imenuje župan Občine Ilirska Bistrica. Predlagatelji bodo o izbiri obveščeni predvidoma v roku 30 dni od odpiranja prijav in izbrani prijavitelj pozvan k sklenitvi pogodbe.

Podrobnejše informacije so na voljo pri Eriki Vrh, tel. 05 7112 333.

Številka: 410-184/2011

Datum: 20.09.2011

ŽUPAN
Emil Rojc

KRAJANI PROTESTIRALI ZARADI DOMNEVNEGA SMRADU IZ BIOPLINARNE

Člani skupine Nove ideje za razvoj območja Ilirske Bistrice so se 14. septembra v jutranjih urah zbrali na mirnem protestu pred bioplinarno v Ilirski Bistrici, kjer so z maskami na obrazih in napisi »Smrdi, smrdi«, »Nočemo plinarne, nočemo smradu« opozarjali na smrad, ki naj bi se zadnje leto občasno širil iz bioplinarne.

Od direktorja podjetja Biofutura iz Trzina, ki je lastnik bioplinarne, **Igorja Zmazka** so zahtevali odgovore na vprašanja: ali ima bioplinarna dehidrator za pregnito blato; ali lahko dobijo na vpogled rezultate analiz pregnitega blata; kam, kdaj in v kakšnih količinah se odvaža digestivni ostanek; zakaj smrdi (vonj po mrhovini); ali ima bioplinarna v Ilirski Bistrici toplovodno ali plinovodno omrežje in kje je oz. če sploh je bioenergija (elektrika, toplota, bioplin), ki naj bi jo proizvajala bioplinarna.

Direktor Igor Zmazek je prisotne povabil na ogled bioplinarne in jim pojasnil, da v bioplinarni predelujejo zgolj biološke odpadke, kot so ostanki hrane iz gospodinjstev in hrana s pretečenim rokom iz trgovin. Zatrdil je, da vonj po mrhovini zagotovo ne prihaja iz bioplinarne in da bi vzroke za smrad morali iskati drugje. »Mislim, da imate probleme z mestno kanalizacijo, ne z bioplinarno. Mi imamo vgrajene biofiltre in podtladni sistem, ki je stal skoraj milijon evrov in to prav zato, da ne bi uhajal neprijeten vonj iz hale v okolico. Vse ostalo je zaprt sistem,« je pojasnil Zmazek, ki je protestnikom zagotovil, da bodo dobili vse odgovore na zastavljena vprašanja, na voljo pa so jim tudi vsi javni dokumenti.

Kot je dejal, je stranski produkt predelave pregnito blato, ki se ga uporablja kot biognojilo, in pa zelena energija, ki jo oddajajo v električno omrežje. Trenutno pa se z Občino Il. Bistrica dogovarjajo, da bi s proizvedeno toploto iz bioplinarne oskrbovali bodočo industrijsko cono, del pa bi jo lahko uporabili tudi za ogrevanje mesta, ko bo zgrajeno toplovodno omrežje. »Vsak, ki ga zanima, kako bioplinarna obratuje, lahko po predhodni najavi pride in si ogleda, v oktobru pa bomo za občane pripravili tudi dan odprtih vrat« je dejal Zmazek in dodal, da bo tudi s pomočjo meritev dokazal, da smrad ne prihaja iz bioplinarne.

Da je potrebno ugotoviti, od kod izvira smrad, je zatrdil tudi župan Emil Rojc. »Moj interes ni, da bi obrat zaprli, ampak,

da se občani ne bi več pritoževali. Stvari je treba urediti tako, da ne bo problemov. Potrebno je namestiti merilne naprave in ugotoviti, ali je vse v okviru dovoljenih meja. V kolikor bo bioplinarna delovala v skladu z zakonom, nameravamo z njo sodelovati pri pripravi tople vode za industrijsko cono,« je dejal župan. Pojasnil je še, da je pred kratkim prišlo do zapleta na bistriški čistilni napravi, ki se je zamašila, vzrok za to pa še raziskujejo. Ker je bil izpust zelo velik, pa menijo, da je bil povzročitelj nekdo, ki ima večje količine odplak na zalogi. »Na občinski upravi proučujemo tudi možnost za namestitev merilne naprave v bližino bioplinarne. Povzročitelja smradu je vsekakor treba poiskati in to odpraviti,« je podaril župan.

V skupini novih idej so pismo z vprašanji naslovili tudi na okoljskega ministra **Roka Žarniča**, vendar odgovorov do tistega dne še niso prejeli. So pa iz inšpektorata za okolje in prostor pojasnili, da »se obrat, kot je bioplinarna Biofutura, po načrtu dela Inšpekcije za okolje in naravo uvršča v 1. prioriteto dela, kar pomeni vsaj enkrat letno redno, integralni pregled vseh področij nadzora skladnosti z okoljevarstvenimi predpisi, v primeru prijav takšnega obrata pa se jih obravnava prioritarno. Inšpektorica za okolje je v letošnjem letu že izvajala inšpekcijski nadzor v bioplinarni.« III

**NIZKE GRADNJE
NEPREMIČNINSKA AGENCIJA**

Ce želite PRODATI nepremičnino, KUPITI, ODDATI, NAJETI ...
Mi smo pravi naslov

Več informacij: ROLAND Kompan 041 688 663

S svojo usposobljeno ekipo vam nudimo tudi vse storitve na področju
nizkih gradenj (izkopi, betonska dela, asfaltiranje, tlakovanje, vodovod, ...)

TEL.: 041 652 769 (Franci) ali 041 682 549 (Marjan)

GOLDEN PELETI 4750 kcal

NOVO v Ilirski Bistrici

Visokokakovostni peleti s certifikatom – klasa A.
Možnost izbire med peleti izdelani iz:

- ➔ 30% smrekovega in 70% bukovega lesa
- ➔ 90% smrekovega in 10% bukovega lesa.

CENA v mesecu oktobru za samo 3.45 €/15 kg

Možnost dostave:
Tomaž Bubnič s.p. 040/258 696; www.peleti-biomasa.si

PREDSTAVITEV BIOPLINARNE V ILIRSKI BISTRICI IN VABILO NA DAN ODPRTIH VRAT

V letu 2010 je v Ilirski Bistrici pričela obratovati bioplinarna za predelavo organskih odpadkov, ki jo je zgradila Bio futura d.o.o., podjetje, ki se ukvarja z zbiranjem in predelavo organskih odpadkov.

Bioplinarna je postavljena na mestu nekdanje čistilne naprave tovarne TOK. Osnova za izgradnjo je bila obstoječa infrastruktura čistilne naprave, ki je bila popolnoma obnovljena in dograjena, tako da je nastala moderna bioplinarna. Pred začetkom izgradnje je bil projekt predstavljen na občinskem svetu, ki je projektu tudi dal pozitivno mnenje, Občina Ilirska Bistrica pa je v začetku leta 2007 izdala Lokacijsko informacijo. Na osnovi le-te in ostale potrebne dokumentacije ter projektov je bilo izdano gradbeno dovoljenje za izgradnjo bioplinarne.

Bioplinarna je prav tako pridobila ustrezna okoljevarstvena dovoljenja (za predelavo odpadkov, hrup, emisije iz nepremičnih virov), obrat pa je odobrila tudi Veterinarska uprava RS. Bioplinarna je po uspešno opravljenem tehničnem pregledu pričela z obratovanjem v maju 2010.

V bioplinarni se predelujejo različne vrste organskih odpadkov kot so biorazgradljivi kuhinjski odpadki iz gostinstva, biorazgradljivi kuhinjski odpadki iz gospodinjstev (od avgusta letos tudi iz Ilirske Bistrice), odpadki iz živilske industrije (odpadki iz proizvodnje ter hrana s pretečenimi roki), odpadki iz živilske trgovine (hrana s pretečenimi roki iz vele in maloprodaje), gnojevka iz kmetijstva. Letna kapaciteta bioplinarne je 30.000 ton predelanih odpadkov.

V procesu se odpadki najprej zmeljejo, izločijo se nečistoče (plastika, kovine, steklo), toplotno se jih obdela, da se uničijo morebitni patogeni organizmi (zakonodaja zahteva obdelavo pri 70°C 1 uro), nato pa se uporabijo kot hranivo v bioplinskem procesu. Gre za anaeroben proces, v katerem bakterije organsko snov predelajo v bioplin (mešanica metana in CO₂).

Bioplin se uporablja kot gorivo v kogeneracijskih enotah (motor z notranjim zgoravanjem s prigradenim električnim generatorjem), kjer se proizvajata električna energija in toplota. Električno energijo, ki spada med obnovljive vire energije, v okviru sheme zagotovljenega odkupa kupuje državno podjetje Borzen, toplota pa se uporablja za potrebe procesa, v prihodnosti pa je v načrtu tudi dobava toplote bližnjim porabnikom v Ilirski Bistrici.

Stranski produkt bioplinskega procesa je t.i. presnovni produkt, ki je odlično biognojilo. Presnovni produkt v skladu z okoljsko in veterinarsko zakonodajo redno analizira akreditiran laboratorij. Ker se uvršča v 1. razred okoljske kakovosti, kar pomeni, da so vsebnosti težkih kovin in ostalih snovi pod mejnimi vrednostmi in da ni prisotnosti patogenih organizmov, se ta presnovni produkt dobavlja kmetom za gnojenje kmetijskih površin. Trenutno se presnovni produkt dobavlja v tekoči fazi, v načrtu pa je izgradnja linije za dehidracijo, ki bo zmanjšala transportirane količine in omogočila ponovno uporabo izločene vode. Ker je bogat s hranilnimi snovmi, kmetje na ta način zmanjšajo uporabo umetnih gnojil. Naj-

več odjemalcev presnovnega ostanka je na postojnskem in pivškem.

Bioplinarna je zgrajena v skladu z vsemi predpisi in najnovejšimi spoznanji na področju gradnje takih objektov. To omogoča, da vplivov na okolje bioplinarna praktično nima. Bioplinarna obratuje v skladu z vso predmetno zakonodajo, predvsem sta to okoljska in veterinarska zakonodaja.

Proces poteka brez prisotnosti kisika, kar pomeni, da so vsi rezervoarji nepredušno zaprti, zrak iz prostorov sprejema in manipulacije z odpadki pa se čisti na biofiltrih. Na ta način se preprečuje emisije neprijetnih vonjav v okolico. Vso odpadno vodo in večino meteorske vode, ki se zbere na površinah bioplinarne, pa se uporabi v procesu. Emisije kogeneracijskih enot in kotlovnice so v skladu s predpisi, kar je tudi predmet meritev pristojnih inštitucij.

Bioplinarno po uradni dolžnosti redno nadzirata veterinarska in okoljska inšpekcija, ki na dosedanjih inšpekcijskih obiskih nista odkrili nobenih pomankljivosti.

V bioplinarni je neposredno zaposlenih 9 ljudi, posredno pa še 4 vozniki za dostavo odpadkov in odvoz presnovnega produkta, medtem ko je vseh zaposlenih v Biofutures 17 ljudi.

Z okoljskega stališča so bioplinarne pomembne, saj se v njih predelujejo organski odpadki, ki so prej končali na deponijah, kjer so povzročali velike emisije CO₂ in metana, ki sta oba škodljiva toplogredna plina. Bioplinarne iz teh odpadkov v končni fazi pridobivajo energijo iz obnovljivih virov, ki je zelo pomembna za doseganje kvote na ravni cele Slovenije, ki se je s podpisom Kjotskega protokola zavezala da bo do leta 2020 dosegla najmanj 20% delež obnovljivih virov energije.

Z bioplinarno je Ilirska Bistrica pridobila moderen obrat, ki je z okoljskega stališča zelo pomemben pri prizadevanjih za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in proizvodnji energije iz obnovljivih virov.

Ob tej priložnosti vabimo vse prebivalce Ilirske Bistrice, predstavnike lokalnih oblasti in novinarje na dan odprtih vrat, ki bo 21. oktobra med 10. in 18. uro. Takrat boste lahko videli in iz prve roke izvedeli še več podatkov o sami bioplinarni in podjetju Biofutura. III direktor Igor Zmazek, Bio futura d.o.o.

SONČNE ELEKTRARNE – NALOŽBA ZA PRIHODNOST

V zadnjem desetletju se soočamo z velikimi klimatskimi spremembami, cena energije pa je vedno višja. Sončna energija kot ena izmed obnovljivih virov energije je zagotovo energijski vir prihodnosti, s pomočjo katere lahko močno znižamo uporabo fosilnih goriv ter na tak način ohranimo čisto okolje za naše otroke in zanamce.

V Sloveniji so se prve sončne elektrarne pojavile na planinskih kočah in počitniških hišicah v planinah. Koča na Kredarici je bila ena izmed prvih, ki potrebno elektriko pridobiva iz fotovoltaike, sledile so ji še mnoge druge, med njimi tudi koča na Snežniku. Število sončnih elektrarn v Sloveniji se je v letošnjem letu skoraj podvojilo, moč proizvedene energije pa se je potrojila. Samo v letošnjem letu je bilo postavljenih več kot 500 fotovoltaičnih elektrarn. Obnovljivi viri energije pa bodo v naslednjem desetletju ključna prioriteta, saj direktiva Evropske unije narekuje do leta 2020 25 odstotkov energije iz obnovljivih virov v strukturi končne rabe.

Kje lahko postavimo sončno elektrarno?

Lastnik sončne elektrarne lahko postane vsak, ki ima za to primerno zemljišče ali streho. Pri nameščanju fotonapetostnih modulov moramo biti pozorni predvsem na to, da izberemo takšno mesto, ki ima čim večjo osončenost skozi celo leto.

Sončne elektrarne ločimo na samostojne, ki oskrbujejo z električno energijo porabnike znotraj lokalnega električnega omrežja (vikendi, brunarice, koče ...) in omrežne PV-elektarne, ki oddajajo proizvedeno električno energijo v javno električno omrežje. Samostojne sončne elektrarne za napajanje manjših porabnikov so sestavljene iz PV modulov, regulatorjev polnjenja, akumulatorja in regulatorja napetosti. Omrežni fotonapetostni sistemi pa pošiljajo električno energijo naravnost v električno omrežje prek omrežnih razsmernikov, ki pretvarjajo enosmerno električno moč iz sončnih celic v izmenično električno napetost. Pojavljajo se tudi že t. i. hibridni PV moduli, ki proizvajajo hkrati električno energijo in toploto. Ti imajo na zadnji strani nameščen absorber termosolarnega kolektorja, ki poskrbi za hlajenje modula, s čimer dosežemo povečano proizvodnjo električne energije, kot stranski produkt pa toplo vodo.

Učinkovitost sončne elektrarne je odvisna od lokacije, števila ur sončnega obsevanja, orientacije in naklona, vrste in izkoristka fotonapetostnih modulov, učinkovitosti in zanesljivosti razsmernikov, kot tudi ovir, ki povzročajo senco na elektrarn. Pomembna sta tudi pravilno projektiranje (izračun statike zaradi dodatne obremenitve ostrejša in vpliva vetra) in montaža, priporočljivo pa je imeti tudi zanesljiv strelvod in elektrarno zavarovati v primeru škode ob izjemnih dogodkih (vihar, toča ali udar strele).

Strokovnjaki menijo, da bi morali prostor za sončne elektrarne iskati predvsem na zgradbah in objektih, ki že zasedajo prostor. Sodobnejše zgradbe, kot so veliki nakupovalni centri, proizvodne hale in skladišča, športne dvorane, šole ipd., bi lahko pokrivali sončni moduli namesto pločevine, salonita in drugih kritin. V prihodnosti naj bi imela vsaka nova zgradba že po osnovnem projektu vgrajeno sončno streho, prav tako naj bi bile tudi primerno osenčene fasade obložene z estetskimi sončnimi moduli.

Ali potrebujemo gradbeno dovoljenje?

V skladu z novo Uredbo o dopolnitvah Uredbe o energetski infrastrukturi (Uradni list RS št. 75/2010) se je postopek za pridobitev ustreznih dovoljenj za montiranje in priključevanje enostavnih naprav, kamor sodijo tudi sončne elektrarne z močjo do vključno 1 MW, poenostavil, tako da v primeru montaže take naprave na ali ob zgradbo gradbeno dovoljenje ni več potrebno. Kot so nam pojasnili na Upravni enoti Ilirska Bistrica, je gradbeno dovoljenje potrebno v primeru, če montaža sončne elektrarne zahteva rekonstrukcijo strešne kritine, prav tako pa tudi za izvedbo integriranih sončnih elektrarn, ki so del stavbe oz. nadomestijo strešno kritino.

Na trgu je veliko podjetij, ki se ukvarjajo s postavitvijo sončnih elektrarn in investitorjem ponujajo celovite storitve, od prvih zamisli in izračunov do priprave projektne dokumentacije, pomoči pri pridobitvi ustreznih dovoljenj in soglasij ter svetovanja glede možnosti financiranja.

Donosnost

Investicija v sončno elektrarno ni samo okolju prijazna, ampak je tudi donosna naložba, saj nam država kot spodbudo za vlaganje v obnovljive vire energije nudi subvencionirano odkupno ceno za proizvedeno električno energijo.

Odkupna cena za leto 2011 znaša 0,3324 €/kWh za sisteme moči do 50 kWp vgrajene na streho in 0,3822 €/kWh za sisteme, vgrajene v streho ali na fasado objekta. Odkupne cene so zagotovljene za obdobje 15 let, kar zagotavlja izplačilo investicije v sončno elektrarno v približno 10 letih. Je pa doba vračila odvisna tudi od velikosti sončne elektrarne, načina postavitve in financiranja investicije.

Poleg subvencij pri prodaji električne energije so na voljo tudi evropska in državna nepovratna sredstva in subvencije na različnih razpisih za postavitev sončne elektrarne. Ob tem pa velja omeniti, da se glede na višino nepovratno pridobljenih sredstev procentualno zniža tudi subvencija za odkupno ceno kWh. Kmetije lahko dobijo nepovratna sredstva iz naslova diverzifikacije kmetijske dejavnosti pri ministrstvu za kmetijstvo, za občane in podjetja pa so na voljo ugodni krediti Eko sklada. **III Katja Kirn in Miran Penko**

Vabimo vas v **energetsko svetovalno pisarno Ilirska Bistrica** na brezplačne, neodvisne in strokovne nasvete, v Dom na Vidmu **vsak torek in petek od 17. do 18. ure** po predhodni najavi na tajništvu občine po telefonu 71 12 300 ali 71 41 361. Nudimo vam tudi informacije o kreditih in nepovratnih finančnih spodbudah za nove naložbe rabe obnovljivih virov energije in večje energijske učinkovitosti stanovanjskih stavb.

Sončna elektrarna na Mali Bukovici

Obiskali smo lastnika ene izmed sončnih elektrarn na Bistriškem, gospoda **Eda Grka**, ki nam je predstavil sončno elektrarno, ki jo je lani postavil na strehi svoje kmetije na Mali Bukovici. Sončna elektrarna z močjo 27 kWp je priključena na električno omrežje in na leto proizvede med 25 in 30 MWh, odvisno od števila sončnih dni. Sončno elektrarno sestavlja 114 modulov z močjo 240 W. Čeprav so lahko postopki za pridobivanje raznih soglasij in dovoljenj dokaj naporni in dolgotrajni, je z investicijo zelo zadovoljen.

»Investicija je koristna iz več razlogov, predvsem pa nam da dober občutek, da oddajamo energijo iz obnovljivih virov brez stranskih škodljivih vplivov na okolje. Čeprav so se zagotovljene odkupne cene za oddano energijo v omrežje znižale za 15 odstotkov, se letos naložba v sončno elektrarno še posebej izplača, saj so se cene opreme znižale skoraj za 30 odstotkov v primerjavi z lanskim letom. Zato vsem občanom toplo priporočam, če le imajo možnost, da se odločijo za tako naložbo, ki je tudi naložba v boljšo prihodnost,« je povedal Edo Grk in pojasnil, da sončna elektrarna vsaj v prvih desetih letih ne zahteva posebnega vzdrževanja oz. posegov na sami konstrukciji, razen občasnega čiščenja modulov. »Čeprav je to na prvi pogled draga investicija, pa se gotovo dolgoročno obrestuje, saj zvišuje državni produkt, odpira nova delovna mesta in prispeva k čistejšemu okolju,« je poudaril Grk.

DOMAČNI GOZDARJI ODLIČNI NA DRŽAVNEM SEKAŠKEM TEKMOVANJU

Kmetijsko - živilski sejem AGRA 2011 je tudi letos gostil državno sekaško tekmovanje v organizaciji Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS). Na njem so se že trinajstič v petih disciplinah pomerile tri tekmovalke ter 42 tekmovalcev, ki so se na državno tekmovanje praviloma uvrstili po situ na predhodnih območnih tekmovanjih. Med ekipami je zmagala ekipa območne enote ZGS Nazarje pred ekipami OE Tolmin, Maribor, Sežana in Slovenj Gradec. Četrto mesto ekipe OE Sežana je najboljša uvrstitev na državnih sekaških tekmovanjih doslej.

ZGS OE Sežana so zastopali **Primož Vičič** iz Podstenj ter **Jože Štemberger** in **Aleksander Vrh** iz Vrbovega. V okviru priprav na državno tekmovanje so se udeležili tudi letošnjega 7. sekaškega tekmovanja Notranjske v Rakovem Škocjanu. Pri izvedbi tekmovanja sta sodelovala tudi dva revirna gozdarja KE Ilirska Bistrica ZGS: **Branko Bobek** v vlogi vodje ekipe in **Silvo Frankovič** kot sodnik.

Oba zmagovalca v posamični razvrstitvi prihajata iz OE Nazarje: med posamezniki je zmagala **Lučka Jelšnik**, med posamezniki pa **Janko Mazelj**. V posebni disciplini - nakladanju lesa z dvigalom na prikolico in zlaganju posameznih kosov lesa v piramido - je zmagal **Anton Turk** (OE Nazarje).

Državno sekaško tekmovanje lastnikov gozdov, si je v vseh teh letih pridobilo sloves osrednje prireditve v državi, ki popularizira varno delo v gozdu. V delu

z motorno žago in z gozdarsko prikolico z dvigalom so tekmoval ekipe, sestavljene izključno iz lastnikov gozdov. Tekmovanje poteka na poligonu, kjer obiskovalci ob zvoku motornih žag, tekmovalnemu vzdušju, tokrat izjemno vročem dnevu, resnično doživijo izjemno težko in odgovorno delo gozdnega delavca.

Sekači so pokazali izjemno veliko znanja in spretnosti pri rokovanju z motorno žago. Najprej so se morali tekmovalke in tekmovalci izkazati v teoretičnem znanju o varnosti pri delu v gozdu. Vsaka žaga je bila pred tekmovanjem tehnično pregledana, glede na svojo moč je dobila označbo A ali B, kar so sodniki upoštevali pri točkovanju pri posameznih disciplinah. Sekači so se pomerili v petih tekmovalnih disciplinah: kombiniran rez, precizen rez, zasek in podžaganje, kleščanje in podiranje na balon. Na sejmu je bil letos posvet na temo - Varo delo v gozdu. Na njem je Jure Beguš (ZGS), izpostavil da se stanje na področju varnega dela v gozdu spet poslabšuje, ker je gospodarska kriza marsikaterega malega lastnika gozda, ki ni prej nikoli delal v gozdu, prisilila, da se je lotil tega dela brez vsakršnih izkušenj in znanja. Letos je tako v slovenskih gozdovih umrlo že deset ljudi.

Svojo izkušnjo je predstavil **Rajko Štefanič**, ki je sicer večji lastnik gozda z veliko izkušnjami in znanja. Opravil je vse potrebne tečaje in vedno uporablja vso potrebno zaščitno opremo, a je v gozdu vendarle doživel nesrečo, ki mu je spremenila življenje. Podrta bukev mu

Jože Štemberger pri disciplini kleščanje

je zdrobila eno in polomila drugo nogo, nekaj časa je bil v komi, tri mesece v bolnišnici in nato na rehabilitacijah. »Če bi bil v gozdu sam, bi umrl. Tudi če ne bi na glavi imel zaščitne čelade, ne bi preživel. Upoštevanje pravil varnega dela v gozdu vendarle rešuje življenja,« je dejal.

Na razstavnem prostoru pri gozdarski brunarici je bila na ogled razstava fotografij na temo »Mednarodnega leta gozdov«, ki pod sloganom Gozdovi za ljudi poteka ravno v tem letu. Zavod za gozdove vse dni trajanja sejma izvaja tudi delavnice Gozdne pedagogike, to je izkustveno učenje o gozdu za otroke in mladino. **III Bogdan Magajna, ZGS OE Sežana**

PROTI ŠKODAM ZARADI DIVJADI MORAMO UKREPATI SKUPAJ

Pozno poletje in jesen je čas, ko zorijo poljski pridelki, ki privabijo na polja tudi divje živali. V tem obdobju si morajo zagotoviti zaloge tolšče, s katero lahko preživijo zimo. Hrana najlažje dobijo na dostopnih kmetijskih površinah. Škode na kmetijskih površinah so bile prisotne vedno, s povečevanjem številčnosti divjih živali in pri spremenjenem načinu kmetovanja pa se povečuje njihov obseg.

Z opuščanjem manj primernih kmetijskih površin se povečuje pritisk na njive, vinograde, vrtove in travnike, ki so še v kmetijski rabi. Škode zaradi divjadi ne smejo biti razlog za opuščanje kmetijske proizvodnje, saj jih je mogoče z upoštevanjem nasvetov dobre prakse zmanjšati. Lovci morajo izvajati ukrepe v populacijah divjadi in njihovem okolju, ki so določeni v lovskih načrtih. Neizvajanje je sankcionirano s strani lovske inšpekcije. Kmetovalci pa bi morali narediti več za zaščito svojega premoženja, saj to določajo že izhodišča Zakona o divjadi in lovu. 53. člen ZDLov, Ur. l. RS, št. 16/04, 120/06 - Odl. US in 17/08:

- Fizična ali pravna oseba, ki ji divjad lahko povzroči škodo, mora na primeren način kot dober gospodar narediti vse potrebno, da obvaruje svoje premoženje pred nastankom škode.
- Imetniki kmetijskih in gozdnih zemljišč, na katerem je lovišče, so dolžni uporabljati ustrezna zaščitna sredstva, ki jim jih preskrbi upravljavec lovišča in izvajati druge predpisane ukrepe za preprečevanje škode od divjadi.
- Če nastanka škode ni mogoče preprečiti na način iz prvega in drugega odstavka tega člena, lahko oškodovanec oziroma oškodovanka od upravljavca lovišča zahteva izvedbo ustreznih ukrepov za preprečitev nadaljne škode. Minister predpiše vrste ukrepov in način zagotovitve sredstev za izvedbo ukrepov.
- Lastnik, zakupnik ali drug uporabnik zemljišča, ki ne dovoli upravljavcu lovišča ali lovišča s posebnim namenom, zavarovanja zemljišča, ga pri tem ovira ali odstrani sredstva oziroma ovire za preprečevanje škode, ne dovoli oziroma preprečuje izvajanje lova, namerno poškoduje ali odstrani lovske objekte oziroma ne ravna v skladu s prejšnjimi odstavki tega člena, nima pravice do povrnitve škode, ki jo povzroči divjad na teh površinah.

Največ škod divjad povzroča na popolnoma nezavarovanih kmetijskih objektih, podobno težavo predstavljajo tudi kmetijske površine, ki so odmaknjene globoko v gozdni prostor. Vsaka zaščita, v kolikor ne prepreči, pa vsaj zmanjša obseg škod. Odvratanje divjadi z uporabo kemičnih odvratal je uspešno le za čas, ko te oddajajo vonj. Podobno je z uporabo električnih pastirjev, ki so učinkoviti le ob pravilni uporabi: višini, prilagojeni vrsti, pred katero se varuje, in primerni jakosti toka. Pri postopkih uveljavljanja odškodnin za škode moramo najprej ugotoviti povzročitelje oziroma kdo za škodo odgovarja glede na to, kje je le-ta nastala.

A. Za škodo, ki jo povzroči **divjad na lovni površini** v lovišču in lovišču s posebnim namenom, odgovarja upravljavec lovišča. Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine poteka v več korakih.

Škoda zaradi divjadi se povečuje (foto: Edi Morvai)

1. **Oškodovanec** mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo **pooblaščenцу upravljavca**.
 2. **Pooblaščenec lovišča** v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v poseben obrazec.
 3. Če se oškodovanec in pooblaščenec upravljavca, na kraju ogleda ali v osmih dneh, ne sporazumeta o višini odškodnine, pošlje **oškodovanec pisno prijavo škode komisiji**, ki jo za lovsko upravljavsko območje imenuje minister za dobo petih let.
 4. Na podlagi ocene komisije, ki mora opraviti ogled najpozneje v petnajstih dneh od prijave, poizkusita oškodovanec in upravljavec skleniti sporazum o plačilu odškodnine.
 5. **Oškodovanec ali upravljavec**, ki se ne strinja z odločitvijo komisije, **lahko s tožbo zahteva**, da o odškodnini **odloči pristojno sodišče**.
- B. Za škodo, ki jo povzroči **divjad na nelovnih površinah** v lovišču, v kolikor je škoda nastala po njegovi krivdi (krivdna odgovornost), sicer pa Republika Slovenija. Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine prav tako poteka v več korakih.
1. Oškodovanec mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo krajevno pristojni območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije.
 2. Pooblaščenca oseba območne enote Zavoda za gozdove Slovenije v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v *Zapisnik o nastanku škode, ki jo je povzročila divjad*.
 3. Če se oškodovanec in pooblaščenca oseba ne sporazumeta o višini odškodnine, na kraju ogleda ali v osmih dneh, pošlje oškodovanec pisno prijavo škode ministrstvu, pristojnemu za divjad in lovstvo.
 4. Oškodovanec, ki se ne strinja z odločitvijo ministrstva, pristojnega za divjad in lovstvo, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče. **III Andrej Sila, vodja odseka za gozdne živali in lovstvo, ZGS OE Sežana**

Na območju občine Ilirska Bistrica z lovišči upravljajo sledeče lovske družine:

Lovska družina	Brkini	Bukovica	Prem	Žabnik Obrov
Naslov	Rozmanova 24 d, 6250 Ilirska Bistrica	Velika Bukovica 1c, 6250 Ilirska Bistrica	Čelje 50, 6255 Prem	Male Loče 14, 6244 Podgrad

MANJŠA IZPLAČILA ZA BISTRIŠKE KMETIJE

Nov način izračuna OMD (območja z omejenimi dejavniki za kmetovanje) plačil, ki ga je ministrstvo za kmetijstvo uvedlo v lanskem letu, je ilirskobistriškim kmetom prineslo kar za približno 18 % oziroma 150.000 evrov manjša izplačila. Na pobudo civilne iniciative ilirskobistriških kmetovalcev sta zato kmetijski svetovalni službi iz Il. Bistrice in Postojne pripravili predstavitev nove metodologije točkovanja, na kateri so poskušali razjasniti tudi razloge za zmanjšanje OMD plačil na naših kmetijah.

Neposredna plačila, ki jih uveljavlja posamezna kmetija so sestavljena iz več različnih plačil. Eno izmed teh je tudi t.i. OMD plačilo, ki se je do konca leta 2009 izplačeval enotno glede na posamezna območja (hribovska, gorsko višinska, kraška ...), v katero je sodila kmetija. Poleg tega je dosednji sistem upošteval tudi obdelovalne in podnebne razmere, demografske kazalce, slabša kmetijska zemljišča, nedostopnost, neopremljenost z infrastrukturo, škodo od divjadi in podobno, česar nov sistem izračunavanja OMD ne upošteva več. Velik vpliv pri tem sistemu točkovanja so imele socialno ekonomske razmere, ki pa se z razvojem lahko izboljšajo.

»Pomanjkljivost starega sistema je v tem, da so vsa zemljišča, ki jih ima neka kmetija, dobila enako plačilo. Že uredba iz leta 2005 je narekovala, da so plačila za OMD namenjena povračilu kmetovih dodatnih stroškov in izpadov dohodka, ki so posledica kmetijske pridelave na določenem območju. Na tem temelji tudi nov model točkovanja, ki upošteva razlike v pridelovalnih stroških med območji z omejenimi dejavniki in tistimi izven OMD,« je pojasnil Silvo Kranjec z Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano.

Obveščamo vas, da bo Občina Ilirska Bistrica v oktobru objavila **javni razpis za sofinanciranje organizacije in izvedbe prireditve »VESELI DECEMBER 2011« v Občini Ilirska Bistrica**. Razpis bo objavljen na občinski spletni strani www.ilirska-bistrica.si.

Kmetje so ogorčeni zaradi nižjih izplačil, ki jih prinaša nov sistem točkovanja

Po novem ima tako vsako kmetijsko gospodarstvo izračunano določeno število točk glede na nadmorsko višino, nagib terena, velikost GERK-a, vrsto dejanske rabe (njive, travniške površine, trajni nasadi), specifična območja, kot so kras, območja burje, poplavna območja ipd. Kmetiji znotraj celotne notranjske regije so dobile za približno 20 % nižja izplačila, medtem ko so pridobile Haloze, Kozjak, predeli severno od Drave, deli Koroške, deloma Zasavje in Škofjeloško hribovje, kjer gre za relativno strm teren. Kot je pojasnila **Majda Godina** iz KSS Postojna, so kmetije s Postojnskega in Pivškega dobile za leto 2010 približno 20 % nižja izplačila v primerjavi z letom 2009. Po podatkih bistriške KSS pa je bilo zmanjšanje za ilirskobistriško občino za dobrih 15 %, kar pomeni, da so za leto 2009 prejeli skupaj 791.500 evrov izplačil, za lansko leto pa slabih 670.000 evrov. Kot je pojasnila **Rafaela Žejn** iz KSS Il. Bistrice, so se izplačila najbolj znižala pri kmetijah na kraških območjih. »Če bi se uresničile napovedi, pa bi bila ta znižanja še večja, kar pomeni, da bi naše kmetije v povprečju izgubile 18 %,« je še pojasnila.

Na vprašanje, kako ministrstvo gleda na dejstvo, da so se izplačila drastično znižala prav v regiji z najbolj ekstenzivnim in nerazvitim kmetijstvom, je Kranjec pojasnil, da so izravnalna plačila namenjena predvsem izgubi stroškov. »Pri ekstenzivni pridelavi je teh dodatnih stroškov manj kot pri intenzivni obdelavi zemljišč v slabih pridelovalnih razmerah. Če na primer obdelujemo travnik v nagibu nad 35 %, je to nepri-

merno dražje od tistih področij, ki so značilna za vašo regijo, kjer je nagiba sicer zelo malo, vendar so prisotne neke druge omejitve, npr. podnebne. Nasprotno pa je prejšnji sistem temeljil predvsem na pridelovalnem potencialu, ki je bil za neko območje izgubljen. Če ste vi lahko pridelovali krompir, ne pa tudi koruze, je bilo to prepoznano kot določena omejitev,« je bil nazoren Kranjec.

KSS je skupaj s kmetovalci predstavila tudi predloge za spremembo sistema točkovanja, ki bi moral po njihovem mnenju bolj upoštevati tudi klimatske dejavnike (temperaturna nihanja, zgođnje slane ...), nizke pridelke predvsem na kraškem območju, poplavna območja (npr. območja ob reki Reki), problem škode od divjadi, slabe prometne povezave in s tem oddaljenost od trgov, razgiban relief in s tem povezana zmanjšana uporaba mehanizacije, omejitveni dejavniki, kot je npr. Natura 2000 ipd.

»V Ilirski Bistrici se nahajamo na izredno kritičnem območju glede klimatskih pogojev. Jaz lahko živino spustim na pašo šele prvega maja, medtem ko jo na Tolminskem pasejo že konec marca. 14. maja smo imeli na pivškem območju 24 poginov drobnice zaradi podhladitve. V drugi polovici maja so prisotne tudi še izredno močne slane. Sama nadmorska višina torej ne igra bistvene vloge. Ti dejavniki so premalo upoštevani. Poleg tega živimo na območju divjih zverí, kjer je škoda ogromna,« je opozoril **Rudi Dimic**, predstavnik civilne iniciative bistriških kmetov. III

OBVESTILA OBMOČNE OBRTNO-PODJETNIŠKE ZBORNICE ILIRSKA BISTRICA

Promocija deficitarnih in perspektivnih poklicev v notranjsko-kraški regiji

RRA Notranjsko-kraške regije v petek, 21. oktobra, v telovadnici ŠC Postojna organizira dogodek za promocijo deficitarnih in perspektivnih poklicev v Notranjsko-kraški regiji. Na dogodku bodo poleg srednjih šol sodelovali še delodajalci iz regije, GZ OZ Postojna, OOO Cerkljica, Ilirska Bistrica, Logatec in Postojna, Urad za delo Postojna ter Zavod Znanje Postojna. Promocija deficitarnih in perspektivnih poklicev bo potekala v okviru Štipendijske sheme Notranjsko-kraške regije. Razlog za organizacijo dogodka je izrazito pomanjkanje zanimanja za nekatere vrste poklicev. V lanskem letu je bila na primer za področje lesarstva podeljena le ena štipendija, čeprav jih je bilo razpisanih kar 23.

Trenutno pa manjše zanimanje med osnovnošolci ne velja le za lesarske poklice. V podobnem položaju je večina poklicev, vezanih na IV. stopnjo izobraževanja, kot so orodjarji, mesarji, kuharji, natarji, zidarji, kamnoseki idr. Na drugi strani pa so t. i. perspektivni poklici, za katere je med mladimi zaznano povečano zanimanje. Taki poklici v naši regiji so npr. aranžer, mehatronik, gozdar, kozmetični tehnik, tehnik zdravstvene nege, računalniški tehnik in elektrotehnik. S promocijo poklicev želimo tako spodbuditi osnovnošolce, da se v večji meri odločajo za poklice, za katere obstaja s strani delodajalcev v regiji povpraševanje ter hkrati spodbuditi delodajalce, da razpišejo štipendije za tiste poklice, za katere je med mladimi zanimanje.

Promocija, ki bo obsegala predstavitev srednjih šol in posameznih podpornih institucij, bo prvenstveno namenjena sedmošolcem, osmošolcem in devetošolcem, ki se odločajo o poklicu, ter njihovim staršem in svetovalnim delavcem. Vzporedno s predstavitvijo šol bodo potekali tudi dnevi odprtih vrat pri delodajalcih in druge dejavnosti. Podroben program dogajanja bo objavljen na spletni strani www.rra.nkr.si.

Naštete dejavnosti so del projekta Regijska štipendijska shema Notranjsko-kraške regije in so sofinancirane iz sredstev Evropskega socialnega sklada.

Aktivnosti v zvezi s promocijo deficitarnih in perspektivnih poklicev v Notranjsko-kraški regiji bodo potekale tudi v soboto, 22. oktobra, na Osnovni šoli Dragotina Ketteja v Ilirski Bistrici, in sicer od 9. ure dalje. Med 9. in 10. uro pa bodo odprli vrata za obiskovalce tudi nekateri sodelujoči obrtniki. Pričakujejo vas v Cvetličarni Margita na Gregorčičevi cesti 7, v

mizarski delavnici Janez Rojc, s. p., na Dolnjem Zemonu 93 b, v Frizerskem salonu Estetica na Dolnjem Zemonu 81, v obrtni delavnici Frank proizvodnja strojev v Gornji Bitnji 8, podjetju PET PAK, d. o. o., na Vilharjevi cesti 40 (OIC Trnovo) in v Gostilni s prenočišči Potok v Dolenjah.

Ko bom velik, bom podjetnik

V soboto, 22. oktobra, zaključujemo projekt UPI – Ustvarjalnost, Podjetnost, Inovativnost, katerega naročnik je bilo Ministrstvo za gospodarstvo oz. Javna agencija Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije. Projekt, katerega cilj je bilo spoznavanje in spodbujanje podjetništva med mladimi, se je izvajal s pomočjo Centra RS za poklicno izobraževanje, Zavoda za šolstvo, podjetij SUN, d. o. o., in Korona plus, d. o. o., Obrtno podjetniške zbornice Slovenije, pridruženega partnerja Instituta Jožef Stefan in številnih podizvajalcev. Eden izmed podizvajalcev je bila tudi Območna obrtno-podjetniška zbornica Ilirska Bistrica, ki je s pomočjo mentorice ge. Metke Šestan in ge. Ines Celin izvajala projekt na Osnovni šoli Dragotina Ketteja in Osnovni šoli Antona Žnideršiča v Ilirski Bistrici, in sicer na vsaki šoli v treh triadah.

Zaključek projekta bomo obeležili s prireditvijo, ki bo v soboto, 22. oktobra 2011, v času med 10. in 14. uro na Osnovni šoli Dragotina Ketteja, s številnimi animacijami in kvizom. **III Območna obrtno-podjetniška zbornica Ilirska Bistrica**

POZIV

DOMAČIM GOSPODARSTVENIKOM, PODJETNIKOM IN OBRTNIKOM

k sodelovanju v rubriki »Podjetniški utrip«, ki je namenjena predstavitvi podjetij iz ilirskobistriške občine.

Predstavitvena gradiva vaših podjetij pričakujemo na e-naslovu odmevi@ilirska-bistrica.si.

Na ta naslov se lahko tudi prijavite, če bi želeli predstaviti vašo dejavnost, in pomagali vam bomo pripraviti predstavitev.

ALU-TERMO OKNA, VRATA

✦ s termo členom
 ✦ trojno tesnenje

www.aluslav.si

041-544-687

Slavko Smrdelj s.p.
 Partizanski hrib 12
 6250 Ilirska Bistrica

email: aluslav@gmail.com
 fax: 059-052-741

SIB

INŠTALACIJE d.o.o.

www.instalacije-sib.si

GSM: 041 714 394
 E-mail: sibist@iol.net

Jablanica 12, 6250 Il. Bistrica
 Tel.: 05/ 714 85 15, fax: 05/ 714 85 16

ogrevanje * vodovod * solarni sistemi
 talno gretje * klimatizacija *
 toplotne črpalke * adaptacije kopalnic

REGIJSKO PREVERJANJE USPOSOBLJENOSTI EKIP PRVE POMOČI

V soboto, 24. septembra, je v Ilirski Bistrici potekalo odprto regijsko preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči civilne zaščite in Rdečega križa.

Sodelovalo je sedem ekip iz občin Sežana, Hrpelje-Kozina, Postojna, Cerknica in Il. Bistrica ter tri ekipe izven konkurence iz Šentjerneja, Kranja in ekipe Buj iz Hrvaške. Našo občino so zastopali člani ekipe prostovoljnega gasilskega društva iz Podgrada. Prvo mesto je zasedla ekipa PGD Materija iz občine Hrpelje-Kozina, ki se bo udeležila državnega tekmovanja v Brežicah, ki bo potekalo 8. oktobra 2011.

Namen preverjanja je utrjevati znanje za preprečevanje nesreč in dajanje učinkovite pomoči v primeru naravnih in drugih nesreč. Ekipa so se preizkusile na petih deloviščih po mestu, kjer so jih pričakali poškodovanci v različnih nesrečah, ki so jih morali oskrbeti in pripraviti na prihod ekipe nujne medicinske pomoči.

Na preverjanju so se predstavila tudi društva iz naše občine, ki delujejo v okviru civilne zaščite: gasilci, policija, radioamaterji, jamarji, taborniki, skavti, kinologi, skupina gorskih reševalcev in drugi.

Člane ekip sta na uvodni slovesnosti pred preverjanjem nagovorila bistriški župan Emil Rojc in generalni sekretar Rdečega križa Slovenije Danijel Starman, ki sta poudarila pomen prostovoljnih reševalnih ekip, ki s svojim delom iz-

Svojo usposobljenost je na regijski ravni preizkusilo deset ekip prve pomoči

ražajo humanost in v ključnih trenutkih rešujejo življenja.

Območno združenje Rdečega križa Il. Bistrica se zahvaljuje sodelujočim, ki so neposredno pomagali na tekmovanju in vsem ostalim, s pomočjo katerih so uspešno izpeljali ta projekt. III

Zaključni del prireditve je popestrila plesna skupina Pume pod vodstvom Mojce Klanjšček Macarol

Prostovoljci so preizkusili svoje znanje pri reševanju ponesrečencev v prometnih in naravnih nesrečah

Zmagovalna ekipa PGD Materija

BILO JE PRAZNIČNO ...

Zadnji teden poletja je že vrsto let v Društvu invalidov Ilirska Bistrica rezerviran za srečanje težjih in nemočnih invalidov, ki se ostalih srečanj in drugih aktivnosti zaradi različnih težav ne udeležujejo. V soboto, 17. septembra, se nas je preko 70 zbralo »Pri Danilotu« v naši Bistrici. V tem sončnem dnevu v zadnjem tednu poletja nismo govorili o tegobah, težavah in problemih, ki nas spremljajo, prav tako nismo govorili o drugačnosti, s katero nas je življenje zaznamovalo.

Srečanje je bilo sproščeno in praznično. Med nami je bilo večje število gibalno oviranih invalidov z različnimi pripomočki, prav tako večje število starejših nad 80 let in kar nekaj invalidov, ki so letos praznovali okrogle jubileje. Najstarejša udeleženka je bila gospa Danica Kregelj, v častitljivih 88. letih, najmlajši udeleženec, g. Branko Jaksetič, pa je izpolnil 50 let.

Nekaj domačih pesmi so nam zapeli »vasovalci«, naša člana, Ankica in Cvetko, pa sta s prijetnimi zvoki in pesmijo polepšala to srečanje. Tajnica društva pa je predstavila razmišljanja mladih o invalidih in

Udeleženci srečanja težjih invalidov nad 80 let

invalidnosti, ki jim prisluhnimo na pedagoških akcijah po šolah v naši občini.

V društvu smo zadovoljni, da se teh srečanj naši najtežji invalidi radi udeležujejo, kajti življenje je kljub tegobam le eno, življenje je enkratno in nepovljivo.

Hvala Domu starejših občanov za prevoze najtežjih invalidov, prav tako našim prostovoljcem za izvršene prevoze, prostovoljkam za skrb za dobro počutje udeležencev, našima muzikantoma pa za veselo razpoloženje. Tokratno srečanje je bilo zares praznično. **III Jožica Žibert**

Z REŠEVALCI NA JALOVCU

Člani GRS skupina Ilirska Bistrica in delavci Nujne medicinske pomoči ZD Ilirska Bistrica zadnja leta več sodelujejo in postajajo dobro uigran tim. Združujejo znanje, izkušnje in voljo, ki je potrebna, ko pomagajo ljudem, ki jih doleti nesreča. Prvi imajo več gorniških izkušenj, drugi izkušnje s poškodbami in reševa-

njem življenj. Njihove poti se žal večkrat prekrizajo pri nesrečah na težko dostopnih krajih. Takrat potrebujejo drug drugega, da pomagajo ponesrečenim. Urgentno delo, ko rešujejo življenja v neznanem okolju, v težko dostopnih krajih, slabih vremenskih razmerah, je zelo stresno. Da bi se med seboj pove-

zali, spoznali in bolje sodelovali, so se dogovorili za skupen podvig v gore.

Prvotno so nameravali na Triglav, kar je bila dolgoletna želja zdravstvenih delavcev. Žal je bil ta cilj preložen zaradi zasedenosti triglavske postojanke. Izbrali smo nadomestni cilj – Jalovec. Z višino 2645 m je šesta najvišja gora v Sloveniji. Na Jalovec ni lahke poti. To dokazuje tudi prvi pristop, ki je bil opravljen šele leta 1875. Vse poti nanj pa so zahtevne, dolge in naporne, zato se lahko vzpona lotijo le izkušeni, dobro opremljeni in kondicijsko pripravljeni gorniki. Mi smo se na Jalovec podali iz Trente, prespali pa v kočici Pod Špičkom. Drugi dan smo se s spoštovanjem priplazili na vrh. Pogled na Prisojnik, Triglav, Kaninsko pogorje in v dolino pod Mangrtom je bil veličasten. In sendvič slasten. Sledilo je dolgotrajno spuščanje nazaj v Trento. Imeli smo vse pogoje za lepo, bogato doživetje, naklonjeno vreme in odličen tempo, ki je odgovarjal prav vsem. Zame je bila zagotovljena varnost v vseh pogledih. Rekli so, da bomo vajo ponovili. **III Darinka Dekleva**

DRUŠTVO VEZI NA PRAZNIKU SV. ROKA V NABREŽINI

Praznik krajevnega zavetnika sv. Roka je za celotno prebivalstvo občine Devin - Nabrežina pomembno versko srečanje. S tradicionalno procesijo je spomin na stare čase, posodobljen z ohranjanjem običaja; hkrati pa gre za obujanje krajevnih zgodovine in kulture, ob bogatih ponudbah, razstavah, s petjem, z glasbo in vedno prijetno pokušnjo tipičnih dobrot. Pobuda za ohranjanje tradicije, pod naslovom Okusi tradicije, je še večjega pomena zaradi dodane vrednosti neutrudnega prizadevanja številnih društev, ki sodelujejo pri uspehu te pomembne prireditve. (Vir: pozdrav župana in podžupana Občine Devin - Nabrežina, v priložnostni zgibanki Odborništvu za kulturo, turizem in šport)

Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »VEZI« se je na tradicionalni prireditvi s promocijsko stojnico predstavilo že tretje leto zapored. Predstavljali smo izdelke, ki nastajajo v programu **Sončni tobogan – mreža kreativnih delavnic**, ki ga izvajajo dnevni centri v Štanjelu, Štorjah in Ilirski Bistrici. Poleg izdelkov smo promovirali tudi informativne zgibanke in ostali promocijski material društva (koledar, glasilo Metuljček, Zbornik). Informiranje in predstavljanje je eden od načinov ozaveščanja širše skupnosti o duševnem zdravju in prepoznavanju strahu pred duševno boleznijo. Ljudje s težavami v duševnem zdravju imajo pravico do enakovredne obravnave v

skupnosti, zato je ključno, da skupnost na podlagi informiranja pride do nediskriminatornih znanj in ravnanj. S pomočjo programa promocije dosežemo tudi lažje in hitrejšo vključevanje oseb s težavami v duševnem zdravju in njihovih svojcev v psiho-socialno rehabilitacijo. Uporabniki z aktivno udeležbo v programu pridobivajo na večanju notranje moči in krepitvi pozitivne samopodobe. Prireditvev Okusi tradicije – Pogled na morje je potekala od 12. do 16. avgusta 2011. Udeležili smo se je zaposleni in uporabniki SS Podgrad, SS Divača in DC Štorje. Dobili smo se v petek, 12. 8. 2011,

ob petih popoldne v Sežani in nadaljevali pot proti Nabrežini. Stojnica je bila ob šestih že pripravljena. Mimoidoče je naša stojnica pritegnila z raznovrstnimi in raznobarnimi izdelki, prav tako tudi z veselimi vzdušjem, polnim humorja, ki je vladalo med člani društva.

S predstavitvijo na stojnici smo bili zadovoljni in smo se v poznih večernih urah vračali domov, polni lepih vtisov. Za sodelovanje se iskreno zahvaljujemo Turistično informacijskem centru Štanjel in vsem, ki so nam omogočili sodelovanje na prazniku. **III Barbara Uljan, dipl. soc. del.**

RAZSTAVA STARIH SLIK IN PREDMETOV

KD Studenec iz Gornjega Zemona je v sodelovanju z vaščani pripravil razstavo starih slik in predmetov v lepo urejenem vaškem domu. Na razstavi si je bilo mogoče ogledati fotografije, stare tudi osemdeset in več let, ki predstavljajo življenje in delo ljudi iz tega kraja. Poleg ostalih zanimivih predmetov, kot je na primer stara jedilnica s kredenco in jedilno mizo, je med obiskovalci posebno pozornost vzbudila tudi stara zakonska postelja, ki so jo skupaj z nočnimi omaricami in drugimi predmeti razstavili v sosednjem prostoru. Domačinka, ki ni želela biti imenovana, pa je za razstavo odstopila čudovito čipko, ki jo je izdelala pred šestdesetimi leti.

III Petar Nikolič

V KNEŽAKU ŠTIRI DNI *USJE U LUFTI*

Tudi letošnji shod je v Knežak prinesel veliko raznovrstnega dogajanja. Na igrišču za osnovno šolo je kneška mladina z vztrajnim delom že nekaj dni pred prireditvijo s skupnimi močmi pripravila kar štiridnevno praznovanje vaškega shoda. S prireditvijo je vaška mladina v svojo vas želela poleg tradicionalne domače plesne glasbe pripeljati tudi drugačen kulturni program, tako da bi različne vrste dogodkov na igrišče privabila tako najmlajše kot najstarejše sovaščane in prebivalce iz drugih krajev.

Ozračje so prvi večer razgrela zvoki električnih kitar in v Knežak zvabili predvsem ljubitelje rock in metal glasbe, ki so lahko prisluhnili mladima skupinama Divine Illusion in Rock Shock. V soboto so dogajanje v popoldanskem času popestrili kneški gasilci s tekmovanjem Fire Combat, v katerem se je v razburljivih podvigih pomerilo pet domačih ekip. Zvečer pa so se lahko obiskovalci zavrteli ob glasbi mladih fantov, zbranih v skupini Navihani lisjaki.

V nedeljo so v Knežaku na svoj račun prišli tudi najmlajši, saj so lahko svojo domišljijo in ročne spretnosti preizkusili na likovnih delavnicah. Ob pomoči večjih animatork so otroci izdelali prave male mojstrovine, pomerili pa so se lahko tudi v igri Človek ne jezi se. Kmalu po delavnicah je napočil čas za vrhunec večera, saj je na oder stopil vse bolj priljubljen ansambel Akordi. Vmes je predvsem mlajše občinstvo nasmejal še komik Tin Vodopivec s krajšim skečem. Nato pa so se vrnili mladi

muzikantje in neutrudno igrali dolgo v noč, nič bolj utrujeni pa so na plesišču rajali navdušeni plesalci in plesalke. Vendar se z nedeljskim večerom shod še ni zaključil. *Usje u lufti* je bilo še v ponedeljek.

Tako so po tradicionalni praznični sve-ti maši nastopili lokalni harmonikarji – zbranim vaščanom jih je zaigralo kar šest. Ker so se otroške delavnice izkazale za nepogrešljiv del shoda, so se lahko tudi na veliki šmaren otroci udeležili novih likovnih delavnic, njihovi izvirni izdelki pa so bili – tako kot dan poprej – na ogled drugim obiskovalcem shoda na manjši razstavi. Praznični ponedeljek je postregel še z gledališko igro KEŠTD Alojz Mihelčič iz Harij z naslovom Vese-lo god godujemo, ob kateri so se dobro razpoloženi gledalci nasmejali do solz. Ponedeljkov večer in s tem letošnji shod

so v veselem vzdušju zaključili domačini – Afterparty Band.

Več sto obiskovalcev kneškega shoda potrjuje, da se obujena tradicija praznovanja shoda v Knežaku počasi *prijemlje*. Vsekakor štiridnevna prireditev ne bi bila mogoča brez ambiciozne kneške mladine, ki je svojo zavzetostjo poskrbela za večdnevno druženje v domači vasi. Na tem mestu se kneška mladina zahvaljuje tudi vsem sponzorjem in donatorjem, ki so kljub težki gospodarski situaciji podprli prireditev, posebej Društvu Piškotek za finančno pomoč pri izvedbi kulturnega programa in pa PGD Knežak za popestritev sobotnega dogajanja z gasilskim tekmovanjem. Kneška mladina, vesela, da je letošnji shod več kot uspel, že snuje načrte za naslednje leto, ko bo znova *usje u lufti*. **III Jernej Biščak, KŠTD Tabor Kalč 1869 Knežak**

SREČANJE 60-LETNIKOV

Foto atelje Emil Maraž

Letnik 1951 ponovno skupaj po desetih letih. V soboto, 17. septembra 2011, smo se v velikem številu zbrali na srečanju v Dolenjskem potoku. To je naše drugo srečanje. Ob glasbi in prijetni družbi, polni veselja, radosti in spominov, se je sobotni večer nenadoma prevesil v nedeljsko jutro. V zgodnjih jutranjih urah smo se veseli in radostni razšli z željo, da se ponovno dobimo že naslednje leto. Če ne naslednje, pa si-gurno čez pet let. **III N.T.**

MED VAMI ŽE 20 LET

Oranžna srajca, modre hlače, rutka v barvah občinskega grba ... Vam zveni poznano? Kaj pa miklavževanje za najmlajše, Luč miru iz Betlehema, pa čistilno-zbiralne akcije ob dnevu zemlje, športni dnevi za OŠ Jelšane, deljenje oljk ob cvetni nedelji, ura telovadbe malo drugače in še vse ostale dejavnosti med letom, pri katerih se večkrat znajdemo med vami, prebivalci Ilirske Bistrice?

Zagotovo ste že slišali za nas, skavte, Bistrške pilarje iz stega Ilirska Bistrica 1, ki v Ilirski Bistrici delujemo že dvajseto leto. Nekoč so nas ljudje poznali kot tiste v *ta' plavih* srajcah, vse od leta 1996 pa ponosno nosimo opečnato

6. GOBARSKI PRAZNIK PREGARJE 2011

SOBOTA: MAMBO KINGS

tiskarstvo
vertis

NEDELJA

10:30 – gobarski pohod po dolini Posrtve | lažji voden pohod približno dve uri | žbirno mesto pred dvorano | inf. **031 881 050 - Matjaž**

od 13:00 ure dalje:

- * razstava gob, pestra ponudba gobjih jedi, posebno presenečenje **GOBJA PITA VELIKANKA**
- * od 14 ure dalje zabava z **ANSAMBLOM TONETA RUSA**
- * tamburaška skupina Vremščica
- * vaške klepetulje Bač

- * **Emilija Pavlič** – predstavitev nove knjige **MAMICA, NAUČI ME KUhati**
 - nasveti za zdravo in varno prehrano
 - animacija za otroke

- * Program bodo popestrila tudi sodelujoča društva in posamezniki s svojo ponudbo.

- * Posebna nagrada za tistega, ki prinese najtežjo gobo!

- * Prireditev se bo odvijala pod velikim ogrevanim šotorom!

V NEDELJO VSTOPNINE NI !

Lepo vabljeni !

oranžne kroje in modre rutke z rumenim trakom.

In kaj skavti sploh delamo? Uživamo v spoznavanju narave in se urimo v veščinah, ki nam koristijo tako v neobičajnih kot tudi v povsem vsakdanjih situacijah. Kar povprašajte kakšnega skavta, kako lepo smo se imeli na taborih ob tabornem ognju, kako umazani smo bili po nepozabni progi preživetja, koliko kobilic smo spodili iz šotorov, kako je v gozdovih pokalo pod težo »napadalcev«, ki so čakali pravi trenutek za krajo zastave ... Toliko nepozabnih doživetij se je v teh dvajsetih letih zgodilo, toliko lepega, poučnega in vznemirljivega ... Zato prav vsakemu, ki je že poizkusil, kako je, ko ti skavtski duh stopi v glavo, iskrena hvala, da si oziroma si bil član te velike skavtske organizacije. Hvala tudi vsem, ki ste nas vsa ta leta podpirali bodisi z lepimi besedami pa tudi materialno in finančno. Brez vas naši programi ne bi mogli biti izvedeni tako, kot smo si jih zastavili, v dobro otrok in mladine. Ampak tukaj ni konec. Novo skavtsko leto je že pred vrati in v kolikor bi se nam radi pridružili ter postali ponosni člani Združenja slovenskih katoliških skavtinj in skavtov, se čim prej obrnite na Heleno (031-246-836 ali helena.valencic@skavt.net) ali Matija (040-471-686 ali matija.urh@skavt.net), kjer boste izvedeli dodatne informacije. Lahko pa se nam pridružite tudi v facebook-ovi skupini Skavti Ilirska Bistrica 1, h kateri ste vabljeni tudi vsi bivši člani. Bodite pripravljeni! **III Steg Ilirska Bistrica 1**

ŠPORTNE IGRE SMEHA V DRUŠTVU VEZI

V preteklosti je bilo za človeka druženje s prijatelji, znanci, sorodniki skoraj že ritual, brez katerega ni minil dan. V današnjih časih pa je le-to potisnjeno v ozadje, ljudje si preprosto ob vseh obveznostih vsakdanjega življenja in naglici sodobnega sveta ne vzamemo več časa, da bi se sproščeno pogovorili, se družili med sabo, sklepali nova poznanstva ... Lahko rečemo, da postaja druženje zgolj kot neka vrsta obveze, za katero si vzamemo zelo malo časa, saj se nam še takrat mudi k drugim »pomembnejšim« opravilom.

Osebe s težavami v duševnem zdravju samoto še kako dobro poznajo, vendar jo zaradi lastne nemoči in različnih življenjskih izkušenj brez pomoči drugih oseb zelo težko premagajo oz. jo sploh ne.

Ravno zaradi zgoraj navedenega stremimo v Društvu za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »VEZI« k povezovanju ljudi in navezovanju novih stikov, možnosti izbire, boljše kakovost življenja, širjenje socialne mreže, normalizacijo in integracijo v skupnost.

V ta namen Društvo »VEZI« izvaja številne projekte, eden izmed njih je tudi projekt Športne igre smeha, ki so bile izvedene v okviru programa »Na krilih športa in mozaik kulture«.

Igre so se odvijale v začetku meseca septembra v Stanovanjski skupini Gorjansko, to je nova lokacija Stanovanjske skupine, saj smo se pred kratkim preselili iz bližnje vasi Brestovica. Udeleženci iger so se med seboj pomerili v različnih disciplinah (prenašanje vode, skakanje v žaklju, vlečenje vrvi ...), prijetno druženje pa smo zaključili s piknikom ter podelitvijo priznanj. S svojim obiskom so nas tudi letos razveselili uporabniki Dnevnega delovno terapevtskega centra

»Barčica« iz Kopra, s katerimi zelo lepo sodelujemo že dlje časa. Skupaj smo tako preživeli enkrat, sončen dan, ki nas je povezal in nam prinesel ogromno dobre volje in iskrih nasmehov.

Projekt Športne igre smeha je bil sofinanciran s strani Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij – FIHO ter Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve RS. Za pomoč pri izvedbi projekta pa se ob tej priložnosti iskreno zahvaljujemo tudi Vaški skupnosti Gorjansko in Vaški skupnosti Brestovica in upamo na uspešno sodelovanje tudi v prihodnje.

Društvo »VEZI« je tako uspešno izpeljalo še en projekt izmed mnogih, ki prispevajo k boljšemu jutri za osebe s težavami v duševnem zdravju. **III Mojca Mahnič**

POHODNIŠTVO JE POTOVANJE K SAMEMU SEBI

Avgust je najbolj negiben mesec, ko pomisel na upočasnenost življenja postane otipljiva. Čeprav je dan že krajši od noči, čeprav se ptice skrivajo v gošči, čeprav prija kopel v naravi, v vodi, kjer je že mogoče brez napora premikati ude, me zažaja po hoji, ta me vedno predrami ... in že sem obuta, oblečena, oprtana z odločitvijo, da se povzpnem na Vremščico. Nekateri bi rekli griček, drugi bi ga poimenovali gora sv. Urba-

na, zaščitnika pastirjev. Pot iz Famelj me je vodila čez polje, potem pa sem jo ubrala po svoje, čez trnje, gošče skozi zanemarjen gozd in preko nepokošenih travnikov proti vrhu. Domačini opuščajo pašo, travniki in pašniki se zaraščajo in tako stara podoba pokrajine počasi izginja. Nekoliko pozneje sem pod vrhom zagledala skupino ovac in izvedela, da je Biotehniška fakulteta vzela pod okrilje ovčjo planšarijo, kjer se je moč odpočiti, okrepčati s sirom in skuto.

Na vrhu Vremščice se je pred mano odprlo obzorje, lahko sem videla Nanos, Slavniki in spodaj Vremsko dolino, Senožeško polje, divjaški Kras. Globoko sem zajela zrak, oblaki so se sprehajali nad mano, čutili je bilo vremenski vpliv Sredozemlja. S seboj sem vzela psa Tora, ki je bil vedno pred menoj. Na skali je bil res čudovit. Veter je mršil njegov kožuh, rožnat jezik pa je le še olepšal njegovo glavo. Ko sta ga zagledali pohodnici, sta obstali in rekli:

»Joj, saj je kot medved. No, ja, v naših gozdovih so medvedi rjavi.« Žeja je bila huda, predvsem za psa, zato je vodna zaloga kmalu pošla. Vendar sem vesela, da so v hribih še pravi planinci, ki odprejo nahrbtnik in delijo sendvič ali vodo. In prav na vrhu Vremščice sem srečala sošolko Lilijano, ki je brez prošnje odprla nahrbtnik in ponudila steklenico vode.

Po poti nazaj sem razmišljala, kako drugačni smo ljudje tu v hribih, kako znamo pozdravljati, se pogledati v oči, si pripovedovati, si stisniti roko. In prav ta misel me je okrepila, da je na vsaki poti lastno to, da se predrami človeški duh v nas in da nam ni vseeno, kaj se dogaja z naravo, našo kulturno zapuščino in predvsem, da znamo ravnati z drugimi živimi bitji, pri tem pa naredimo nekaj za samega sebe. S tem pa se izognemo sodobni navlaki, nabasani v avtomobile, čakajoče v cestnih kačah, znoječi se na žgočih plažah, prenačedeni hrane in obilja. **III Marina Grilj**

Z ANSAMBLOM BISERI NA GRAŠKI GORI

Četudi se naša pokrajina z Dolenjsko ali Štajersko po številu ansamblov ne more primerjati, imamo kljub temu kar lepo število *muzikantov* v naši bližini. Seveda imamo tudi veliko število takšnih, ki jih starši le silijo v glasbene šole, ker *naš bo, ...*, ob tem pa inštrument nabira prah v kotu in se le mamica ob kavici čez čas pohvali sosedu, »da je pa naš kar dve leti hodil, a se potem, žal, naveličal«. Nekateri pa uspejo iz sebe nekaj napraviti in uspeti. Denar je tu seveda pomemben kot pri vsaki stvari, nemogoče pa je kupiti voljo in talent, ki sta bistvenega pomena.

Eni izmed takšnih zagnanih in zelo nardarjenih, ki jim uspeva, so gotovo vsi člani mladega ansambla Biseri iz okolice Pivke. Zadnja leta se pojavljajo na mnogih festivalih ter se uspešno postavljajo ob bok tudi vsem starejšim zasedbam. Njihova, po mojem lastnem mnenju, največja odlika, je gotovo prepričljivost nastopa oziroma izvedbe na odru. V letošnjem letu smo skupaj najbolj zadeli »žeblico na glavico« na festivalu Graška gora poje in igra, kjer so za izvedbo skladbe »Kakor roža v vrtu sama« prejeli zlatega pastirčka, njihov vodja in harmonikaš Alen Klepčar nagrado za melodijo, moja malenkost, Vrh, pa prvo nagrado za besedilo. To je bila seveda zelo lepa popotnica ob izdaji njihove prve zgoščenke z naslovom »Tri ljubice«, ki je luč sveta ugledal ravno te dni. Jaz pa tudi že nestrpnost pričakujem drugo leto in festival Vurberk, kjer bomo, upam, da spet v isti preverjeni ekipi. **III M. V.**

KAKOR ROŽA V VRTU SAMA (A. Klepčar/M. Vrh/A. Klepčar)

*Ko kitare nežne strune pesmi znane poneso,
med poljube, davne, lepe, v čas, ki vrnil se ne bo,
v meni noč prebuja sanje, a nad mestom sij neba
me poneso v tista leta, ko sva skupaj še bila...*

*Kakor roža v vrtu sama, zdaj brez tebe jaz dehtim.
Vse, kar je bilo med nama, v srcu čuvam, hrepenim.
Kakor roža v vrtu sama, zdaj brez tebe jaz zaspim.
Še boli ta stara rana, ko se v novi dan zbudim...*

*Vedno si mi le govoril, da za vedno boš le moj,
a nato še drugi dvoril, jaz pa čakam spet nocoj,
da prišel pod moje okno, v mesečini bi nazaj,
da bi znova zaživela, da cvetel bi zopet maj...*

INTARZIJA d.o.o.
Topdom
skupina
Za male in velike mojstre

Bramac
 Rimski Protector strešnik

Cena samo
8,17 € za m²

AKCIJA
do 30. 10. 2011
oziroma do razprodaje zalog
Brezplačna dostava in raztovor!

Širši izbor akcijskih artiklov si lahko ogledate na spletnem naslovu www.mfm-intarzijsi.si ali na tiskanem izvodu v naši trgovini.

PEČI NA PELETE,
 tudi za centralno ogrevanje znamke

Prepričajte se o ugodni ponudbi!

Trgovina MFM INTARZIJA v Prestranku, Rečka c. 40
 tel: 05 703 00 00, urnik: od 7. do 19. ure, sobota: od 7. do 13. ure

**8. VSESLOVENSKI
SHOD KMETOV NA PONIKVI**

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Vabimo Vas na 8. vseslovenski shod kmetov k zavetniku slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva Antonu Martinu Slomšku, **ki bo v nedeljo, 23. oktobra 2011, na Ponikvi in Slomu pri Šentjurju.**

Srečanje se bo pričelo ob **12. uri s sveto mašo** v župnijski cerkvi sv. Martina na Ponikvi. Vabimo Vas tudi, da se udeležite **svečane akademije**, ki se bo začela ob 14.30 uri pred rojstno hišo blaženega Antona Martina Slomška na Slomu. Prepričani smo, da bomo tudi letos odpotovali na to prelepo vseslovensko romanje kmetov z veseljem, morda v zahvalo, morda s prošnjo, vsekakor pa nas vodi na to romanje zaupanje v srcu, ki ga izraža naša vera in išče pomoč pri našem zavetniku.

Svojo udeležbo, udeležbo članov Vaše družine, prijateljev, znancev, lahko posredujete na GSM: 040 188 533 Tonju Janežiču – svetniku SLS SKZ pri KGZS OE Postojna.

Organizirali bomo avtobusni prevoz na prireditve. Odhod avtobusa bo v **nedeljo, 23. oktobra 2011, ob 7.30** izpred avtobusne postaje v Ilirski Bistrici.

Glede na to da je zelo veliko zanimanje za romanju v Ponikvo, Vas prosimo, da se prijavite čim prej, ker bomo organizirali romanje le s polno zasedenima avtobusoma.

Tonjo Janežič

INVALIDI NA POTEPU

V soboto, 21.8.2011 smo se odpravili na Rudno polje na Pokljuko. Pokljuka je z gozdom pokrita visoka kraška planota v Julijskih Alpah in je največja zaokrožena gozdna površina v Triglavskem narodnem parku. Ogledali smo si Športni center Pokljuka in progo za biatlon, na kateri vsako leto prirejajo tekmo za svetovni pokal, ter se po obilni malici odpeljali na planino Uskovnica. S planine se odpirajo prelepi razgledi na vse strani, na gozdnato Pokljuko, ter na cel venec gora: Črno prst, Rodico, Vogel, Bogatin, na Fužinske planine, na vrhove od Zelnarice do Kanjavca in seveda na Tosc, ki zakriva pogled na Triglav. Ta mirni svet neokrnjene narave nas je prevzel. Ogledali smo si še kapelico Marije, kraljice miru in se nato podali na kosilo v planinsko kočico. V popoldanskem času pa smo se poslovili od teh čudovitih lepot, ter izlet zaključili v gostilni Pod gradom, kjer nas je prijazna lastnica lepo sprejela, z nami poklepetala in nas pogostila z odličnimi palačinkami. Na koncu bi se rad zahvalil našim spremljevalkam, še posebej Božidari Česnik, ki je izlet predlagala in organizirala. **III V. M.**

ANTONU KEŠU - STOJANU V SPOMIN

Lani, 2010, je dopolnil 85 let. Letos, dne 4. junija, ga je na pokopališču v Knežaku množica pospremila do zadnjega počivališča.

Anton Tone Keš - Stojan, rojen in umrl na Baču, rodoljub, protifašist, tigrovec, aktivist OF in partizan, nosilec spomenice 1941, aktivni udeleženec osamosvojitve, profesor.

Že kot mlademu fantiču se mu je upiral fašizem italijanskih raznarodovalcev. Kot mladenič je v TIGRU izrazil svojo narodno usmeritev, katero je potem nadgradil v OF in NOB. Tako je od leta 1941 prehodil v raznih enotah kot aktivist in borec Notranjsko in Primorsko, padel v domobransko zasedo leta 1944, kjer je bil težko ranjen in ga je rešil, čez čas tudi padli

BALINARSKI TURNIR V HUJAH

V soboto, 6. 8. 2011, se je v Hujah odvijal 4. tradicionalni turnir v balinanju. Letos je bil turnir namenjen trojkam. Turnirja se je udeležilo 12 ekip. Vreme je bilo naklonjeno igralcem, tako da se je zaključil brez vmesnih prekinitev zaradi slabega vremena. Končni vrstni red je bil sledeč: 1. mesto: KOSEZE, 2. mesto: GIK OBROV, 3. mesto: BARKA, 4. mesto: HUJE.

Izvedeno je bilo tudi bližanje v krog ter zbijanje balinčka. Najbolj natančen pri bližanju je bil Mitja Bubnič, v zbijanju pa Boris Požar.

Za izvedbo turnirja se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so kakor koli pripomogli pri organizaciji le-tega ter vsem sodelujočim ekipam in igralcem. **III ŠKD Studenec Huje**

soborec, Vinko Hace. Kot invalid je bil evakuiran v Bari, od tam pa se je s V. prekomorsko brigado vrnil v domovino.

Po osvoboditvi je življenjsko pot nadaljeval v JLA. Kot njen častnik je iz nje in iz ZKJ izstopil leta 1966, saj se politična usmeritev JLA ni ujemala z njegovim pogledom na takratno družbeno stvarnost. Kot je poudaril govorec in njegov prijatelj Livij Knafelc pri odprtem grobu, je bilo to obdobje Tonetovega življenja najtežje. Zapuščal je institucijo, v katero je verjel, zanj boril in zaupal. Vendar so bila osebna čustva in ponos močnejša, narodna zavest se je uprla hegemoniji in krivicam, ki jih je kot Slovenec čutil iz odnosa vodstva JLA.

Visoke vojaške študije v JLA je po izstopu dopolnil s pravniškimi in bil vrsto let do upokojitve uspešen in zelo priljubljen profesor obramboslovja na visokih šolah in fakultetah Univerze v Ljubljani. Po upokojitvi se je iz Ljubljane preselil na rojstni Bač, vendar se je v okolju sedanjih družbenih razmer čutil prizadet. Bolela so ga zlasti nestrpnost in potvarjanja resnic zgodovine. Na pogrebni slovesnosti sta se še poslovila v imenu Območnega združenja zveze borcev za vrednotenje NOB, Ilirska Bistrica, predsednik Lado Čeligoj, v imenu TIGR-a Primorske pa Aleksander Ternovec. **III A. T.**

GREMO NA ŠTAJERSKO

Ogled naše domovine je še vedno poseben dogodek za upokojenke in upokojenke našega društva. V vsakoletnem delovnem programu načrtujemo vsaj dvakraten obisk dela naše lepe dežele. Ker leta tečejo, se zgodi, da kateri kraj obiščemo tudi drugič. Pa nič zato, saj vsakič najdemo in si ogledamo kaj novega.

Letošnji majski izlet nas je popeljal na Štajersko. Osrednjo pozornost smo posvetili štajerski prestolnici, ogledali smo si nekatere znamenitosti Maribora. Navdušenja nad razsežnostjo in v zelenje umeščenimi čudovitimi palačami in sodobnih zgradb nismo mogli skriti. Vrhunec ogleda vsekakor predstavlja obisk Lenta in mestnega trga z najstarejšo trto v Evropi.

Če si na Štajerskem in se ne povzpneš na Pohorje, te dežele sploh nisi videl. Gondolska žičnica je še vedno za marsikoga doživetje, pogled na pokrajino pod seboj pa osupljiv. Krajšega sprehoda po obronkih tega višavja ne more zmotiti niti rahlo pršenje dežja. Obilna *južina*

pa odžene še tisto malo nejevolje, ki se morebiti pojavi.

Razsežnost največjega vinograda in pokušina vin v novi sodobni vinski kleti v bližini Slovenskih Konjic je odgnala še

zadnjo sled utrujenosti, dobrote trojanske gostilne pa so nas pospremile proti domu.

Lepo nam je bilo, zato – pridružite se nam! **III F. G.**

Vljudno vabljeni na
ŽGANJEKOVHO
slivovca in sadjevca

Pregarje, sobota 15. oktober 2011
s pričetkom ob 14.00 uri

DRUŠTVO ZA OHRANITEV
ZGODOVINSKIH VREDNOT
18. maj Pregarje

Kulturno etnološko turistično športno društvo
Alojzij Mihelčič Harije pod pokroviteljstvom
Turistične zveze Slovenije in Občine Ilirska Bistrica

v času od 6. do 9. oktobra 2011
organizira prireditev

DOBRODOŠLI PRI NAS,

ki bo potekala v znamenju buč!

Še posebej lepo vabljeni na predstavitev knjige
Harije skozi čas, avtorice Dragice Gombač,
ki bo v četrtek, 6. oktobra 2011
v Knjižnici Makse Samsa v Ilirski Bistrici
ter na osrednjo prireditev v nedeljo, 9. oktobra 2011,
od 14.30 dalje v Harije.
Veselim se srečanja z Vami!

PRVIČ V ŠOLSKE KLOPI

18 prvošolk in prvošolcev zakorakalo v šolo

Na OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad smo veseli, polnih novih doživetij in hkrati pričakovani zakorakali v novo šolsko leto. Medse smo po dolgih letih sprejeli kar 18 novih učenjakov, ki so prvič zasedli šolske klopi. Prvi šolski dan je bil zanje še posebno zanimiv, saj so spoznali svoje sošolce, učiteljici, se posladkali s slastno torto, medse sprejeli tudi gospoda župana Emila Rojca in tako ponosno začeli novo obdobje v svojem življenju. Vsem učencem želimo uspešno, zabavno in novih znanj ter prijateljskih spoznanj polno šolsko leto 2011/2012.

III Novinarski krožek OŠ RU Podgrad

Prvi šolski dan

Končno je prišel 1. september – težko pričakovani prvi dan pouka za prvošolce. Otroci, starši in učitelji smo se popoldne zbrali na modrem hodniku OŠ Dragotina Ketteja. Skupaj smo si z veseljem ogledali prenovljene prostore šole. Potem smo poslušali slovensko himno, ki je pomenila začetek prireditve. Navzoče je najprej pozdravila ga. ravnateljica Ester Juriševič, nato pa še g. župan Emil Rojc. Obiskala sta nas predstavnika radia Capris, ki sta nagovorila prisotne, otroke pa obdarila. Skupaj smo si ogledali predstavo Maček Muri. V sproščenem in prijetnem vzdušju ter sodelovanju otrok smo se po zaključni igrici preselili v »nove« učilnice, kjer so bili otroci sprejeti med šolarje. Fotografirali smo se še in posladkali s torto. Z željo po dobrem medsebojnem sodelovanju in uspešnem šolskem letu smo se poslovili. III Učiteljici in vzgojiteljica 1. razreda na OŠ Dragotina Ketteja

Ješjwski novinarji spet v akciji

Začelo se je novo šolsko leto. Zjutraj nas je pred šolo pričakalo sedem prvošolčkov, pozdravni govor gospe ravnateljice, devedošolci, ki so prvošolčke popeljali do svoje učilnice, in lutkovna predstava Igorja Somraka »Zakaj pes teče za zajcem«.

Že v ponedeljek, 5. septembra, pa je 3. razred odšel na tečaj plavanja v Sečo.

Skupaj z učiteljico Nives in vaditelji so vestno plavali, spoznavali primorsko podnebje, se vozili z ladjo ter si ogledali znamenitosti okoliških krajev.

A tudi tisti, ki smo ostali doma, smo se rekreirali, in sicer na športnem dnevu Od A do Ž v Ljubljani. Pestra ponudba aktivnosti pod strokovnim vodstvom nas je temeljito prepotila. Po zasluženem odmoru in malici je sledil ogled animiranega filma Smrkci 3D. Bili smo presrečni, saj je bila velika dvorana v Koloseju namenjena samo nam.

Torej, šolsko leto se je začelo FANTASTIČNO! III Ješjwski novinarji z mentorico N. Pirih

Začetek šolskega leta na OŠ Pregarje

Po razgibanih počitnicah smo se učenci in učiteljice OŠ Pregarje 1. septembra ponovno zbrali v šoli. Učenci 2. in 3. triletja smo že prvi dan pridno začeli z delom, saj smo imeli kar pet ur pouka. Na začetku smo se pogovorili o delu in vedenju v šoli, nato pa smo začeli z uvodnimi urami pri posameznih predmetih.

Učencem prvega triletja je razredničarka pripravila zanimiv program. Tretješolci so medse sprejeli pet prvošolčkov in jim pomagali premagati začetne težave. Prvošolčki so se razveselili daril, ki so jih dobili, vsi skupaj pa so se posladkali s slastno torto. Obiskal jih je tudi župan naše občine, gospod Emil Rojc, in jim zaželel uspešen začetek in nadaljevanje šolanja. Prvošolčki so bili nad prvim šolskim dnevom navdušeni.

V četrtek, 8. 9. 2011, smo imeli športni dan. Odpravili smo se na pohod do lovskega doma Čelje. Dan je bil za to ravno pravšnji. Kljub vročini, ki traja že kar nekaj časa, nam ni bilo prevroče, saj je bilo oblačno.

Pot smo začeli pred šolo ob 8. uri zjutraj. Vso pot smo veselo klepetali in uživali v svežem jutranjem zraku. Ko smo prišli do koč, smo najprej pomalicali, se poigrali, ogledali okolico, nato smo si še malo spočili in nabrali moči za pot nazaj.

Športni dan je bil nekoliko utrujajoč, glede na to da se med počitnicami nismo veliko gibali. Kljub temu pa smo vsi učenci, tudi prvošolci, celotno pot premagali brez težav. Bilo nam je zelo lepo.

V četrtek, 15. 9. 2011, smo obiskali knjižnico Makse Samsa v Ilirski Bistrici, kjer smo s knjižničarkami preživeli lepo dopoldne.

Ob prihodu v knjižni hram nas je najprej vse lepo pozdravila direktorica knjižnice in nam zaželela lep dan, nato so nas knjižničarke razvrstile po skupinah. Vrtčevi otroci in učenci prvega triletja so poslušali pravljico ter nato reševali naloge na to temo. Učenci drugega triletja so se šli detektive, saj so po prebranih zgodbah reševali različne detektivske uganke. Učenci tretjega triletja smo se posvetili izdelovanju plakatov o Primožu Trubarju in iskanju različnih podatkov tako na internetu kot v knjigah. Na koncu smo si ogledali še film Gremo mi po svoje, mlajši učenci ter vrtčevi otroci pa so uživali v gledanju risanke Sneguljčica. Iz vsake skupine smo izžrebali enega učenca, ki so ga knjižničarke nagradile z uporabnim darilom. Za vse nas je ta zanimiv dan hitro minil in upamo, da bomo kmalu ponovili kakšen podoben kulturni dan. III Novinarski krožek OŠ Pregarje

5. oktober - svetovni dan učiteljev

Vzgojiteljicam in vzgojiteljem, učiteljicam in učiteljem ter vsem drugim zaposlenim v šolstvu čestitam ob prazniku in se jim zahvaljujem za častno opravljanje svojega poslanstva!

Letošnje geslo svetovnega dneva se glasi: **učiteljice in učitelji za enakost spolov**. To pomeni, da si učitelji in učiteljice prizadevamo za to, da imajo dečki in deklice vsega sveta enake možnosti za pridobivanje izobrazbe. Menimo, da smo pri nas ta cilj dosegli že v prejšnjem stoletju. Želimo pa, da bi v učiteljske vrste stopilo več učiteljev, ki bi pomembno vplivali na vzgojo naše mladine.

Kje so razlogi za feminizacijo v vzgojno izobraževalnih vrstah? Je plačilo tisto, ki ne vabi? Je razlog v ugledu učiteljskega poklica? Morda v obojem.

Gotovo bi obrodila sadove skrb za povečevanje ugleda učiteljskega poklica. Za to pa ne potrebujemo le ustreznih pogojev za delo, ampak tudi poklicno svobodo in možnost, da smo pri delu ustvarjalni.

za območni odbor SVIZ Ilirska Bistrica
Darinka Dekleva

SUMA - UMETNO KOVAŠTVO
Že več kot 15 let izdelujemo vse vrste kovanih izdelkov

OIC Trnovo
Vilharjeva cesta 47, 6250 Ilirska Bistrica
Po naročilih konstruiramo, izdelamo,
protikorozijsko zaščitimo in montiramo:
balkonske, stopniščne in vrtno ograje, drsna in krilna vrata z daljinskim upravljanjem...

telefon: +386 (5) 7110 244 (vsak delavnik med 7h in 15h)
fax: +386 (5) 7110 243, e-mail: info@umetnokovastvo.com
www.umetnokovastvo.com

DOBRA KNJIGA – ZLATA KNJIGA

Tretji septembrski četrtek je štiridesetglava množica predšolskih otrok in osnovnošolcev OŠ Pregarje v Knjižnici Makse Samsa preživela kulturno dopoldne, s katerim je obeležila 17. september, dan, ko se je rodil in umrl France Bevk in ko se po vsej Sloveniji prične tekmovanje za bralno značko.

Vse zbrane je na začetku pozdravila direktorica knjižnice mag. **Damijana Hrabar**, nato pa je knjižničarka **Bojana Kalc** predstavila knjižnico, lokalno pesnico **Makso Samsa** ter knjižnični bonton, ki ga mora spoštovati vsak uporabnik.

Marljive knjižničarke so pripravile bogat kulturni program in otroke razdelile v tri starostne skupine. Najmlajšo so sestavljali vrtčevi otroci in otroci prvega razreda, ki so skupaj s **Tamaro Hrabar** prebrali knjigo *Lev v knjižnici* in se sprehodili po pravljичnem svetu, iz katerega so pozneje črpali navdih za risbice, ki so jih ustvarili. Likovne izdelke so pozneje razstavili v knjižnici.

Drugo skupino so tvorili šolarji četrtega in petega razreda, ki so se preizkusili v urjenju spomina. Knjižničarka **Vlasta Kirn** jim je prebrala tri zgodbe iz zbirke *Knjigoljub*, nato pa so učenci dobili liste bralne uganke *Knjigosled* in se spopadli z vprašanji, ki se nanašajo na vsebino knjige. Učenci, ki so vse tri bralne liste rešili pravilno, so prejeli posebno priznanje. Najstarejša skupina, ki so jo tvorili šestošolci in učenci zadnje triade, je skupaj s **Katarino Škrab** spoznala delo in življenje prvega slovenskega književnika **Primoža Trubarja**, ki je izdal prvi dve slovenski knjigi in skupaj s svojimi protestantskimi kolegi utemeljil slovenski jezik. O njegovi življenjski in ustvarjalni poti so pripravili plakat in tri kratke seminarske naloge, pri tem pa so se poučili o pravilnem navajanju literature in virov.

KAR SO PRIDELALI, BODO POJEDLI

Kljub vročemu poletju in šolskim počitnicam so učenci Kmetijskega krožka na OŠ Dragotina Ketteja iz Ilirske Bistrice prišli na šolski vrt. Najprej so pregledali svoj vrt, nato so se lotili triurnega dela. Izkopali so 18 kg debelega krompirja, utrgali 2 kg paradižnikov, ki so jih vzgajali sami, pobrali so papriko, feferone, koruzo, zdravilna zelišča, semena rukole, ognjiča, solate, lanu.

Visoka vročina jih je pregnala v hladne prostore šole, kjer so se lotili zahtevnega dela za štedilnikom. Najprej so zelenjavo oprali in pripravili vse potrebno za shranjevanje za ozimnico. V kis so vložili papriko, feferone in pridelano rdečo peso. Skuhali so si tudi mlečno koruzo in jo pojedli. Posebno skrbno so se lotili kuhanja marmelade iz bučk, ki so jih pridelali sami, ter jabolk iz vrta njihove mentorice Tamare Urbančič. Vsi delavci šole, ki so poskusili marmelado, so jo zelo pohvalili.

Vse, kar so pridelali in izdelali, bodo predstavili na Kmetijski tržnici, ki bo 24. septembra v Ilirski Bistrici. Tudi na OŠ Podgora Kuteževu poteka kmetijski krožek, kjer je poudarek na zdravilnih zeliščih. Tako so učenci za tržnico pripravili štiri vrste krem, zeliščni kis, vino, več različnih zeliščnih olj in tinktur ter mešanic čajev in dišavnic.

Ozimnico so pripravljali Mikela Ivančič, Rok Štemberger, Klemen Šajn in Petra Dolgan. Povedali so: »Kar smo pridelali,

Najmlajši so se s knjižničarkami sprehodili po pravljичnih svetovih, nato pa ustvarjali risbice

Na koncu so vsi učenci predstavili ustvarjalne sadove svojega dela, nato pa so si za nagrado za uspešno opravljeno delo prislužili ogled *Račjih zgodb*, ki so bile namenjene mlajšim, starejši pa so gledali slovenski fim *Gremo mi po svoje*. Direktorica Hrabarjeva je poudarila, da je »knjižnica pomembno stičišče vseh generacij. Otrokom že od malih nog privzgajamo bralne vrednote, saj je kljub tehnološkemu napredku knjiga pomemben temelj naše družbe.« Ali kot bi rekel Bevk: »Dobra knjiga, zlata knjiga.« **III Rok Smrdelj**

bomo tudi pojedli«. Hkrati pa so izdali tudi svoj recept za odlično marmelado iz bučk in jabolk.

Recept: Skuhamo 1,5 kg očiščenih jabolk in 1,5 kg očiščenih bučk. Ko se zmehča, dobro zmeljemo s paličnim mešalnikom. Dodamo 1 kg rjavega trsnega sladkorja (je bolj zdrav in okusen od belega sladkorja), pokuhamo, da se sladkor dobro stopi. Nato dodamo 20 g cimeta, dobro premešamo in še vroče vlijemo v kozarce, zapremo s pokrovčkom, razkuženim z rumom. **III Petar Nikolič**

Knjižnica Makse Samsa
Ilirska Bistrica

SIMBIOZ@ in KNJIŽNICA MAKSE SAMSA

mladi učimo starejše računalništva

Kaj je simbioz@?

Simbioz@ e-pisma Slovenija je največja prostovoljska akcija letošnje jeseni, ki bo potekala v tednu med **17. in 21. oktobrom 2011**. Mladi prostovoljci bodo na brezplačnih delavnicah po vsej Sloveniji starejše učili uporabe računalnika. Osrednji namen akcije je omogočiti starejšim pozitivno izkušnjo z računalnikom, okrepiti njihovo samozavest in jih motivirati za nadaljnje učenje, uporabo računalnika in interneta, mladim pa približati pomen prostovoljstva in medgeneracijskega sodelovanja.

Kje in kdaj bodo potekale delavnice?

Delavnice bodo potekale **med 17. in 21. oktobrom 2011**, od ponedeljka do petka, po knjižnicah, šolah in drugih lokacijah po Sloveniji. Dvakrat na dan, dopoldne in popoldne, se bodo izvajali trije moduli, ki bodo trajali po dve uri, vsak modul pa se bo tudi ponovil. Starejši bodo spoznali osnovne funkcije računalnika, pisanja dokumentov v programu Microsoft Office Word, naučili se bodo iskanja informacij po spletu in uporabe drugih brezplačnih komunikacijskih orodij, predvsem elektronske pošte.

Kaj se bo poučevalo?

Računalnik, moj prijatelj

Na prvem modulu bomo izvedeli, kaj je računalnik ter kako in za kaj se ga uporablja.

Klik v svet

Na drugem modulu bomo izvedeli, kaj je internet ter kako in za kaj se ga uporablja v vsakdanjem življenju.

Brez elektronske pošte ne gre

Na tretjem modulu bomo izvedeli, na kakšen način deluje elektronska pošta, dotaknili se bomo tudi spletne etike, spletne varnosti in varnih povezav.

Sreda, 19. oktobra

9.–11. ure ali 16.–18. ure

Ponedeljek, 17. oktobra

9.–11. ure ali 16.–18. ure

Torek, 18. oktobra

9.–11. ure ali 16.–18. ure

Četrtek, 20. oktobra

9.–11. ure

Četrtek, 20. oktobra

16.–18. ure

Petek, 21. oktobra

9.–11. ure

Petek, 21. oktobra

16.–18. ure

Delavnice v Občini Ilirska Bistrica in vpisno mesto za prijave
(prijave so obvezne, število mest je omejeno):

IME ORGANIZACIJE	NASLOV
KNJIŽNICA MAKSE SAMSA ILIRSKA BISTRICA	Trg Maršala Tita 2 6250 Ilirska Bistrica Tel: 05 7144188
OŠ PODGORA – KUTEŽEVO	Kuteževo 2 f 6250 Ilirska Bistrica Tel: 05 7148162
OŠ RUDIJA MAHNIČA BRKINCA – PREGARJE	Pregarje 18 6243 Obrov Tel: 05 7895160

VPISNO MESTO:

Knjižnica Makse Samsa

Trg Maršala Tita 2
6250 Ilirska Bistrica
Tel: 05 7144188

URNIK:

Pon, sre, pet: 7.00–18.00
Tor, čet: 7.00–18.00
Sob: 7.00–12.00

Dodatne informacije: info točke po Sloveniji, spletna stran: www.simbioza.eu, e-pošta: info@simbioza.eu, na brezplačni telefonski številki: 080 47 47, www.facebook.com/Simbioza.eu

LETNA ŠOLA V NARAVI

Šolsko leto so učenci 3. in 5. razreda naše šole začeli zelo zanimivo, saj so že 5. septembra odšli v šolo v naravi. Letos smo jo izvajali v ČŠOD-ju Burja v Seči. Z nami so potovali tudi tretješolci iz Jelšan, Pregarij in Podgrada. Vseh pet dni, kot smo jih preživeli v domu, smo imeli čudovito vreme in cel kup različnih dejavnosti, ki so nam popestrile dneve.

Učitelji centra so izvedli odlične naravoslovne in druge dejavnosti, učenci so se naplavali v topli bazenski vodi in morju. Ob zanimivih urah naravoslovja so bolj podrobno spoznali življenje živih bitij v in ob morju, značilnosti primorskega sveta, soline in solinarstvo, ogledali so si kipe v Forma vivi in zanimivo zbirko kaktusov, izdelovali vrečke za zelišča, spoznavali kamnine, zbirko fosilov, in še mnogo drugih zanimivosti. Učiteljici doma sta s svojim prijaznim in zanimivim nastopom pritegnile učence k sodelovanju, poslušanju in nenazadnje k osvajanju različnih znanj. Tudi pri plavanju so pod vodstvom odličnih vaditeljev izpopolnili svoje znanje. Brez dobrih kuharjev, ki so pripravljali okusne in obilne obroke hrane, ne bi zmogli naporov celega tedna. Da pa bi bil dan v celote izpopolnjen, so se učenci ob večerih pomerili v različnih športih, saj je v sklopu doma dovolj pripomočkov in prostora za šport-

ne dejavnosti. Ko je bil čas spanja, ni bilo težav z uspavanjem, otroci so od utrujenosti kar popadali v postelje. Zadnji dan bivanja so vsi prejeli plavalne diplome, od prijaznega vodje doma, Igorja, pa individualna priznanja za pri-dnost, prijaznost in aktivno bivanje v njihovem domu.

Mislim, da je bilo naše bivanje v domu zanimivo, uspešno in zelo dobro organizirano, saj ni bilo pri otrocih vidnega domotožja, vsi so zdržali do konca ter zdravi in nepoškodovani odšli domov. Še vedno sem mnenja, da je šola v na-

ravi velika življenjska izkušnja zanje, naučijo se samostojnosti, odgovornosti, stkejo različna poznanstva in prijateljstva,... zato je prav, da se jim omogoči, da se je udeležijo. Idealna priložnost so ravno takšni domovi, ki so tudi finančno najbolj ugodni.

Vsem zaposlenim v domu Burja se zahvaljujem za lepe trenutke, predvsem pa za prijazen nasmehek in pripravljenost za sodelovanje, mojim kolegicam z ostalih šol pa za pomoč in lepo druženje. Pa še kdaj. **III Anica Prosen, OŠ Toneta Tomšiča Knežak**

Z DONACIJAMI DO NOVE GUGALNICE

Gibanje je temeljnega pomena za razvoj predšolskega otroka. Skozenj se otrok telesno, intelektualno in socialno krepi in si pridobiva izkušnje o sebi in svetu. Gibanje je tudi podpora zdravemu načinu preživljanja prostega časa otrok in družin, razbremenjuje, umirja in izboljša pozornost.

Gibalni prostor predšolskega otroka označujeta predvsem dve gibalni sposobnosti, ravnotežje in koordinacija. Ni naključje, da so primarne igre odraslih s svojimi malčki ravno zibanje v naročju, guganje na kolenih, metanje v zrak in vrtenje, kar razvija ravnotežje in koordinacijo. Na enakih principih delujejo tudi elementarna otroška igrala kot so gugalnica, vrtiljak, tobogan in plezala.

V časih, ko se je otroška igra iz gozda, s travnikov in z betonskih ploščadi zaradi različnih razlogov preselila za ograje varovanih igrišč, je pomen njihove urejenosti še večji. Igrišče Vrtca Ilirska Bistrica, ki je v času obratovanja vrtca namenjeno varovancem vrtca, popoldne in ob dela prostih dneh pa tudi vsem ostalim otrokom, smo v mesecu avgustu, z izkupičkom otroškega bazarja in ob pomoči prijaznih donatorjev, obogatili z novo gugalnico.

Zahvaljujemo se donatorjem s posluhom za otrokove potrebe po gibanju in igri na prostem; to so: Občina Ilirska Bistrica, Zavarovalnica Triglav, d.d., Banka Koper, d.d., Pro-tom, d.o.o., Emil Stadler, d.o.o., Irbis, d.o.o., SIB Inštalacije, d.o.o., Sanabor Roman, s.p., Liburnia, d.o.o., Sirah, d.o.o., Softnet, d.o.o. **III Ingrid Fatur, Vrtec Ilirska Bistrica**

NA UNIVERZI ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE SE OBETA PESTRO ŠTUDIJSKO LETO

Poletne počitnice se počasi iztekajo in pred nami je novo študijsko leto 2011/2012, petnajsto leto delovanja naše Univerze za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica. Člani UTŽO smo novo študijsko leto pričeli v ponedeljek, 12. septembra 2011, v Domu starejših občanov s predstavitvijo izobraževalnih programov in prostočasnih dejavnosti za starejše.

V veseli in zadovoljni družbi starih prijateljev – sošolcev je potekal vpis v izobraževalne programe in prostočasne dejavnosti novega študijskega leta. Srečanja se je udeležilo zelo veliko število članov društva. V izobraževalne programe se je poleg stalnih članov društva vpisalo tudi precejšnje število novih članov.

Po končanem vpisu so nam večer popeljšali in popestrili Ivan Simčič, Alenka Penko in Helena Strle.

Vpis v novo študijsko leto je zelo odziven in uspešen, saj se je v izobraževalne programe in prostočasne dejavnosti do sedaj vpisalo že 230 slušateljev.

Zelo številčen je vpis v kulturno klepetalnico, skupino spoznavajo svet in domovino, začetni tečaj italijanščine in angleščine, tečaj izdelave rišeljca in pohodništvo.

Sledi nadaljevalni tečaj angleščine, tečaj računalniško digitalnega opismenjevanja odraslih, začetni tečaj nemščine, skupina tega živga vse toka, nadaljevalni tečaj italijanščine, tečaj računalniškega opismenjevanja odraslih, začetni tečaj španščine in kitare. V teh izobraževalnih programih je še nekaj prostih mest. Vpis je možen do začetka predavanj. Izvajanje vseh prej naštetih programov se začne v prvem in drugem tednu meseca oktobra.

V oktobru pa je še možen vpis v programe, ki se bodo pričeli izvajati v zimskem času, in sicer v umetnostno zgodovino, etnološko delavnico – praznično leto, študijski krožek arheologije in etnologije, tečaj kreativno pisanje, tečaj enigmatike – ugankarstvo, tečaj restavratorstva, tečaj klekljanja in tečaj polstenja. Izobraževalne programe bomo izvajali v Domu starejših občanov, po potrebi pa tudi na osnovni šoli in prostorih krajevne skupnosti.

V študijskem letu 2011/2012 bomo organizirali tudi prostovoljno učenje računalništva starejših v dvoje »Znaš, nauči drugega«, različne delavnice, predavanja in krajše tečaje (delavnice vzgoje za zdravje, kuharski tečaj, izdelava cvetličnih aranžmajev...).

Za dodatne informacije smo vam na razpolago vsako sredo od 17. do 18. ure v pisarni društva v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica, Kidričeva 15. Lahko pa nas pokličete na mobilni telefon št. 051 349 503 ali nam sporočite po elektronski pošti na naslov: utzo.ilb@gmail.com. Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica vas pričakuje. Vljudno vabljeni. **III DUTŽO Ilirska Bistrica**

Regionalni razvojni center Koper, Župančičeva 18, Koper
je z dnem 9.9.2011 objavil

JAVNI RAZPIS ŠTIPENDIJ ENOTNIH REGIJSKIH ŠTIPENDIJSKIH SHEM (RŠS JUŽNA PRIMORSKA) ZA ŠOLSKO/ŠTUDIJSKO LETO 2011/2012

Štipendije iz RŠS Južna Primorska so namenjene dijakom in študentom, ki se izobražujejo doma ali v tujini in se bodo po končanem šolanju/študiju zaposlili na območju južnoprimorske regije ali drugače pomembno vplivali na razvoj v regiji.

Štipendije iz RŠS Južna Primorska ne morejo prejeti dijaki/študentje, ki že prejemajo štipendijo ali šolnino iz kate-regakoli drugega vira.

Štipendije iz RŠS Južna Primorska se dodeljujejo dijakom in študentom, ki se šolajo za poklice, po katerih delodajalci povprašujejo oz. izrazijo interes opredeljen v vlogi na javni poziv, prioriteto pa za razvojne potrebe in perspektivne poklice v posamezni razvojni regiji.

Sredstva za štipendijo v višini do višine 60 % minimalne plače zagotavlja štipenditor (do največ 30 %), ostala sredstva pa zagotavlja delodajalec in/ali lokalna skupnost.

Rok za oddajo vlog:

ponedeljek, **10. oktober 2011**, do 12. ure

Seznam štipendij in razpisna dokumentacija so dostopni na spletni strani www.rrc-kp.si/rss.

3. Dan atletike

V soboto, 10. septembra 2011, je na stadionu v Trnovem potekal že tretji Bistrški dan atletike. Gre za športno zabavno prireditev, ki jo organizira Tekaško društvo Bistrice iz Ilirske Bistrice. Cilj društva je popularizirati vsakršno obliko športnega udejstvovanja naših najmlajših s poudarkom na atletiki.

Na podelitvi nagrad najbolje uvrščenim dijakom Šolskega centra Postojna – enote Ilirska Bistrica na splošni maturi Gorazd Brne, vodja enote Ilirska Bistrica, čestita dijakinji Niki Bratović (Foto: Marko Vidmar)

Planinski pohod v Julijske Alpe

V petek, 9. septembra, se je 33 učencev izbirnih predmetov šport za zdravje in šport za sprostitev, skupaj s petimi učitelji iz Osnovne šole Dragotina Ketteja, odpravilo na dvodnevni pohod v Julijske Alpe. Planinski pohod smo pričeli na Slapu Savica, kjer smo se po serpentinasti planinski poti povzpeli na Komno, od tam pa nadaljevali pot do Koče pod Bogatinom (1513 m). Učenci in učenke so imeli dovolj časa za raziskovanje planinske postojanke in njene okolice, ki se nahaja na planini Na Kraju, kjer je bila nekdanja avstrijska vojaška bolnišnica. Prvi dan smo zaključili z družabnimi igrami, planinskim kvizom in večernimi dogodivščinami po sobah. Naslednji dan nas je navsezgodaj prebudilo jesensko sonce, ki je obetalo lep povratek v dolino. Planinski pohod smo zaključili pri Bohinjskem jezeru, kjer smo se ohladili in si na-

Letošnjega dneva atletike se je udeležilo skoraj 30 mladih in 20 nekoliko starejših tekmovalcev. Pomerili so se v naslednjih disciplinah: 60 m, 100 m, 800 m, metu *vortexa*, suvanju krogle ter najzanimivejši disciplini, mešanih štafet. V sončnem vremenu je tekmovalce spodbujalo tudi lepo število navijačev. Rezultate tekmovanja in ostale podatke o delovanju društva lahko dobite na www.tdbistrice.org.

Naj obvestimo vse zainteresirane, da je od ponedeljka, 19. 09. 2011, možna udeležba osnovnošolskih otrok v programu atletika, in sicer v športni dvorani OŠ Antona Žnideršiča po naslednjem razporedu:

Mlajša skupina (1.–3.) razred:

- ponedeljek, od 15:00 do 16:00 (športna dvorana),
- torek, od 18:00 do 19:00 (stadion Trnovo),
- četrtek, od 15:00 do 16:00 (športna dvorana).

Starejša skupina (4.–9. razred):

- ponedeljek, od 15:00 do 16:00 (športna dvorana),
- torek, od 18:00 do 19:30 (stadion Trnovo),
- sredo, od 17:30 do 19:00 (športna dvorana).

Vljudno vabljeni! III D. S.

Srečanje z maturanti 2011

Generacija dijakov, ki je v šolskem letu 2010/11 zaključila srednješolski izobraževalni program gimnazije na Šolskem centru Postojna – Enoti Ilirska Bistrica in uspešno opravila izpit iz splošne mature, je na srečanju z maturanti 2011 obeležila odhod na višje stopnje izobraževalnega sistema.

Srečanje je v znamenju podelitve nagrad najbolje uvrščenim na maturitetnem preizkusu potekalo v petek, 23. septembra 2011, v prostorih ilirskobistriške srednje šole. Nagrado za najboljši rezultat splošne mature na Enoti Ilirska Bistrica je prejela Nika Bratović, za doseženih 99 odstotkov pri maturitetnem preizkusu iz kemije pa Jernej Ekar.

Poleg tega so dijaki 4. generacije, ki so na ilirskobistriški srednji šoli pridobili naziv gimnazijski maturant oziroma maturantka, v prijetnem in sproščenem vzdušju poklepetali in obujali spomine s svojimi, sedaj že bivšimi, profesorji. III

brali dodatnih moči za povratek domov. III Vesna Boštjančič in Marica Širca, učiteljici športne vzgoje na OŠ Dragotina Ketteja

erika
frizerski studio

GSM: 031 350 939
Bazoviška 31, 6250 Ilirska Bistrica

Odprto

PON 9.00 – 12.00 in 15.00 – 19.00

TOR 9.00 – 16.00

SRE 13.00 – 19.00

ČET 9.00 – 16.00

PET 9.00 – 12.00 in 15.00 – 19.00

SOB 9.00 – 15.00

Frizerski studio Erika

obratuje že 17 let pod vodstvom mojstrice Erike Novak. Pred petimi meseci smo studio preselili iz Jablanice na novo lokacijo v Ilirski Bistrici, na Bazoviško cesto 31 (nasproti TC Mikoza).

Erika in njena sodelavka Petra se redno izobražujeta in obiskujeta seminarje. Tako izpod njunih spretnih rok nastajajo vedno nove pričeske, oblikovane po zadnjih modnih smernicah.

Trend letošnje jeseni so pričeske v stilu 70. let prejšnjega stoletja in naravni barvni odtenki. Torej, če želite imeti pričesko po zadnji modi, si spnite lase ali jih nakodrajte in pobarvajte v naravne barve.

V frizerskem salonu Erika oblikujemo pričeske za ženske, moške in otroke, nudimo pa vam tudi ličenje in nego rok.

Za udobnejše počutje pri nas poskrbi masažni stol, imamo pa tudi kotiček za otroke.

Vabljeni!

erika
frizerski studio

GSM: 031 350 939
Bazoviška 31, 6250 Ilirska Bistrica

DARILNI BON

**Če so vaše pridne roke utrujene,
hrapave in razpokane, vam ob obisku
našega studia ob predložitvi tega bona**

podarimo

NEGO ROK S PARAFINSKO KOPELJO

SLIKARSKA RAZSTAVA DANILA GAŠPERŠIČA

V prvi polovici septembra je bila v knjižnici Makse Samsa na ogled razstava domačega slikarja Danila Gašperšiča, doma s Prema.

Danilo Gašperšič je slikar samouk. Rodil se je 8. junija 1937 na Premu in že zelo zgodaj začel slikati. Svojo prvo samostojno razstavo je imel leta 1959 v Danilovgradu v Črni gori, kasneje pa je svoja dela predstavil še na petih samostojnih razstavah, pa tudi na številnih skupinskih razstavah.

Tokrat se je bistriški javnosti predstavil z olji na platnu, na katerih so prevladovali krajinski motivi, povezani s Premom, reko Reko, Brkini ..., in portreti, med katerimi je posebej izstopal avtoportret iz leta 1960. Krajina in portret sta tudi sicer njegova glavna ustvarjalna motiva, ki ju na platno namešča z veliko mero senzibilnosti, v kateri se prepletajo nianse zlate in srebrne svetlobe.

»Danilo Gašperšič, po poreklu s Prema, kjer mu je lepota globine, daljine in barv bila vedno pred očmi, je s pedagogi Kumarjem, Rajkom Slapernikom, Dušanom Petričem in Robovo šolo razvil svoj talent do skoraj perfekcionističnega krajinarskega upodabljanja. Njegova sposobnost je v dojemanju svetlobe in v barvni kompoziciji. V slikah odseva temperamentnost in odločnost, kljub temu pa dosega liričnost in intimnost redkega slikarskega mojstra. Njegove kompozicije so vedno dognane in prostor mojstrsko dodelan, Kontrasti, čeprav naglašeni, so omiljeni z niansami neslutnih razsežnosti. Nič ni robato, niti izrezano, krajine diha svojo pravo atmosfero in vzdušje,« je o Gašperšičevih stvaritvah zapisal Pavel Žnidaršič. III

RAZSTAVA O DOSEŽKIH AMERIŠKIH SLOVENCEV

V domu na Vidmu bo 7. oktobra ob 18.30 odprtje razstave »Dosežki ameriških Slovencev: prispevek kulturam dveh domovin«. Razstava, ki bo na ogled do 14. oktobra, predstavlja prizadevanja ameriških Slovencev za priznanje neodvisnosti naše države.

Avtorja razstave sta **Joe Valenčič** iz Clevelanda, eden vidnejših kulturnikov slovenske skupnosti v ZDA in dr. **Mirjam Milharčič Hladnik** z Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU.

Pred dvajsetimi leti so se slovenski Američani zbrali in ustanovili organizacijo Združeni Američani za Slovenijo (UAS) ter pozvali predsednika Georgea Busha in državne funkcionarje, naj priznajo Slovenijo, kot neodvisno demokratično državo. Natisnili so peticije in 50.000 dopisnic, naslovljenih na predsednika Busha, s pozivom, naj prizna Slovenijo. Med najučinkovitejšimi strategijami so bili telefonski klici. 7. oktobra 1991 in 12. februarja 1992, ko je na tisoče ljudi telefoniralo v Belo hišo in zahtevalo priznanje Slovenije. UAS so v Washington Postu objavili tudi odprto pismo predsedniku Bushu.

Vladni voditelji, med njimi senator in kongresnik iz Ohia John Glenn in Dennis Eckart, so se sestali z UAS in razpravljali o ameriškem priznanju Slovenije. Gostujoči predstavniki nove slovenske države, med njimi Ernest Petrič, Dimitrij Rupel, Janez Dular in Zoran Thaler, so potrdili pomen prizadevanj organizacije UAS in se zahvalili predstavnikom njenih članic.

7. aprila 1992 je predsednik Bush priznal Slovenijo kot neodvisno državo. Glede na doseženo neodvisnost in mednarodno

priznanje Slovenije so Združeni Američani za Slovenijo leta 2006 razglasili, da je njihovo poslanstvo izpolnjeno.

Slovenci so morda res majhna skupnost znotraj severnoameriškega talilnika, njihovi ustvarjalni dosežki pa so veliki, morda celo večji, kot bi pričakovali glede na njihovo število. Slovenci v ZDA so dosegli priznanje na vseh področjih kulture, od književnosti, drame in filma do glasbe, plesa, športa in vizualne umetnosti.

Ustvarjalni zagon slovenskih migrantov se je razmahnil po drugi svetovni vojni, ko so si njihovi angleško govoreči in visoko izobraženi otroci ustvarjali kariere in se uveljavljali s svojim delom. Čeprav je morda le malo resnično slovenskega v njihovi ustvarjalnosti, so še vedno v navdih in ponos Slovencev vsepovsod.

Razstavo Dosežki ameriških Slovencev: prispevek kulturam dveh domovin bo v domu na Vidmu uredil kustozgodovinar Ivan Simčič iz Pokrajinskega muzeja Koper, Enota Ilirska Bistrica. Odprtje razstave bodo popestrili zvoki glasbe ameriških Slovencev. Lepo vabljeni! III

DR. JOŽE PIRJEVEC O TITU IN NJEGOVIH TOVARIŠIH

Knjižnica Makse Samsa je 8. septembra v sodelovanju z Društvom za krajevno zgodovino in kulturo ter območno izpostavo JSKD gostila dr. Jožeta Pirjevca, ki je številnemu občinstvu predstavil svojo novo knjižno uspešnico *Tito in tovariši*.

Dr. Jože Pirjavec je v Ilirski Bistrici nazadnje gostoval aprila lani, ko je pripravil zanimivo predavanje *Resnica o fojbah*, ki naj bi v kratkem izšlo tudi v knjižni obliki. Tokratni obisk priznanega zgodovinarja pa je bil namenjen predstavitvi Pirjevčeve najnovejše knjige *Tito in tovariši*, ki je bila že dvakrat ponatisnjena in je, kot je na predstavitvi dejal moderator večera **Tomo Šajn**, postala pravi »bestseller«, kar se le redko zgodi pri tovrstnih znanstvenih knjigah. Delo, ki obsega kar 712 strani, je pravzaprav nadgradnja prejšnjih Pirjevčevih knjig na to temo, in sicer *Tito, Stalin in zahod*, ki je izšla leta 1987, in *Jugoslavija 1912–1992* iz leta 1995.

Knjiga, ki je izšla pri Cankarjevi založbi, je razdeljena na 14 poglavij z vmesnimi mednaslovi in vložkom fotografij, ki bralca pritegnejo s svojo sočnostjo, kar daje knjigi tudi posebno privlačnost, je uvodoma povedal Tomo Šajn.

Obsežno znanstveno delo je sad dolgoletnega raziskovanja v mednarodnih in domačih arhivih in za razliko od številnih apologetskih knjig Tita obravnava z distance in kritično. »K tej tematiki sem pristopil z določeno negotovostjo, saj sem se zavedal, da apologije ne smem napisati. Tita je danes mogoče predstaviti na drugačen način, kakor se ga je predstavilo pred 30 ali več leti. Nisem pa želel biti del tistih Titovih biografov, ki skušajo v njem videti samo negativno in pozabljajo na tisto, kar je bilo v njegovem življenju pozitivnega. Zavedal sem se, da se lotevam tematike, ki marsikoga ne bo zadovoljila. Po drugi strani pa uspeh knjige dokazuje, da je bil ta pristop pravilen, ker so ljudje v tem odkrili bistvo Titove zgodbe in zgodbe njegovih tovarišev,« je pojasnil Pirjavec.

Kot je dejal, pri Titu ne morem mimo določenih etap v njegovem življenju, ki so pustile velikansko sled v življenju najmanj treh generacij ljudi. Pirjavec je kritičen zlasti do grabeža, do katerega je

prišlo po vojni in del katerega je bil tudi Tito. »Tito ni živel skromno, asketsko, kot na primer Stalin. Ena od negativnih potez njegovega značaja je med drugim ta, da se ni znal omejiti in prilagoditi jugoslovanskim razmeram. Živel je na veliki nogi in s tem dajal slab zgled ostalim. Plenjenje, do katerega je prišlo po vojni, izvira predvsem iz skromnih razmer, v katerih so ti narodi živeli. Ta preskok iz izredno težkih razmer pred in med vojno do stanja na oblasti po vojni, ko so lahko dobili, kar so hoteli, je privedel do tega, da so zgubili kompas,« je dejal Pirjavec.

Titovo življenje so negativno zaznamovali tudi povojni poboji, prisilna kolektivizacija, s katero je izvajal politiko proti kmetom, pa njegova neizprosna do resničnih nasprotnikov, ki so tragično končali na Golem otoku, kjer so jih zverinsko mučili.

V knjigi je avtor veliko pozornosti posvetil tudi politični eliti, ki je delovala tesno ob Titu, pri čemer velja izpostaviti predvsem tri: **Edvarda Kardelja**, **Milovana Đilasa** in **Aleksandra Rankovića**. »To so bili mladi komunisti, ki so oboževali Tita. To niso bili navadni politiki, pač pa fanatični verniki, prepričani v svoj prav. Za svojo idejo so bili pripravljeni narediti vse. Prepričani so bili, da so nosilci zgodovinske resnice, o kateri se ne sme diskutirati. Zato so bili tudi izredno nevarni, tako sebi kot drugim,« je pojasnil Pirjavec, ki jim je

v knjigi posvetil 200 strani. Zaradi različnih pogledov in razhajanj je ta elita pozneje sicer propadla in Tito je ostal sam, kar ga je v zadnjih letih življenja tudi precej zaznamovalo.

Pirjavec pa v Titovi zgodbi odkriva tudi veliko pozitivnih vidikov. »Tito je odšel iz tega sveta kot poraženec, čeprav to v resnici ni bil, saj njegova dediščina prekaša samo Jugoslavijo,« je pojasnil in ob tem izpostavil narodnoosvobodilno borbo, ki je imela zelo pomembno vlogo v naši zgodovini in pri kateri ni šlo samo za boj proti okupatorju, ampak tudi za spreminjanje takratne patriarhalne družbe. Kot drugo pozitivno izkušnjo je navedel Titov boj proti stalinizmu in ruskemu socializmu ter njegovo iskanje nove stvarnosti, ki je Jugoslaviji odprla možnost razvoja, kakršnega ni imela nobena druga socialistična država. Izpostavil je tudi Titov protest proti razklanosti sveta na dva nasprotna bloka in njegovo zavzemanje za sozvočje med narodi ter odpravo razlik med bogatimi in reveži. »Vse to je vnašalo v naš prostor nove ideje, ki so bile včasih tudi nasilno vpeljane, vendar pa so kljub temu spreminjale naš svet in ga tudi v marsičem spremenile. Dejstvo, da poskušamo to dediščino na nek način unovčiti, se mi zdi na mestu. Eno jedro te ideje bo še prišlo prav,« je pomenljivo zaključil Pirjavec.

III

LITERARNO LIKOVNI VEČER DO-MA

V septembru sta se v prostorih Občine Divača z likovno razstavo »Do-Ma« predstavila pesnika in likovnika Patricija Dodič iz Obrova in Tomaž Mahkovic iz Vranskega, ki živita in ustvarjata v Ilirski Bistrici.

Odprtje razstave sta popestrila s kulturnim programom z glasbo in pesmijo, sama pa sta iz svoje bogate zakladnice poezije prebrala številnemu občinstvu nekaj svojih del.

Tokrat so v prostorih divaške občine odprli prodajno razstavo njunih slik,

ki so nastale v zadnjem času. V tehniki reciklažnega kolaža je cikel Obrazov ustvarila **Patricija Dodič**, doma sicer iz Obrova v Brkinih. Njen življenjski sopotnik **Tomaž Mahkovic**, doma z Vranskega, se je tokrat občinstvu predstavil v tehniki akrila na platnu. Otvoritveni večer, na katerem je bilo mogoče čutiti veliko mladostne igrivosti in naravnosti, je povezoval Rok Smrdelj, odgovorni urednik literarno-mladinskega glasila Večerna debata in ustanovitelj KUD Literativa iz Ilirske Bistrice, katerega članica je tudi Dodičeva. S pesmijo in glasbo pa sta ga obogatila Toni Škrli

iz Knežaka in Kristjan Dekleva iz Ilirske Bistrice. Na literarno-likovnem večeru so se tako zbrali številni ljubitelji glasbe, literature, slikarstva in drugih umetnosti, ki so uradni del zaključili ob prijetnem druženju.

Naslov razstave Do-Ma je dvopomenski. Do je začetnica priimka Patricije Dodič, Ma pa prvi dve črki priimka Tomaža Mahkovica. Patricija Dodič, bližnjim poznana kot Patra, se poleg kovanja verzov ukvarja tudi z likovnim ustvarjanjem. V Divači pa se je tokrat predstavila na svoji četrti razstavi, kjer je posvetila osrednjo pozornost obrazom. »Ustvarjam tudi na področju likovne umetnosti. Obožujem naravo, smeh, pse, branje, glasbo, savno, nadvse cenim iskrenost, dobrosrčnost, dobro voljo in življenje,« je povedala Dodičeva.

Tomaž Mahkovic prav tako sodi med pomembne bistriške literarne osebnosti srednje generacije. Največ se ukvarja z besedno umetnostjo, poleg tega pa se preizkuša v gledališču in je amaterski igralec in režiser. Prav tako mu je pri srcu likovna umetnost, za sabo pa ima že dve samostojni razstavi grafik. Njegova dela so bila objavljena v najvidnejših slovenskih literarnih revijah. Kot mojster besede se je uveljavil s pesniškim prvencem Vse zvezde, zbirko kratkih zgodb Stražar ter z otroško slikanico Uganke in zanke za male in velike otroke. Piše prozo, poezijo, literaturo za otroke, aforizme, recenzije in dramske tekste. Leta 2004 je bil eden izmed devetih finalistov na festivalu mlade literature Urška v Slovenj Gradcu, leta 2007 pa drugonagrajeni na 9. mednarodnem natečaju haiku poezije, ki ga je organiziralo Društvo Apokalipsa. Je tudi dobitnik posebne priznanja na Linhartovem srečanju v Rogški Slatini (2007) za avtorstvo, igro in režijo. Na izid čaka roman Bukov svet. V pripravi pa ima še zbirko poezije, haikujev in aforizmov. V samozaložbi je izdal pesniško zbirko Vse zvezde (2002), v sodelovanju z drugimi avtorji je svoje pesmi objavil v zbirki erotične literature Valentin in Verena, zanimiva je zbirka kratkih zgodb Stražar (2008),

piše pa tudi za razne literarne revije in zbornike.

Avtorja se za postavitev zahvaljujeta divaški občini, še posebej Nataši Macarol in Suzani Škrli. **III Olga Knez**

VABIMO PEVCE

Pevska sezona 2011/2012 je stekla. Pevke in pevci se bodo začeli sestajati, vaditi in se družiti. Verjemite, lepo jim bo, pa naj bo v tem ali drugem zboru.

Upokojenski pevski zbor Avgust Šuligoj bo že pred sezono sodeloval na Festivalu upokojenskih zborov Zlata jesen v Kopru in na Festivalu za tretje življenjsko obdobje (f3žo) v Ljubljani v septembru. Že naslednji mesec pa začnemo z rednimi vajami enkrat do dvakrat tedensko.

Smo zbor, ki ima posebne težave, vezane na starost in vse, kar je vezano nanjo. To pa povzroča osip.

Pevke in pevci, tudi tisti, ki bi to želeli postati, pridružite se nam, veseli vas bomo, vam pa ne bo žal. »Smo pevci in peti je vse na tem sveti. . .«, smo pa predvsem prijatelji in prijateljki bomo tudi vam.

Obiščite nas na sedežu društva ob sredah in petkih med 9. in 12. uro ali pokličite po tel. 05 714 55 98 oz. na GSM 040 640 427 (B. Poljšak, predsednica zbora). III Vodstvo društva in zbora

GRAD PREM V ZNAMENJU MARTINOVEGA

V soboto, 15. oktobra, bo na gradu Prem ob 15. uri predstavitev ponatisa knjige »Umno kletarstvo«, dr. Josipa Vošnjaka iz leta 1873, ki je krasila knjižnico našega rojaka Josipa Nadoslava Potepana iz Dolnjega Zemona.

Tudi ta ponatis je nastal na pobudo **Vilija Gombača** v sodelovanju z založbo Avra AS iz Tržiča. Dogodek, ki bo počastil letošnje martinovo, organizirata domače Društvo za krajevno zgodovino in kulturo in Občina Ilirska Bistrica. Program bo povezoval **Tomo Šajn**, pogovor pa bo vodil kustos na gradu Prem **Ivan Simčič**. Sodelovali bodo še Vili Gombač, enolog **Boštjan Zidar**, založnik **Uroš Ahačič**, **Tomažič Matevž** iz kulturnega društva Dr. Josipa Vošnja iz Visol in **pevski zbor Kulturnega društva Prem**. Prireditev bo popestrila **fotografska razstava na temo Trta**, člana foto kluba Sušec **Tomaža Penka**. K sodelovanju smo povabili tudi štiri **priznane primorske vinarje**, ki nam bodo predstavili svoja vina in nam jih ponudili za pokušnjo. Vabljeni na prijetno druženje v pričakovanju Martina.

Baročno ogledalo po 50 letih spet na gradu Prem

Pred predstavitvijo ponatisa knjige si bodo obiskovalci v slavnostni dvorani gradu Prem lahko ogledali baročno ogledalo, ki se je na grad vrnilo po 50 letih. Za ogledalom se je izgubila vsaka sled po letu 1958, ko so bile na gradu Prem nastanjene delovne brigade, ki so delale brkinsko cesto. Po ustnem izročilu, ki je krožilo med vaščani Prema, naj bi omenjeno ogledalo odpeljali z vozilom v smeri obalnih mest. Ogledalo naj bi videli v Kopru, Piranu in Izoli. Kustos zgodovinar Ivan Simčič si

Pogled na baročno ogledalo 1935 iz knjige Maria Lannesa

je pred tremi leti dal za nalogo, da razišče in poskuša pridobiti informacije o izginulem ogledalu. Pri delu mu je bila v pomoč fotografija ogledala iz knjige *Il castello di Primano*, avtorja Maria Lannesa iz leta 1935. Delo je obrodilo sadove, ko mu je v mesecu aprilu uspelo s pomočjo Pokrajinskega muzeja v Kopru evidentirati originalno baročno ogledalo z gradu Prem. Ker je bilo ogledalo v zelo slabem stanju, so ga tudi restavrirali. »Originalnim muzejskim predmetom iz nekdane grajske orožarne in cerkvene plastike se bo tako po 50 letih pridružil še baročno ogledalo, ki je vredno ogleda in pozornosti. Muzejskih predmetov, ki so bili tako in drugače odpeljanih z gradu Prem v 50. in 60. letih je še veliko, zato nas čaka še veliko dela,« je povedal kustos Ivan Simčič. III

KRAŠKA TRTA SKOZI FOTOGRAFIJO

V septembru je bila v Pumpa baru v Knežaku, stalnem razstavišču članov foto kluba Sušec, na ogled fotografska razstava na temo Trta, avtorja Tomaža Penka.

Tomaž Penko se je nad fotografijo navdušil leta 2000, ko je po naključju zataval v z gosto meglo ovit gozd. V objektiv ujete podobe tistega dne so mu narekovale nakup prvega dobrega fotoaparata. Po letu ljubiteljskega fotografiranja pa je na foto natečaju z naslovom »V objektiv ujeta Soča« že odnesel diplomu za fotografijo Soče. Takrat je spoznal tudi svojega prvega mentorja, Jorga Ceglarja, ki mu je odkril osnovne skrivnosti umetniške fotografije, od tehnike, kompozicije, do tega, kako v fotografijo vplesti zgodbo, ki naj jo ta pripoveduje. Kasneje je svoje fotografske veščine pilil pri priznanem oblikovalcu in grafiku Bojanu Maražu v Gorici, kjer je spoznal tudi Oria Frassetto, enega pomembnejših italijanskih fotografov.

Živopisan izbor fotografij večjega formata, na katerih je v ospredju trta, je Tomaž posnel na Krasu. Razstava pa bo na ogled tudi v oktobru na gradu Prem. III

ŽPS KALINA NE MIRUJE

Čeprav je za nami lepo, toplo poletje, ženska pevka skupina Kalina ni mirovala. Dekleta so imela obilo nastopov v teh čudovitih treh mesecih.

Svojo sezono vsako leto zaključijo z udeležitvijo na Taboru slovenskih pevskih zborov v **Šentvidu pri Stični**. Letošnja 42. obletnica je potekala v **nedeljo, 19. junija**, in je imela naslov POZDRAVLJEN, PRAZNIČNI DAN!. Program je bil letos domoljuben, saj so se v pevski program vpletle pesmi, povezane s samostojno državo Slovenijo, ki letos praznuje 20 let. Slavnostni gostje na prireditvi so bili Slovenski oktet, s katerimi so pevke ŽPS Kalina spregovorile nekaj besed in se z njimi tudi spretno nastavile fotoaparatu. Čeprav jo je dopoldan malo zagodlo vreme, je prireditev potekala brez kapljice dežja. Verjetno zato, ker je bil dopoldan prežet s pesmijo. Saj, kot veste, se s pesmijo premostijo vse težave, skrbi, z njo si bogatimo dušo in najdemo še tisti droben kanec upanja, ki nam pomaga k še tako majhnemu nasmehu na obrazu.

Sledil je piknik **prvo soboto** v juliju, in sicer v **Strunjanu**. Tu so ob kapljici rujnega, dobri hrani (saj so vse pridne gospodinje) in z ubrano pesmijo uradno zaključile sezono. Preizkusile so tudi, kako zveni zbor med plavanjem in namanjem v morju. Na poti na plažo pa so si nabrale energijo na energijskih

točkah na poti čez strunjanske Soline. V **petek, 8. julija**, so se udeležile srečanja Slovencev iz Avstralije na **Brezju**. Tam je potekala slovesna maša za vse izseljence, ki so prišli na dopust v rodno Slovenijo. Mašo je vodil fr. Ciril A. Božič, slovenski duhovnik v Avstraliji. Te maše se niso udeležili le Slovenci iz Avstralije, pač pa so prišli še Slovenci iz Italije, Velike Britanije, Švedske itd. ter njihovi sorodniki in prijatelji. ŽPS Kalina je slovesno mašo naredila še slovesnejšo, saj je peta pesem odprla srca in so z njimi zapeli skoraj vsi. Vzeli so jih za svoje. Po končanem obredu

so se vsi skupaj fotografirali pred velikim križem v Brezju in vsak je odnesel košček priručnega srečanja domov. Kasneje so se s predstavniki avstralskih Slovencev srečale na prijetni večerji, ki se je udeležil tudi prejšnji predsednik KŠD Koseze, g. Danilo Pugelj, s svojo ženo in zdajšnja predsednica KŠD Koseze, ga. Tanja Jagodnik, ki je tudi članica ŽPS Kalina. Vzdušje je bilo prijetno, prijateljsko in se je končalo z obljubo, da se še srečajo in sodelujejo med seboj.

V okviru KŠD Koseze je 24. 7. 2011 potekalo odprtje razstave kvačkanih izdelkov. Za začetek smo slišali pesem, zaigrano na klarinetu, za tem pa nam je pod vodstvom prof. Janje Konestabo ŽPS Kalina ubrano zapela tri skladbe. Nato je pevka skupina zapela v cerkvi, saj je praznoval sv. Krištof, zavetnik avtomobilov in patron Kosez. Od cerkve smo se vsi preselili na otvoritev vaškega doma in balinarskega igrišča. ŽPS Kalina nam je tudi tukaj zapela dve skladbi, Kosca in Lipa zelenela je, saj je novozgrajeno balinišče v središču vasi povezano z naravo.

ŽPS Kalina pa nikakor ne miruje, saj gre v mesecu septembru na intenzivne vaje, kjer se bodo dekleta upela za naslednjo sezono, tj. 2011/2012. **III ŽPS Kalina**

RAD POJEŠ? BI RAD SPOZNAL NOVE PRIJATELJE IN SI POPESTRIL VIKENDE?

KŠTD Tabor Kalc 1869

VABI nove PEVKE in PEVCE

k mešanemu pevskega zboru

SE VIDIMO!

Vaje vsako soboto ob 20h v Osnovni šoli Toneta Tomšiča v Knežaku

UVELJAVLJANJE SOCIALNIH PRAVIC PO NOvem

V Uradnem listu RS številka 62/2010 je bil sprejet nov Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS), kateri na novo opredeljuje enotne pogoje in način uveljavljanja socialnih transferjev, ki se izplačujejo ali iz proračuna države ali proračuna občine.

Tako bodo Centri za socialno delo **od 1. 1. 2012 dalje postali enotna vstopna točka** v sistemu socialnih transferjev. Občani bodo lahko že s 1. 12. 2011 na CSD vložili **ново enotno vlogo**, na podlagi katere bodo lahko uveljavljali vse pravice iz javnih sredstev. Pravice iz javnih sredstev so vsi **denarni prejemki** (otroški dodatek, denarna socialna pomoč, varstveni dodatek in državna štipendija) ter **vse subvencije in znižana plačila** (znižano plačilo vrtca, dodatna subvencija za malice za učence in dijake, subvencija kosila za učence, subvencije prevoza za dijake in študente, oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev, prispevek k plačilu družinskega pomočnika, subvencije najemnine, pravica do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev, pravica do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje).

Uveljavljanje pravic iz javnih sredstev poteka na podlagi enotne vloge po točno določenem vrstnem redu, in sicer najprej je vlagatelj dolžan uveljavljati denarni prejemek, do katerega je upravičen, šele zatem pa ostale subvencije in znižana plačila. Če vlagatelj ne upošteva vrstnega reda denarnih prejemkov, se izpuščeni vrstni denarni prejemek vseeno upošteva v višini, kot da bi bil dodeljen. Za subvencije in oprostitve plačil vrstni red ne velja. O vseh pravicah iz javnih sredstev CSD odloči praviloma **z eno odločbo**.

Vsi upravičenci, ki imajo že izdano odločbo o priznanju posameznih pravic iz javnih sredstev po do sedaj veljavnih predpisih, lahko ne glede na obdobje veljavnosti te odločbe (npr. odločba o pravici do otroškega dodatka velja od 1.5.2011 do 31.4.2012) uveljavljajo odmero pravic iz javnih sredstev po ZUPJS pred potekom obdobja za katerega jim je bila pravica priznana. Vlogo za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev bo mogoče vložiti že **1. 12. 2011**. V nasprotnem primeru lahko občani svoje pravice uveljavljajo po novem **ob izteku njihove sedaj priznane pravice** (npr. zadnji mesec pred iztekom pravice do otroškega dodatka).

Pri ugotavljanju materialnega položaja se upoštevajo poleg vlagatelja tudi druge osebe, ki jih za posamezne pravice določa zakon in sicer zakonec, zunajzakonski partner, istospolni partner vlagatelja, otroci in pastorki, ki jih je vlagatelj dolžan preživljati ter tudi druge osebe (odvisno od vrste uveljavljene pravice iz javnih sredstev).

Koronarno društvo Ilirska Bistrica pred ustanovitvijo

Ustanovni občni zbor Koronarnega društva Ilirska Bistrica bo v soboto, 15. oktobra 2011, ob 17.30 uri v sejni dvorani Doma starejših občanov v Ilirski Bistrici, Kidričeva 15.

Redna telesna vadba v Ilirski Bistrici in Podgradu se je že pričela, v Jelšanah, Knežaku, Pregarjah in Kuteževem pa bo začetek 17. oziroma 18. oktobra po razporedu. III

Pravico do javnih sredstev lahko uveljavlja vsakdo, če njegov dohodek ne presega meje dohodkov, ki jo za posamezno pravico iz javnih sredstev določa zakon, hkrati pa izpolnjuje druge pogoje, ki jih določajo predpisi, ki urejajo posamezno pravico. Materialni položaj upravičenca se ugotavlja z upoštevanjem premoženja upravičenca (nepremičnine, vozila, denarna sredstva, drugo), pri čemer se zakon zgleduje po merilih in pogojih za uveljavljanje denarne socialne pomoči. Upoštevanje premoženja vlagateljev omogoča **pravičnejše razdeljevanje socialnih transferjev in zagotavlja pomoč socialno najbolj ogroženim**.

Med **premoženjem**, ki se upošteva zakon navaja nepremično in premično premoženje vlagatelja ter družinskih članov (osebna in druga vozila, vodna plovila, lastniški deleži gospodarskih družb, vrednostni papirji, denarna sredstva na TRR, hranilne vloge, prihranki, ipd.). Med **dohodke**, ki se upoštevajo pri dodeljevanju pravic se upoštevajo zlasti vsi obdavčljivi dohodki po zakonu o dohodnini, ki niso oproščeni plačila dohodnine, pokojninske rente, preživnine in nadomestila preživnin, nagrade skrbniku, plačilo dela rejniku, starševski dodatek, otroški dodatek, redna denarna socialna pomoč, varstveni dodatek, državne štipendije, rente iz življenjskega zavarovanja, veteranski, družinski in invalidski dodatek, nadomestila za invalidnost, pomoči v obliki denarnih sredstev prejete od humanitarnih, invalidskih ter dobrodelnih organizacij, ipd.).

V naslednjih Bistriških odmevih bomo podrobneje opredelili pogoje za pridobitev pravice do posameznih denarnih prejemkov, subvencij ter znižanih plačil. Zlasti se bomo osredotočili na meje dohodkov, ki so pogoj za pridobitev in višino pravic iz javnih sredstev. **III CSD Ilirska Bistrica, Kristina Zadel Škrablj, direktorica**

Agrocenter ŽABOVCA

Podgrajska 14, Ilirska Bistrica; tel.št.: 05/ 7118 180

AKCIJA NAGROBNIH SVEČ

Akcija traja od 03.10. do 02.11.2011 oz. do razprodaje zaloga. Cene so v €. Slike so simbolne.

Delovni čas: ponedeljek - petek: 07.00 - 19.00, sobota: 07.30 - 13.00

REDNI ODKUP ŽIVINE IN ODKUP KLAVNE ŽIVINE
(meso odkupujemo na območju Ilirske Bistrice, Cerčnice, Blika, Loliče doline, Logatca in Vrhnike z okolico)

AKCIJA **Odvoz živine v klavnico in nazaj na dom za**
Inf. na tel. št.: 031 333 409
g. FRANC DOLENC
SAMO 26 €
Akcija traja od 21.09.2011 do 31.03.2012. Cene so v € vsebujejo DDV.

SKUPŠČINA DRUŠTVA ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV

V soboto, 17.9.2011, je v Domu na Vidmu potekala skupščina društva zdravljenih alkoholikov. Predstavili smo poročilo dela društva za leto 2010/2011.

V tem letu je prišlo v našem društvu kar nekaj sprememb. V mesecu decembru se je zamenjalo vodstvo društva, prišlo je tudi do zamenjave terapevtke. Društvo šteje 24 članov, med letom so odstopili štirje člani, na novo pa je bilo priključenih pet članov.

Nekaj dejavnosti, ki smo jih izvajali med letom: tedensko se udeležujemo skupinske delavnice, ki poteka vsak ponedeljek v prostorih ZD, udeležujemo se tudi predavanj, ki jih prirejajo ostala društva, tudi sami smo izvedli predavanje za našo skupino, mesečno se udeležujemo vseh organiziranih skupščin, ob zaključku leta 2010 smo priredili novoletno praznovanje v gostilni Dolenjski potoka, na Črnih njivah smo izvedli tako imenovano delavnico v naravi, v sodelovanju s člani društva Postojna smo organizirali piknik ter strokovno ekskurzijo na Pohorje.

Naši člani so bili aktivni tudi izven delavnic, predvsem pa ob pripravi današnjega srečanja. Naše skupščine se je udeležilo veliko članov iz drugih društev in klubov in sicer: Tolmin, Idrija, Logatec, Vrhnika, Cerknica, Postojna, Ajdovščina, Vipava in Nova Gorica.

Sprejeli smo tudi plan dela 2011/2012. Veliko poudarka bomo namenili za sodelovanje in krepitev našega društva z zdravstvenimi delavci (zdravniki, psihologi in socialno službo). Menimo namreč, da naše društvo ne pridobiva zadovoljive podpore, da bi omilili problem alkoholizma v naši občini. Premalo zanimanja je za delo in pomoč zdravljenim alkoholikom, zato smo si zadali to kot izziv v letošnjem planu dela.

Ob zaključku so predsedniki društev oz. klubov prenesli pozdrave in vzpodbudne besede za nadaljevanje dela. Večer je

popestrila pevska skupina Vasovalci. Nakar smo si ogledali še ples folklorne skupine Gradina iz Ilirske Bistrice. Lepo se jim zahvaljujemo za svoj prispevek in popestritev večera. Zahvaljujemo se tudi predstavniku policije g. Viližu Gombaču, ki nam je predstavil nove zakone cestno prometnih predpisov in ter temo alkohola v prometu.

Da smo lahko izvedli našo skupščino se zahvaljujemo sponzorjem, ki so nam omogočili srečelov in nas s tem finančno podprli: Kompas shop, Irbis, Avtokleparstvo Martinčič, Avtoshop, Tekstil Soča, Oranž bar, Grafični atelje Alma Zejnulović, Frizerstvo Suzana, Frizerstvo Mitja hair team, Pizzerija Kudra, Kosič trgovina in gostinstvo, Zavarovalnica Adriatik, Parfumerija Jelka, Dom daril N. Žele, Trgovina Orient, Trgovina Kirn, Pizzerija in gostinstvo Tomex, Prival, Kakež, Avtomaterial, Agrotrgovina Cerknica, Merkator tehnika, Petrol, Merkantil, vzgojiteljice vrtca Postojna. **III Društvo zdravljenih alkoholikov**

DVIGALO ZA ŽIGO

Življenje je kot vrtiljak, nihče med nami ni enak ... Danes ti življenje prinaša polno radosti in veselja, jutri pa lahko vsakemu izmed nas prinese žalost in nesrečo ... Če je človek v nesreči sam, nima veliko možnosti. Če pa veš, da imaš nekoga, ki ti bo pomagal nositi breme, je lahko lažje. In kaj je lepšega kot zavest, da v nesreči nisi sam. Veliko je situacij in dogodkov, ki so potrdili, da sta solidarnost in ljubezen še vedno živa.

Žiga je star 7 let in je otrok, katerega glavna zadeva je igra, šola in prijatelji, a žal se pri igri in ostalih dejavnostih bistveno razlikuje od ostalih vrstnikov. Njegova fizična moč pri gibanju in aktivnostih je močno ovirana ter zanj prestavlja velik napor.

Pri treh letih pol so Žigu postavili diagnozo – Duchenova mišična distrofija. To je progresivna (napredujoča) mišična bolezen, ki sčasoma prizadene in oslabi vse mišice v telesu in je za zdaj še neozdravljiva. Težko je reči, kdaj bo Žiga pristal na električnem invalidskem vozičku, že sedaj pa mu hoja po klančini prestavlja velik napor, hoje po stopnicah ne zmore več. Ne more teči niti voziti kolesa. Pomoč potrebuje tudi pri nam vsakdanjih »rutinskih« stvareh; oblačenju, umivanju, obujanju ...

Žigi so zdravniki odkrili in potrdili tudi lažjo motnjo v duševnem razvoju. Je učenec drugega razreda osnovne šole s prilagojenim programom z nižjim izobraževalnim standardom.

V družini pa imamo še očeta Darja, ki je po težki operaciji na odprtem srcu pri komaj 37 letih postal delovni invalid.

Svoje delo opravlja v polovičnem delovnem času, ostali čas pa je invalidsko upokojen.

Za pomoč pri gibanju po hiši, okolici ter obiskovanju različnih terapij Žiga že sedaj občasno potrebuje navaden invalidski voziček na ročni pogon, zato nam premagovanje stopnic prestavlja velik napor.

Ob hiši bi tako postavili hišno dvigalo, s katerim bi lahko postal bolj mobilen tudi na invalidskem vozičku. Vrednost investicije nakupa dvigala je za našo družino preveliko finančno breme, zato se obračamo tudi na Vas, da nam z donacijo za

Žiga Krebelj,

na TRR št. 10100-0049967993, odprt pri Banki Koper, PE Ilirska Bistrica,

pomagate pri nakupu dvigala.

Za doniran prispevek se Vam zahvaljujemo.

Družina Krebelj

Dom starejših občanov se predstavlja ...

PREHRANA V DOMU STAREJŠIH OBČANOV

V kuhinji Doma starejših Ilirska Bistrica se trudimo, da stanovalcem ponudimo hrano, ki je okusna, raznolika in primerna potrebam človeka v poznejšem življenjskem obdobju. Zaposleni v kuhinji se trudimo izpolniti stari slogan »iz kuhinje z ljubeznijo«.

Poleg treh glavnih obrokov (zajtrk, kosilo, večerja) imajo naši stanovalci tudi možnost dopoldanske, popoldanske in nočne malice. Pri kosilu imamo na razpolago dva menija, od katerih predstavlja drugi meni varovalno prehrano, pri večerji pa je poleg osnovnega menija na voljo še mlečna večerja.

Samostojno ali ob pomoči zaposlenih stanovalci v naprej izberejo želeni meni. Ko to ni več v njihovi moči, izbiro za njim najprimernejši obrok prevzame prehranski svetovalec. Ker je v Domu starejših veliko stanovalcev, je tudi pestrost različnih diet zelo velika. Tako naši dietni kuharji skupaj s pomočniki pripravljajo sladkorne, žolčne, ulkusne, hipolipidne in neslane diete, stanovalcem, ki se soočajo z oteženim žvečenjem hrane in problemi pri požiranju, pa zagotovijo hrano s spremenjeno konsistenco, in sicer pasirano, miksano tekočo, pa tudi sondno prehrano.

V okviru domske kuhinje je organiziran tudi razvoz kosil na dom, zato se vsak dan v času kosila odpravijo naši razvozniki po Ilirski Bistrici in okoliških vaseh ter poskrbijo, da naše stranke prejmejo toplo kosilo.

Pravilna prehrana je eden najpomembnejših dejavnikov pri ohranjanju in krepitvi zdravja ter tako pogoj za boljše psiho-fizično počutje starejšega človeka. Zaposleni v kuhinji se tudi trudimo, da stanovalcem ustrezemo tudi z izborom pripravljene hrane, zato jih (predstavnike posameznih oddelkov) večkrat letno povabimo na sestanke, kjer prisluhnemo njihovim željam in pripombam, seveda pa je zaradi raznolikosti okusov vsem težko ustreči. Največjo priljubljenost dosegajo lokalne jedi (jota, krompir v zevnici, ješprenj, slivovi cmoki ...), kar pa ne pomeni, da se na jedilniku ne znajde tudi kakšna novost.

Zavedamo se, da določene navade in spomini našim stanovalcem pomenijo veliko, zato ob večjih praznikih po domu vedno zadiši po doma pečeni potici, ob veliki noči se lotimo tudi priprave pirhov, šunke in žolce, vsak mesec pa slavljenjem zaželimo vse najboljše s torto, ki jo pridne roke skrbno okrasijo.

Se nadaljuje ... **III Kristina Zidar, univ. dipl. inž. živilske tehnologije**

Prireditve ob praznovanju 20. obletnice Doma starejših občanov Ilirska Bistrica

Marec 2011 do december 2011

Predstavitev dejavnosti Doma v občinskem glasilu »Bistriški odmevi«

5.10.2011

Predstavitev videoprojekcije Doma starejših občanov Il. Bistrica

Otvoritev:

- fotografske razstave
- razstave ročnih del stanovalcev Doma

8.10.2011

- Družabno srečanje stanovalcev in svojcev Doma. ŠOV v živo: Marjan Malibu in Strašni Jože
- Začetek uporabe priložnostnega poštne žiga

12.10.2011

Dan odprtih vrat za vabljenе goste

15.10.2011

Sveta maša za stanovalce in delavce Doma

19.10.2011

Dan odprtih vrat za širši krog obiskovalcev

26.10.2011

Osrednja slovesnost ob 20-letnici delovanja Doma starejših občanov Ilirska Bistrica

ZDRAVJE ZA VSE

Zavod za zdravstveno varstvo Koper
Istituto per la tutela sanitaria di Capodistria

Vsake je svojega zdravja kovač

Oktober 2011

Vojkovo nabrežje 4/a | 6000 Koper/Capodistria | tel. +386 5 66 30 800, fax +386 5 66 30 808 | e-pošta info.zzvkp@zzv-kp.si | www.zzv-kp.si

KOLENDAR DOGODKOV

1. oktober,
SVETOVNI DAN
STAREJŠIH

2. oktober,
SVETOVNI DAN
STOMISTOV

5. oktober,
SVETOVNI DAN
BIVALNEGA OKOLJA

10. oktober,
SVETOVNI DAN
DUŠEVNEGA
ZDRAVJA

11. oktober,
SVETOVNI DAN
BOJA PROTI
BOLEČINI

12. oktober,
SVETOVNI DAN
REVMATSKIH
BOLEZNI

15. oktober,
SVETOVNI DAN
HOJE

16. oktober,
SVETOVNI DAN
HRANE

16. oktober,
SVETOVNI DAN
HRBTENIČNIH
BOLEZNI IN OKVAR

17. oktober,
SVETOVNI DAN
BOJA PROTI
REVŠČINI

20. oktober,
SVETOVNI DAN
OSTEOPOROZE

29. oktober,
SVETOVNI DAN
PSORIAZE

TEDEN OTROKA

NOVICA MESECA

1. oktober – svetovni dan starejših:

OB SVETOVNEM DNEVU STAREJŠIH

Živa Žerjal

1. oktober je dan, namenjen promociji spoštovanja in skrbi za 1. starejše, ki ga je leta 1990 Generalna skupščina Združenih narodov razglasila za svetovni dan starejših.

Staranje svetovnega prebivalstva je proces, ki ga zaradi boljših pogojev življenja povzročata predvsem nenehno zniževanje rodnosti in podaljševanje življenjske dobe. Da se prebivalstvo v neki družbi stara, govorimo takrat, ko se delež prebivalstva nad izbrano starostno mejo, ki je najpogosteje 65 let in več, povečuje glede na celotno prebivalstvo. Čeprav se raven in hitrost staranja razlikujeta glede na geografske regije sveta, se skoraj vse države srečujejo z rastjo starejših prebivalcev, zato pravimo, da je prebivalstvo sveta vse starejše. Staranje prebivalstva se je začelo v razvitejših delih sveta, v katerega spadajo tudi države Evropske unije. V teh državah je danes delež starejših že precej visok, trenutno pa najhitreje narašča v državah v razvoju.

Proces staranja prebivalstva je dosegel tudi slovensko družbo, v kateri se starostna struktura prebivalstva hitro spreminja.

V začetku 80-ih let prejšnjega stoletja je bil delež starejših v Sloveniji približno 10 %, v letu 2010 pa je že presegel 16 %. Tudi povprečna starost slovenskega prebivalstva se zvišuje. V začetku 50-ih let prejšnjega stoletja je znašala približno 30 let, konec leta 2004 40,3 leta, konec leta 2009 pa kar 41,4 leta.

Statistični podatki za zdravstveno regijo Koper:

Med vsemi moškimi je v Sloveniji 13,2 % starih 65 let in več, med ženskami pa je takih 19,8 %. V zdravstveni regiji Koper je skupaj 146.346 prebivalcev, od tega 24.593 starih 65 let in več, kar znaša 17 % vsega prebivalstva. Razmerje med moškimi in ženskami je v naši regiji zelo podobno, saj je 73.134 moških in 73.212 žensk. V starostni skupini 65 let in več pa se razmerje zelo spremeni. Moških je 9.763, kar pomeni 13,4 % vseh moških in 14.830 žensk, kar predstavlja 20,5 % vseh žensk v naši regiji.

Obležitev mednarodnega dne starejših:

Na ZZV Koper bomo ob mednarodnem dnevu starejših izdali publikacijo 'Starost za vse, vse za starost', v kateri bodo lahko starejši in njihovi svojci našli opise dejavnosti in aktivnosti ter kontakte vseh organizacij, ki se na našem območju ukvarjajo s populacijo starejših.

Literatura in podatki:

Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na: www.stat.si; Vertot, Nelka (2010). Starejše prebivalstvo v Sloveniji. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.

AKTUALNO

10. oktober – svetovni dan duševnega zdravja:

KAJ JE DUŠEVNO ZDRAVJE IN KAKO GA OHRANJATI

Natalija Korent

V mesecu oktobru, natančneje 10. oktobra, obeležujemo svetovni dan duševnega zdravja. Duševno zdravje je pomembno področje človekovega življenja, je del našega vsakdana, osnova za kvalitetno in zdravo življenje vsakega posameznika. V zadnjih letih se veliko govori o duševnem zdravju in le-ta pridobiva na pomenu tako v zdravstvu, socialni, psihologiji ter ostalih humanističnih vedah kot tudi v širši družbi.

Podatki, ki jih prikazuje Svetovna zdravstvena organizacija, kažejo na naraščanje težav v duševnem zdravju. Zaradi teh težav trpi že okoli 450 milijonov ljudi po vsem svetu in ne glede na razne strategije reševanja te problematike število še narašča. Po ocenah strokovnjakov naj bi bila depresija v letu 2010 ena od glavnih javno zdravstvenih problemov. Približno milijon ljudi letno v svetu konča svoje življenje s samomorom. (1)*

Upravičeno lahko trdimo, da so duševne težave pereč in kompleksen problem za sodobno družbo, ki za njegovo reševanje zahteva temeljit in multidisciplinaren pristop.

Svetovna zdravstvena organizacija je pred približno šestdesetimi leti podala definicijo zdravja, v kateri je uradno predstavila tudi pojem duševnega zdravja. Ta je pomembna zato, ker je prvič združila psihološke in socialne dimenzije bolezni s fizičnimi ter jih obravnavala kot enakovredne za pojem zdravja. Zdravje je stanje popolne telesne, duševne in socialne blaginje in ne le odsotnost bolezni in slabosti. (2)*

Živimo v časih, kjer so krize, stres, stalne in nepričakovane spremembe ter izzivi redni spremljevalci vsakdana. Soočanje s tem pa privede tudi do različnih stanj in počutij. Spodrsjlaji, razočaranosti, žalosti in zaskrbljenosti so redni spremljevalci človekovega vsakdana, ki zahtevaj od posameznika sposobnosti prilagajanja, hitrega odzivanja in veliko mero zaupanja vase ter zaupanja do ljudi, česar pa ne zmore vsak. Zato lahko te situacije kaj hitro privedejo do občutka nemoči,

strahu, občutka nesposobnosti, neprimernosti in posledično do nezaposlenosti, revščine, brezdomstva in različnih zasvojenosti, ki so žal izhodišče za duševne težave in bolezni.

Duševno zdravje se kaže kot psihološko in vedenjsko ravnanje in se zrcali v kakovosti vsakdanjega življenja, ki ga živimo, v odnosu do sebe in do drugih ljudi, v načinu, kako se soočamo s svojimi življenjskimi težavami in krizami. Prepoznamo ga lahko v svoji psihološki in duhovni gibčnosti, v sposobnosti, da ne glede na okoliščine prepoznamo smisel svojega življenja in mu sledimo, v moči, da smo nenehno v kontaktu s samimi seboj in s svojim avtentičnim bitjem, kar nam omogoča, da smo vedno v centru svojega lastnega življenja, tukaj in sedaj.

Pomembno je, da svoje življenje zavestno gradimo na vrednotah, ki vsebinsko opredeljujejo duševno zdravje: odgovornost za lastno življenje, dajanje prednosti spremembi ter progresivni rasti in razvoju, avtentičnosti in samozvesti ter solidarnosti, medsebojnemu spoštovanju in usklajevanju.

Literatura in podatki:

1* WHO - <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs220/en/>.

2* Definicija zdravja WHO 1946 - <http://www.who.int/en/>.

CEPLJENJE

GRIPA - kako se pred njo zavarovati in kako ukrepati v primeru, če zbolimo

Boris Kopilović

V Sloveniji vsako leto zaradi gripe zbolijo več kot pet odstotkov prebivalstva. Gripa ima pri starejših bolnikih s kroničnimi boleznimi srca in pljuč lahko zelo težak potek z zapleti in celo smrtnim izidom.

Kaj je gripa?

Gripa (*influenza*) je akutna virusna bolezen dihal, ki se zelo hitro širi. Pri nas se pojavlja predvsem v zimskih mesecih in ogroža celotno prebivalstvo, še posebej starejše ljudi, bolnike s kroničnimi srčnimi, pljučnimi, presnovnimi in drugimi boleznimi ter majhne otroke in nosečnice.

Kateri so bolezenski znaki gripe?

Približno tri dni po okužbi z virusom gripe se lahko pojavijo:

- mrznenje, izčrpanost,
- visoka temperatura,
- glavobol,
- bolečine v mišicah in kosteh,
- dražee občutek v žrelu,
- suh kašelj.

Razen kašlja, ki lahko traja več tednov, znaki ponavadi izginejo v dveh do sedmih dneh.

Kako se gripa prenaša?

Gripa se prenaša s kužnimi kapljicami v zraku in prek površin, ki so onesnažene z izločki dihal obolelega z gripo. Kužne kapljice nastanejo ob kihanju, kašljanju in glasnem govorjenju. Prepotujejo razdaljo do največ enega metra, zato je za prenos virusa potreben tesnejši stik z obolelim, običajno v zaprtim prostoru. Na površinah lahko virus gripe preživi več ur. Če se onesnaženih površin dotaknemo z rokami, lahko virus zanesemo na sluznice nosu, oči in ust.

Kako se pred gripo zavarujemo?

- z rednim in temeljitim umivanjem rok z milom in vodo,
 - z rednim čiščenjem površin in predmetov z vodo in detergentom.
- Razkuževanje rok in površin je smiselno pri negi in zdravljenju

bolnikov in izjemoma, kadar ni možno umivanje z vodo in milom,

z rednim zračenjem prostorov.

Najučinkoviteje se proti gripi zaščitimo z vsakoletnim cepljenjem.

Zakaj je cepljenje pomembno?

- ker ščiti pred boleznijo in zapleti;
- več ljudi se cepi, težje se gripa širi;
- s cepljenjem najbolj ogroženih skupin zmanjšamo tveganje za smrt zaradi bolezni same ali njenih zapletov.

Komu je cepljenje namenjeno?

Cepljenje proti gripi je priporočljivo za:

- vse prebivalce, da pred boleznijo zvarujejo sebe in svoje bližnje,
- starejše od 65 let,
- bolnike s kroničnimi boleznimi pljuč, srca, ledvic, diabetike, osebe z imunsko pomanjkljivostjo, bolnike z rakom,
- nosečnice v 2. in 3. trimesečju,
- otroke, stare od 6 do 23 mesecev,
- družinske člane starejših oseb in kroničnih bolnikov, ki virus gripe lahko zanesejo v domače okolje in s tem ogrožajo svoje,
- družinske člane majhnih otrok, še posebej v družinah z dojenčki, mlajšimi od 6 mesecev, ki še ne morejo biti cepljeni,
- zdravstveno osebje in ljudi v vseh poklicih, kjer bi povečana odsotnost z dela ohromela delovanje nujnih dejavnosti (policija, carina, pošta, gasilci).

Sezonsko cepivo vključuje antigene virusov gripe, ki bodo po predvidevanjih krožili v prihajajoči sezoni.

Ali je cepivo varno?

Da, cepivo je varno. Cepivo proti gripi ne more povzročiti bolezni, saj ne vsebuje virusa gripe.

Kateri so neželeni učinki cepljenja?

Neželeni učinki po cepljenju se redko pojavijo. Najpogostejše so na mestu vboda kot oteklina, bolečina ali rdečina. Zelo redko se pojavijo povišana temperatura, slabo počutje, slabost, glavobol, utrujenost. Neželeni učinki običajno hitro minejo.

Koliko odmerkov cepiva potrebujemo?

Za odrasle osebe zadošča en odmerek cepiva. Otroci, mlajši od 9 let, praviloma potrebujejo dva odmerka v razmaku enega meseca.

Kako hitro smo po cepljenju zaščiteni proti gripi?

Po cepljenju se zaščita razvije po enem do dveh tednih.

ALI STE VEDELI?

V tokratni rubriki »Ali ste vedeli?« vam predstavljamo nov primer dobre prakse s področja informiranja občanov o tem, kako po(skrbeti) za svoje zdravje, ga ohraniti in krepiti. Od septembra novice Zdravje za vse namreč objavljamo v glasilu Mestne občine Koper **KP-MOK**. K tovrstnemu sodelovanju vabimo tudi ostale občine v zdravstveni regiji Koper.

NAPOVED DOGODKOV

V okviru Sekcije za klinično mikrobiologijo in bolnišnične okužbe ter v soorganizaciji Ortopedske bolnišnice Valdoltra ter Laboratorija za medicinsko mikrobiologijo Zavoda za zdravstveno varstvo Koper, bo **21. in 22. oktobra 2011** v Ortopedski bolnišnici Valdoltra potekalo strokovno srečanje 3. Baničevi dnevi - Okužbe vsadkov, mehkih tkiv in kosti.

Program srečanja in prijavnico dobite na strani: <http://www.imi.si/index1.php?id=prireditve>. Vljudno vabljeni!

NOVE PUBLIKACIJE NA ZZV KOPER >>

»V ZDRAVJU JE MOČ: VESELO NA DELO«, promocija zdravja in zdrave prehrane na delovnem mestu.

(naslovnica knjige)

Novice Zdravje za vse so brezplačen mesečnik, dostopen na spletni strani ZZV Koper: <http://www.zzv-kp.si/strokovni-nasveti-in-priporocila/mesecna-publikacija-zdravje-za-vse/zdravje-za-vse> | Prav tako so novice dostopne v vseh informativnih točkah zdravstvenih domov in bolnišnic v zdravstveni regiji Koper. | Izdajatelj: Zavod za zdravstveno varstvo Koper, Vojkovo nabrežje 4a, 6000 Koper | Odgovorna oseba: Milan Krek | Glavna in odgovorna urednica: Manica Remec | Sodelavci: Liljana Petruša, Boris Kopilović, Milka Tavčar Vujanec | Oblikovanje koncepta: Slavica V. Okorn | Oblikovanje in priprava: SkupinaOpusDesign® | Lektoriranje: Martina Jelušič | Naklada: 1000 izvodov

Društvo Človeška toplota tudi v Ilirski Bistrici

NOVA SKUPINA ZA POMOČ PRI ZDRAVLJENJU ALKOHOLIZMA V ILIRSKI BISTRICI

Skupina za podporo in pomoč odvisnim osebam in njihovim svojcem, pa tudi svojcem alkoholikov, ki svoje odvisnosti še niso pripravljeni priznati

V našem okolju opažamo, da je alkohol prisoten na vseh ravneh in v vsakdanjem življenju. Omamljanje in reševanje težav z alkoholnimi substancami je prisotno že pri šolajoči se mladini, uživanje alkohola pa strmo narašča tudi med srednjo in starejšo generacijo. Takšno vedenje smo sprejeli kot del običajnega življenja, zato so se meje med še dopustnim in škodljivim uživanjem alkohola zabrisale. V preteklosti je veljalo, da so posledice škodljivega uživanja alkohola omejene le na posameznika, ki se je z njim omamljal, zdaj pa vemo, da je alkoholizem bolezen, ki ima grozljive posledice za vso družino in družbo v celoti. Žalostno je, da so žrtve otroci, ki morajo prežgodaj odrasti in prevzeti vlogo očeta, mame ali celo obeh staršev. Tako se ruši naravna delitev vlog, rahljajo se čustvene vezi, komunikacija pa je težka. Osnovno in najpomembnejše poslanstvo družine, v kateri naj bi se otrok počutil sprejete, ljubljenega in varnega, je porušeno. Ker otrok alkoholika ni izkusil zdravega družinskega okolja, ima lahko težave z lastno samopodobo. Posledice so dolgotrajne in hude, zato ne smemo dovoliti, da naš otrok postane žrtev.

Razlika med še sprejemljivim uživanjem alkohola in zasvojenostjo

Pogosto si alkoholiki le stežka priznajo, da so zasvojeni z alkoholom. Pojavlja se tudi vprašanje, kdaj pitje alkohola prerašče v zasvojenost. Stroka pravi, da pitje postane za človeka škodljivo, ko redno uživanje alkohola privede do psihičnega in fizičnega poslabšanja zdravlja.

O zasvojenosti govorimo takrat, ko se na posamezniku hkrati pojavijo fiziološke, socialne in zaznavne spremembe. Pitje alkohola postane glavna stvar v njegovem življenju. Želji po pitju se ne more več upirati. Značilno je naslednje:

- poveča se količina zaužitega alkohola za enak učinek,
- pojavi se odtegnitveni sindrom ob prenehanju oziroma zmanjšanju pitja,

- posameznik nadaljuje s pitjem kljub prisotnosti škodljivih posledic,
- opušča druge dejavnosti in se osredotoča na način, kako doseči stanje opitosti,
- izgublja razsodnost in kontrolo nad pitjem alkohola ter nad količino in časom pitja alkohola,
- je prisotna močna želja ali občutek nujnosti za pitje alkohola.

Kam po pomoč?

Glede na to da se tudi v našem kraju (občini) opazno stopnjujejo problemi, povezani s škodljivim uživanjem alkohola, smo se odločili ustanoviti novo skupino za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom. V Ilirski Bistrici bo v okviru društva Človeška toplota pričela delovati skupina za samopomoč.

Društvo deluje na področju zdravljenja zasvojenosti od leta 2001 na območju Slovenije in ima bogate svetovalne in terapevtske izkušnje s področij partnerskih, družinskih in drugih odnosov, reševanja problemov odvisnosti in s tem povezanih konfliktov, ravnanja s čustvi, odnosa do sebe (samopodoba, občutek lastne vrednosti) ipd.

Namen društva je širjenje človeške topline med ljudmi, **poskus odvajanja človeka od alkoholne odvisnosti**, poskus reševanja človeških stisk in težav s pogovorom, motiviranjem in informiranjem. Deluje na osnovi terapevtskega programa, ki pomaga odvisnim ugotoviti vzrok njihovega omamljanja in se osredotoča na odpravljanje vzrokov za pitje, kar posledično zmanjšuje potrebo po uživanju psihoaktivnih snovi.

Skupino vodi izkušen terapevt, ki spremlja posameznika med njegovim zdravljenjem. Ovine skušata skupaj sproti premagovati. Poudarek je na individualnem obravnavanju posameznika in hkrati na vključenosti v skupinsko dinamiko. Iz tega sledi, da je program v bistvu nadgradnja samopomoči za skupine, zato so tukaj dobrodošli tudi tisti, ki obiskujejo skupine anonimnih alkoholikov in jim bo tak program pomenil **dodatno pomoč** pri njihovi rehabilitaciji.

Pogovor poteka tako z ljudmi, ki imajo težave, kot z njihovimi svojci. Rezultati kažejo, da je program učinkovit, saj je učinkovitost zdravljenja visoka. Člane

društva spodbujamo tudi k aktivnemu vključevanju v širše družbeno dogajanje z organizacijo izletov, taborov in drugih prireditev.

Vse, ki sami ne zmorete opustiti tovrstne odvisnosti, vabimo, da se nam pridružite. Skupina vam bo v pomoč in oporo pri vzpostavljanju abstinence, na njej pa boste lahko ugotovili:

- kakšna je nevarnost, da postanete zasvojeni, če si prevečkrat pomagate z alkoholom uravnati čustva in telesno razpoloženje,
- kakšen je vaš odnos do alkohola in ali ste v stiski zaradi pretiranega pitja koga od svojcev ali prijateljev,
- ali veste dovolj o preprečevanju zasvojenosti pri mladih,
- kako začeti urejati probleme zaradi zasvojenosti z alkoholom v partnerstvu ali družinskih odnosih,
- ali se želite vključiti v terapevtski program skupinske obravnave alkoholizma.

Kljub temu da mnogi ljudje trpijo v tišini, tudi zaradi stigme, ki je močno prisotna, vedite, da v teh bolečih izkušnjah NISTE SAMI. Mnogo ljudi se spopada s problemom alkoholne odvisnosti in potrebna je le odločitev posameznika, da stopi iz začaranega kroga svojega napačnega ravnanja in razmišljanja. Tu smo, da vam pomagamo narediti korak naprej. Dobrodošli ste vsi, ki bi radi na kakršen koli način prispevali s svojimi izkušnjami in jih bili pripravljeni deliti z nami v zaupnem okolju, ki bi se z nami učili in se med seboj podpirali.

Z vami bova izkušena terapevtka z dolgoletno prakso na področju zdravljenja alkoholizma ter terapevtka iz Ilirske Bistrice. Skupaj vam bova preko pogovora v skupini ali v obliki individualnih srečanj pomagali globlje ozvesti stisko. Lepo vabljeni, da del poti prehodimo skupaj na sočuten, prijateljski, vam naklonjeni način.

Za več informacij o samem društvu si lahko ogledate spletno stran društva www.cloveska-toplina.com, ali pa vzpostavite stik s pristojno osebo, go. Dragico ali go. Jerico, po e-pošti ali telefonu: dragicaerp@gmail.com; 041-448-611, penkoj@gmail.com; 040-835-678. **III**

Društvo človeška toplota

BRALNI ČRV IN KNJIGOLJUB POPESTRILA POČITNIŠKE DNI

V času šolskih počitnic je naša knjižnica za otroke in mladino organizirala dva projekta, in sicer počitniško bralno značko »Bralni črv«, ki letos poteka že 10 leto, in projekt Knjigoljub.

Res je, letos naš »BRALNI ČRV« praznuje že 10. rojstni dan. Izredno smo veseli, ker se je ta počitniška bralna značka otrokom tako priljubila. Letos imamo rekordno število počitniških bralcev, saj si je kar 59 otrok v času počitniškega brezdolja popestrilo urice tudi s prebiranjem knjig in sodelovanjem pri tej bralni znački. Nekateri so prišli v knjižnico in nam kar tu zaupali vsebino zgodbe, ostali so pa na podlagi vsebine prebranih knjig izdelali slikarske ali druge umetnije. Njihovi čudoviti izdelki krasiijo mladinski oddelek knjižnice in so vsem na ogled. Vsi ste lepo vabljeni, da si tudi sami ogledate njihove stvaritve.

Letos so v naši knjižnici od konca aprila do konca junija lahko otroci sodelovali tudi pri projektu »KNJIGOLJUB«. Na žalost smo imeli pri tem projektu število potrebnih knjig omejeno, zato niso mogli sodelovati vsi otroci, ki so želeli, temveč so sodelovali le tisti, ki so se za to odločili najprej. Učencu, ki je pri tem projektu prebral po 3 knjige posamezne stopnje in rešil »Knjigosledovo uganko« ter prišel do končnega gesla, je bilo podeljeno priznanje določen stopnje. Projekt je uspešno zaključilo 13 učencev. Trije učenci pa so bili tako uspešni, da so opravili in dobili dve ali pa celo vsa tri priznanja (bronasto, srebrno in zlato).

V času počitniškega oddiha smo otrokom, kot že vrsto let, za njihovo urjenje spretnosti in spomina pripravili tudi reševanje dveh počitniških kvizov glede na starostno stopnjo. Od 1. do 5. razreda »Knjiga, zakladnica otroške domišljije«, od 6. do 9. razreda »Vampirsko pustolovsko knjižno potovanje«. Pri reševanju počitniških kvizov je sodelovalo 89 reševalcev. Izžrebancu izmed vsake skupine smo podelili knjižno nagrado.

Vsem sodelujočim pri teh projektih pa smo kot največjo nagrado pripravili posebno presenečenje. Omogočili smo jim ogled igrice z naslovom »BICI-KLETA« v izvedbi gledališča Bičikle-ta. Sam pogled nasmejanih in zadovoljnih otroških obrazov je nakazoval, da so kot ribice zaplavali v zgodbo radožive psičke Bici in se v njo potopili ter jo spremljali do konca z velikim zanimanjem.

Delavke Knjižnice Makse Samsa se vsem sodelujočim zahvaljujemo za za uspešno sodelovanje in čestitamo za zaslužene nagrade. **III Vlasta Kirn, Knjižnica Makse Samsa**

OTROCI POZOR!!!

NOČ ČAROVNIC V KNJIŽNICI

Vabimo vas, da se nam pridružite na **čarovniški zabavi** v

PONEDELJEK, 31. oktobra 2011,

od 17.00 do 20.00 ure v prostorih naše knjižnice

ZA VSE OTROKE PRIPRAVLJAMO V TEJ MRAČNI NOČI

PRAVO ČAROVNIŠKO PRESENEČENJE

(pridite in se prepričajte, ne bo vam žal)

OTROCI, ČE IMATE DOMA MASKE ALI KOSTUME, ZNAČILNE ZA TA DAN
(čarovnica, duh, hudiček, vampir, lahko pa tudi drugačne), **OBLECITE SE
VANJE IN KAR URNO NA NOČ ČAROVNIC V NAŠO KNJIŽNICO**

KAJ VAS ČAKA:

IZDELAVA BUČNIH MASK IZ PAPIRJA
IZVEDBA ČAROVNIŠKE MODNE REVije IN IZBIRA NAJ MASKE
ČAROVNIŠKI LEPOTILNI SALON
TEKMOVANJE SKUPIN ZA NAJLEPŠO OKRAŠENO BUČO...
(najlepša bo tudi nagrajena)

(otroke, ki imajo bučo-e doma, prosimo, da jo/jih prinesejo s seboj)

Pridite – noro bo.

Več informacij dobite v knjižnici (tel. 05 71-44-188)

AKTIVNO V NOVO ŠOLSKO LETO

Vrtec Antonina je prvim septembrom spet polno zaživel. Novinci, ki smo jih z vso pozornostjo sprejeli, se pogumno privajajo na življenje in delo v vrtcu. Kar nekaj pomembnih dogodkov in doživetij lahko obeležimo za prvi mesec vrtčevskega leta. Sodelovali smo v ekoprojektu "Rožice sadim, za naravo skrbim" in ob sajenju rožic spoznavali ekonasvete. Za večjo varnost, tako na cesti kot v našem kraju, smo se povezali s policisti in obiskali njihovo policijsko postajo. Zelo nazorno in na zanimiv način so nam predstavili svoje delo, pripomočke in policijske prostore. Celo policijskega psa smo spoznali. Ugotovili smo, kako pomembni so policisti in kako odgovorno delo opravljajo. Nato smo se posvetili spoznavanju prometa, prometnih pravil in znakov, vedenja na cesti. Ob dnevu brez avtomobila smo izvedli kolesarski dan, kjer so otroci osvajali veščin varne vožnje s kolesom. Ob vseh dejavnostih smo ugotovili, da brez angela varuha ne gre. Njega vsak dan prosimo, naj nas va-

ruje na vseh naših poteh in pri vseh dejavnostih skozi vse leto. Seveda nas bo sveti angel varoval, če bomo le poslušali njegove nasvete in jih upoštevali. Vrtec Antonina vabi tudi druge otroke, ki ne obiskujejo našega vrtca, na dejav-

nosti: vsak četrtek ob 17. uri na gibalne urice, vsako drugo sredo v mesecu ob 16. uri na igralno-ustvarjalne urice, od novembra dalje bodo tedensko potekale tudi svetopisemske urice. **III s. Marjetka Jeralič**

Obveščamo vas, da bodo v času
jesenskih počitnic

V četrtek, 3. 11. 2011, ob 10.00 uri

v KNJIŽNICI MAKSE SAMSE

potekale

***JESENSKO-KROMPIRJEVE
USTVARJALNICE***

Izdelovali bomo izdelke iz barvitih
jesenskih plodov
in se zabavali.

Vabljeni vsi otroci od 4. do 10. leta in več ...

Društvo prijateljev
mladine Ilirska Bistrica

**OB TEDNU OTROKA VABI
NA PRIREDITEV**

ŽIV - ŽAV

V SOBOTO, 8.10.2011, ob 15.00 do mraka

Na igrišču in v parku pri OŠ Dragotina Ketteja

Povabili smo otroške pevske zborčke, športne klube,
ustvarjalne delavnice, boljšo tržnico in še kaj...
Zvezde popoldneva bodo člani žonglerske skupine
»Čupakabra«.

VABLJENI

V imenu prihodnosti

Nagradna križanka

Rešitev nagradne križanke pošljite na naslov: Bistriški odmevi, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica, s pripisom »nagradna križanka«, najkasneje do 22. oktobra 2011.

Med prispelimi pravilnimi rešitvami bomo izžrebali **dva nagrajenca**, ki bosta prejela **CD s slikovno predstavitevijo ZGODOVINE KOŠARKE V ILIRSKI BISTRICI**. Zgoščenki podarja avtor **Stojan Frank**.

BISTRIŠKI ODMEVI	HITER TEK	OSTREŠJE	PRODAJNO BLAGO	AUSTRIA PRESSE AGENTUR	HIŠA S PETIMI STANOVANJI	PERUJSKI PISATELJ (MARIO VARGAS)	RIBA ZA IZDELAVO KAVIARJA	BOLEZEN SKLEPOV
KRAŠKA JAMA		1			3			
ELISA								
ZAROB-LJENOST	10							
VRBA				OPONENT BOLŠEVIKOV ORODNA TELOVADBA				
ZAČETNICI IGRALKE JUVAN			MESTO V TOSKANI NAROD V IRAKU IN TURČIJI	8				
ŠAHOVSKA FIGURA			2			ZAČETNICI PISATELJA ZOLAJA KANONIR		
BISTRIŠKI ODMEVI	STEBLO VINSKE TRTE	SEČNA CEV EDEN OD ČUTOV						5
BOSANSKI AKADEMIK KULENOVIČ							VPREŽNI JAREM	SOL ALI ESTER OCETNE KISLINE
SLOV. KARDINAL IN TEOLOG (FRANC)					EGIPČANSKI BOG ŠPANSKO ROMARSKO MESTO			
SESTRADAN ČLOVEK								
			SESTAVIL: DIMITRIJ GR LJ	KMEČKO ORODJE MORNARSKA PIJAČA				
			JED IZ OLUŠČENIH JEČMENOVIH ZRN					
			SLOV. IGRALEC (DARE)	9	4			
			VODJA FRANCOŠKE REVOLUCIJE (JEAN PAUL)	6			7	

V prazna polja vpiši geslo tokratne nagradne križanke:

GESLO	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

KAJ	KJE	KDAJ	KDO	INFO
Začetek ur pravljič – uvodna prireditve	Knjižnica Makse Samsa	5. oktober ob 16.30	Knjižnica Makse Samsa	05/71 44 188
Predstavitve knjige Harije skozi čas, avtorice Dragice Gombač	Knjižnica Makse Samsa	6. oktober ob 18.00	Knjižnica Makse Samsa in JSKD Ilirska Bistrica	05/71 44 188
Srečanje mladih likovnikov Ex-tempore Snežnik 2011	Starod	7. oktober od 8.30 do 14.00	JSKD Ilirska Bistrica in Planinsko društvo Snežnik	05/71 10 090
Odprtje razstave »Dosežki ameriških Slovencev: prispevek kulturam dveh domovin«	Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica	7. oktober ob 18.30	Pokrajinski muzej Koper, enota Ilirska Bistrica	05/71 12 335
Živ žav	Na igrišču in v parku pri OŠ Dragotina Ketteja	8. oktober od 15.00 dalje	Društvo prijateljev mladine Ilirska Bistrica	
1.B državna rokometna liga za ženske	športna dvorana pri OŠ Antona Žnideršiča	8. oktober ob 17.00	Rokometni klub Ilirska Bistrica : Rokometni klub Zvezda Logatec	
Regijsko srečanje ljudskih pevcev in godcev Primorske	Vaški dom Hrušica	8. oktober ob 19.00	JSKD Ilirska Bistrica in Hrušiški fanti	
Priložnostna razstava Slovenski tolar, ob 20. obletnici Slovenskega tolarja, avtor Vili Gombač	Knjižnica Makse Samsa	Od 8. do 22. oktobra	Primorsko numizmatično društvo Ilirska Bistrica	05/71 44 188
Dobrodošli pri nas	Harije	9. oktober od 14.30 dalje	KETŠD Alojzij Mihelčič	
Odprtje 11. regijske likovne razstave primorskih likovnikov »Tekst v podobi«	Knjižnica Makse Samsa	13. oktober ob 18.00 (na ogled do 23. oktobra)	JSKD Ilirska Bistrica in Knjižnica Makse Samsa	05/71 10 090
Monokomedija »Janez brez glsve«, igra Gregor Čušin	Dom matere Terezije (samostan), Il. Bistrica (vhod z igrišča)	13. oktober ob 19.00	Dom matere Terezije	041/257 862 Urška Lever
Odprtje fotografske razstave »Pet do devet«, članov foto krožka OŠ Knežak	Bar Pumpa, Knežak	14. oktober ob 19.00	Foto klub Sušec in OŠ Knežak	
Žganjekuha slivovca in sadjevca	Pregarje	15. oktober ob 14.00	Društvo za ohranitev zgodovinskih vrednot Pregarje	
Predstavitve ponatisa knjige »Umno kletarstvo«, dr. Josipa Vošnjaka iz leta 1873	Grad Prem	15. oktober ob 15.00	Društvo za krajevno zgodovino in kulturo Il. Bistrica in Občina Ilirska Bistrica	05/71 12 335
Dan odprtih vrat Doma starejših občanov »Vsak Bistričan naj obiše Dom«	Dom starejših občanov Ilirska Bistrica	19. oktober ob 16.00	Dom starejših občanov Ilirska Bistrica	05 71 40 800
Potopisno predavanje - Japonska	Knjižnica Makse Samsa	20. oktober ob 18.00	Knjižnica Makse Samsa	05/71 44 188
1.B državna rokometna liga za ženske	športna dvorana pri OŠ Antona Žnideršiča	22. oktober ob 17.00	Rokometni klub Ilirska Bistrica : Rokometni klub Sava Kranj	
Osrednja slovesnost ob 20-letnici delovanja Doma starejših občanov Ilirska Bistrica	Dom starejših občanov Ilirska Bistrica	26. oktober ob 13.00	Dom starejših občanov Ilirska Bistrica	05 71 40 800
6. Gobarski praznik 2011	Pregarje	29. in 30. oktober	KTD Pregarje	031 881 050
Noč čarovnic za otroke	Knjižnica Makse Samsa	31. oktober od 17.00 do 20.00	Knjižnica Makse Samsa	05/71 44 188
Jesensko krompirjeve ustvarjalnice	Knjižnica Makse Samsa	3. november ob 10.00	Knjižnica Makse Samsa	05/71 44 188

Informacije za objavo v napovedniku nam sporočite do 22. v mesecu za naslednji mesec po e-pošti: odmevi@ilirska-bistrica.si